

غنی پے روز

سریاب روڈ
کوٹہ

بلوچی اکبری

سانکل

غنی پے روز

سریاب روڈ
کوٹہ

بلوچی اکیڈمی

بمسله حقوق بحق اکیڈمی محفوظ میں

نام کتاب : _____ سانکل
مصنف : _____ غنی پرواز
ناشر : _____ بلوچی اکیڈمی کوئٹہ
بار اشاعت : _____ پہلی بار ۱۹۹۲ء
تعداد : _____ ۱۰۰۰
قیمت : _____ ۴۵ روپے
پرنٹرز : _____ 90
_____ ملک پرنٹرز کوئٹہ

بلوچي آزمائڪ تنه وھدي مني جبال ء
مستري وسيله انت راجي زند ء
اڙ و جنجالان ء پيش دارگ ، سوز
ديگ و گئينگ ء

(عبدالشعبان جبالديني)

بلوچي زبان ۽ وراڻيس آزمائڪ
نوٽيساڻي

۽

نام

لُط

شمار	سُرحال	سماکریم
۱	پیش گال	
۱	منگہ	۱۳
۲	میر ۶ پس	۱۹
۳	کلمانٹ	۲۵
۴	زیارت	۲۹
۵	ادست	۳۴
۶	پیش امام	۳۸
۷	ڈان ۶ زانگار	۴۴
۸	کر استیں	۶۴
۹	سانکل	۷۵
۱۰	بس چار رہی نوٹ	۸۹
۱۱	بے دل	۱۰۲
۱۲	چش ۶ درچک	۱۱۲
۱۳	اکانت	۱۱۸

سہاکیہ	سُرہاں	شمار
۱۲۳	گُرک آپ و چات	- ۱۲
۱۲۶	ناپُرساں و گنگدَام	- ۱۵
۱۲۹	نزاںکارین ہمراہ	- ۱۶
۱۳۹	سوچ	- ۱۷
۱۴۵	دیم سیاہ	- ۱۸
۱۵۰	درباری پکیر	- ۱۹
۱۵۳	آمرہ	۲۰

پیرنگا

لہذا تم کو ہرگز انسانانہ راجہ زندگی دیر سے
 مزنیے یاد دے لے آتے۔ چونکہ لہذا تم کو اہمیت دے بازمرد
 سرپرستہ آتے۔ حاصیہ صورت دے پد نشگیں زندمانہ دے لہذا تم کو
 اثر مانے راجہ زندگی دے سر دے ڈنگ چارنگے بوتہ۔ اے ڈوہ
 نامر پد یہ مردمانہ زندگی جاورانہ سیاسے سروکے دے کار
 کنوکے لہذا تم کو دے راجے نہ کنتے۔ بے دھدیکہ دے پد نشگیں
 راض روم کنتے دے آئیے رزنہ چہ دے روم دے گیشہ بیتے
 گدا آئیے زانتے کاروتیے گوشتیے رزنہ کارانے لگیں
 کار دیکرانے دے ہیروقتے دے چارنتے، آمارتے کہ انسانانہ سماجی
 روم دے دیر سے دے سر دے لہذا تم کو دے لہذا انسانانہ پیداوریے اثرے
 بوتہ۔ حقیقتے دے ہے دیر سے دے بنے ہشتے ایر کنوکے رزنہ
 کار بوتگنتے۔

انگلستان دے راجہ روم دے دیر سے دے شیکسپیر، شیلے،
 رکیٹس، بکنے، چارلس ڈکنز، دے بازنیانے پکروھیالے دے
 بتشانکانے دے شوٹنگ نازانتے دے۔ بے ڈولے دے ڈالٹیئر،
 روم، مونے نیگے، فلویر، ہیوگو، دے دگر بازنینے، فرانسیس دے اعلیٰ

پکریں آجوائے، مساوات و جمہوریت، اقدار آئی بن ہشتے ایر
 کونکے آنتے۔ گوگولے۔ پٹکانے۔ بلیٹیکے۔ ترکیونوفے۔
 دوستوفسکے و ناسٹائف روئے تہذیب، دیر ہے دینگے و
 ظلم، علاف، مردمان، ہرکینے دیکے، زر مہشان، شہت کونک
 آنتے۔ ایرانے، تارخان و پکریں مارے، پستے کونکے فرزندے۔
 نظامی۔ سعدی۔ حافظ و دگر بازیے رٹنے کار، شاعر و
 نسیوکے بوگنتے۔

دنیا و ہر راجے، ڈیپہ و استمانے، راجے دیر ہے
 چارگے بیتے نہ اہے حقیقتے پدرو سہرا آنتے کہ ہزانتے
 و لیزانکے ہما بٹے پنکے آنتے کہ چہ آیاتے پکر، سمنز، دیر ہے،
 و شخالے و ایمنے، الکابینے جو چانے بنتے و انسانانے چہ
 و چاگردانے، ملگزار و گلے باگے کننتے۔

بلوچانے راجے زند ہم چہ زند، اے دو دو دستور
 ۱۴ ازبیر نہ آنتے۔ بلوچے راجے زند، راہم خانے و شے مرید۔
 شاہداد و ماہناز و شیرینے دوستینے، مہر، داستانے،
 جام درکے۔ مستے توکلے، علافاصلے دگر، بازیے و شے پکر
 و انسانے دوستانے پکر و میالانے ردوم داتے و پیر ہے،
 پر ماتہ۔ بٹے بلوچے زند، اقدار و زیناکے و آجوائے و انسانے
 دوستے، پکر و میالانے ہمے رٹنے کار و شرجیالانے منتے و آنتے
 یوسفے لگیں۔ محمد حسینے عنقا۔ کلے خانے نصیر
 آجاتے جمال دینے و سید ظہور شاہ، ہونقے، سعد و دورے پکر و

میلانی روزنامے و گزرائے ڈولے، بلوچستان، راجہ
زندمانی و مہدی دیر ہے، گیشتر توند و تیز کرتے۔ آیانی پورو
تخلیقے کارانے بلوچ راجہ روم، رانوکین رنگے داتے۔
بلوچ راجہ تشکیل چہ تمنے، لکھے و قبائلے ازانے و ترا بوئے
گلائیٹے کرتے و نوکین قدرانے و سائیتھے پکرو میلانی
روزنامے، بلوچستان، راراه شونے کرتے۔ بلوچ
ورنایاں مے لیزانے درژانے کارانے پکری و قلمی تخلیقانے
روزنامے، و ترا پجارگ و در گجگے، جہد بنا کرتے۔ پردتے
تاریخ، وقتے ربیدگ، وقتے زبانے و وقتے جند و زانگے
پہ نوکے سما کرتے۔ بلوچے شاعری، آزمانکے، پٹے و
پولے، تاریخی و سیاسی آثارانے بلوچ راجہ زند و رار
نوکین روم و گوناپے داتے۔

جہ ۱۹۵۰ میلادی و دیم پہ، انگر گولے اومانے
بلوچے و گلے بانگے، شنگے کاری و بلوچانے راجہ
زند و نوکین گوناپے نیگے بیتے۔ گلے خانے و آزاد و شاعر
بلوچ ورنایانے پکرو نوکینے نیگے و لکھے داتے۔ گولے نوکینے
لیزانکے، بنداتے، رور و رور پہ رور مے سماجے ربیدگے
قدر کیوالے تبدیلیے و لے پندر بوانے و شتہ۔ گلے خانے
دازانے و سرداریے نظام، تمنے جیڑہ، جاہلیے و ناواندگے
جرگہ، بے انصافیے و بزرگے و لاچارانے شزاریے و بے مرتعے
و وقتے پکری و درژانے گوندلانے اناج پکرتے و تانے زنبے

حد سے بڑے ناروائیاں سے گزلیے گزلیے کرتے و پڑھتے
 بے اے کار تا مہی سند و پشتے نہ کیتے ورنہ
 تریے و بعد و چیتے و ایرانیے سو بے بے سر پند تریے ورنہ
 و تے پیشے زانتے کارانیے کار و گیشتر و دیرجے داتہ
 مراد سحر - عطا شاد - صدیقے آزاد - کریم دشمنے
 - اکبر بار کزلیے - بشیر بیدار - مبارکے قاصدے -
 غلام فاروقے و دگہ بازینے و تے و سے و شرتریے راہ
 شونے کرتے - بلوچانیے راجھے زند و را دیرجے دیکے و
 و بلوچے پکر و الکا پے کنگہ و روژنا کنگہ و جام درکے
 و فاضلیے کارے کرتے - محمد بیگے و ترزنے و
 تیہورانے ہم پہ دیرجے و نوکیں راہ بندے درگیتہ -
 الغرضے بلوچے پکر بلوچہ استمانے و راجھے زند
 دیرجے و پے ترند و تیز گام جنانے انتے -
 اے رد و چہ گلے خانے و آزاتے و اپرایانے
 ورنہ ورنہ ورنہ شاعرانیے شاعرے و محمد بیگے و دولیے
 ازم کارانیے ترزن و تیہورانے ابید بلوچے پکر و شونے
 دیکے و راہ شونے و مستزیے کار بلوچے آزمانکے و کرتے -
 بلوچے آزمانکے تے و بعد کے معنیے خیالے و مستزیے و سبیلے
 انتے راجھے زند و اردو بنگالہ و پیشے دارگے و سوھر
 دیکے و گیشنگے و -
 بلوچے آزمانکے گونے عنایتے اللہ قومی

و انور شاہ قحطانیؒ، سادگی سے دُولانہ بیگج ہوتے۔
 ستر یہ تبدیلیہ گوہ مراد ساحر، بہتیرے آزمائیکارے و دے
 ہوتے۔ بے آنے، اے کارلیہ داتے و بلوچے غزلے و
 شونے کاری و سمبھینگے، دزگئے ہوتے۔ بے نعمتے اللہ
 گیکھے و صورتے خانہ مرے، و رند، مبارکے علی، آزمائیکے
 راشتر دیرجے داتے و اے لہزائیکے صنفے، را پہ بلوچے
 راجے زند، دیرجے، گیشتر کارمرز کرتے۔ رند تر، عزیز گیکھے
 و میر بادینے، داستانے لاپختے و گوہ وقتے علمے و لہزائیکے
 زانتے کاری، شریہ آزمائیکے تخلیقے کرتے۔ و غنیے طارنے
 گوہ "جلار"، آزمائیکانہ فوئیگے، بلوچے لہزائیکے،
 ستر یہ صنفے آزمائیکے، راماپہینتے۔ گوہ ہمے آزمائیکے
 نیسوکاں غنیے پرواز ہم کوپگے اتے۔ وائلے آزمائیکارے
 و انوکاں، وقتے نیگے، دگوشے کنائینتے۔
 غنیے پرواز، آزمائیکانہ ردپہ ردیے تخلیقے
 کاری، بلوچے آزمائیکے، توکے، غنیے پرواز، را
 شریہ آزمائیکے نیسوکے، ہم، محکم و جائزے کرتے۔
 مردچہ غنیے پرواز وائلے آزمائیکے ہریم، سا و سارا نیگے
 کرزنتے۔
 آزمائیکے لہزائیکے، باز شریہ صنفے پہ انسانے
 دوستانہ، پکرو جیالانے تالانے کنگے، پھ سماجے
 دیرجے، و ابگانے درشانے کنگے درشانے کارانے ہے

جہد انے لوگے ۽ بہر زورگے ۽ گلے خانے نصیر و آریخ
 جمال دینے ۽ شاعر کے ۽ راہ پر ہمے مقصد اسے باز پہ شریکے
 و ہنر کاری کے کار مرز کرتے و بلوچے شاعر کے ۽ را شری گونا
 در روایتے بخشاتے و بلوچے شاعر کے ۽ دیم شریکے والینے
 نیگے ۽ داتے۔ اے باز و تھے ۽ تبرے کہ پہ اے کار ۽ بلوچے
 آزمانکے ۽ دتے نیگیے ۽ وعدے وقت تکے دنیگے ۽ پہ
 شیواری در چتے و پھینے کرتے و نونے ہنیشے و دی
 بیتے کہ عننے پرواز ۽ پہ گیشتر ہنر مندے و گشاد کاری
 اے کار ۽ را دستے ۽ گیتے۔

عننے پرواز ۽ آزمانکانے "سانکے" ناخ

یہ اے کتابے ۽ گلے بیتے آزمانکے مانے انتے۔
 اے بیتیں آزمانکانے ۽ منے باریے چنتے گشتانے پہ
 تانکے وھیرتے دنتے و چارتے، ہر رندے کہ منے اے کتابے
 سودہ ۽ را دنتے و چارتے، منے دلے ۽ عننے پرواز ۽
 ہنر مندے و گشاد کاری ۽ گلانے حکم تر بوانے ۽ شتے، دلے
 ۽ گواہی داتے کہ عننے پرواز ۽ پکر و خیالے ۽ صورتے ۽
 بلوچے لزانکے ۽ دتے کچھ و کسامے ۽ ڈولے ۽ چیمونے
 و کرشنے چندرے دستے ۽ انکے۔ ادیتے ہمیشے انتے
 کہ عننے پرواز اے منے ۽ گیشتر دیر ہے دنتے و ایستے
 چہ تصنیع و ظاہر داری و بے مقصدیے باز جریے ۽
 پولنگالے رکینیتے۔

"سانکلے" بہت سے آزمائشوں کو کہہ سکتے ہیں،
 میرے لیے، کلانٹے، زیارتے، سانکلے، بسے چار دیوے،
 بے دل و زانتے کاریے ہمراہ پختے دلے و بلوچے آزمائش
 شاہکارانتے۔ ایٹھے ہاڈولیکے ازم، مکرانتے مانے
 بلوچے لزانکے و چوٹھے کہ ساحر و گردانتے۔ اے آزمائش
 ازم کاریے و درتھے خاصیتے مانے انتے۔ و منھے نظر و
 چھوٹے کنگھے بوتے نہ کنتے۔ اے آزمائش دستے
 کہ آزمائشے کار معروضے نگاہے و واڈنڈ انتے۔ راجے زندو
 سماج و بارہ و آٹے چار و گزار مکے جوانے انتے و آہرچے
 و ہر واقعہ و را باز پہ تاملے نیارتے۔ آہریم و جیالدار
 (CAREFUL) انتے وجہ وقتے ذمہ داریاں سرینڈانتے۔
 آٹے پکر و توکے و مگے (TOLERANCE) و جہلانکھے
 مانے انتے۔ ہرچے ہئے کہ آڈکنتے (تخلیقے کنتے)
 آطبیعتے و غیر و ڈولے و انتے۔ تصنع آٹے و کاراں
 و دکے نہ بیتے۔

اے آزمائشوں کے دانگے و رندنا، ہمیشے معلوم
 بوتے کہ منے چہ نوکے مانے بلوچے و نوکینے و مزینے
 آزمائشے بیوی کے درگیتے کہ تھو و ہدیے آٹے مٹے منے
 نہ دیتے۔ غنھے پرواز شرواندگے و زانتے کار انتے و آ
 ملوکیے زانتے کارے۔

(HE BEHAVES WELL) - غنھے پرواز و ہم تھو آنتے۔

دلے پاکے اتے دیکر جہلانکے اتے۔ آپہ ہنرمندی تھلوت
 کنتے۔ ایٹھے، توکے، چچ گتے دگانے نیستے۔ غنی پرواز
 تھلیتے کاری۔ آفٹے تے، ڈولے، سادگے اتے۔
 غنی پرواز، برز، آزمانکالے نوکینے
 و شریے آزمانکے، درستیے خاصیتے مانے اتے ماقتہ
 ہ شروپہ ہنرمندی بیٹھ کنتے دہے ہم، باز پہ کالے کھینتے
 چونکہ میر، پسے۔ زیارتے دکھانے اتے۔ آقتہ، ہوا
 باز پہ ہنرمندی دیرھے دنتے چونکہ نلکے اتے۔ آفٹے
 گیشتر آزمانکاتے پلانے بازوشتے اتے۔ آزمانکے واروکے
 ہ رادتے عمر اہے، ترینیتے وندارگاہے پیشے داربتے۔
 غنی پرواز چہ کلاٹکس، ہنز، سر پانتے۔ زیارتے۔
 کلانے۔ سالکے وائے دگر درستیے آزمانکے اے تہرہ
 پیشے داروکے اتے۔ آزمانکے، درستیے جبر د بند و کارگروں
 یکے درے، بنگے و ہم زردانے۔ ہچ وڈیے کھے دیکھے
 ودیے نہ بیتے۔ غنی چہ کردار نگاری، ہنز، عم بلدانے
 چونکہ "کہ اتینے" توکے، خانے جہانے پیرانی
 ہ دلچسپے کردارے۔ ڈانے، زانے کار عم شریے جہدے
 وائے، توکے، کردار نگاری، جہدہم شری، گنگے بوتے
 غنی اے نیکے، آگہ دگوشے بیتے تہ کردار، شرتیے
 آزمانکے ودیے کرتے کنتے۔

آفٹے، آزمانکافی توکے، ہنز و صد بڑاں

مکات دزمان ۽ حیات داری است۔ اُتوم وودھ ۽
 توک ۽ ڇچ ردي نہ کنت چو کہ نلسہ ۽ توک ۽ کونہ ۽ نوم
 ۽ بارہ ۽ ڇچ ردي دے مان نیت۔

منی ۽ بامقصدیے آزمائک بریم ۽ وئی مقصد و
 مراد اس سو میں انت۔ آپر دت۔ رزن دت و سماجی اڑ
 و جنجالان ۽ ڇچ مقصد ۽ بیان کنت۔ آئی مطلب زنگ
 نہ انت و نیکہ جگا و کوکار کنگ و فرہ بازی انت۔ آئی
 بر جبر نکل انت و اوتی بچت نہ گشت بے وانوک ۽ راہ
 نیگ ۽ دگوش گور کنا نیت۔ ویک آسہ ۽ رینیت۔
 پرواز ۽ لہتیرے آزمائکات نوکیے رنگے دانہ۔
 آئی وئی عہد و زمانگ ۽ راجی مشہان ۽ وئی کردارانی
 زبانات تات و پجار ۽ توک ۽ اورتہ۔ نوک ورنائیں
 واندگیے بلوچ نظریات بحث و بیڑہاں دز گئے انت
 و اوتی کاٹھ دیونیورسیائی روج روزینے گپ و ترانہ
 اڑ و جنجال بنت۔ پرواز وئی ہے تات و پجارانی توک ۽
 ہوار بوتہ و ہے اڑ و جنجال و زرد و بدانی آماچ بوتہ۔ آئی
 اے جاوران ۽ بیان کنگ ۽ جہد کرتہ۔ چہ ایشانی
 دانگ ۽ مردم ۽ ترگنیف و ہزن ۽ ناولانی توک ۽
 وئی و ہد ۽ پکری نمائے آرگ ۽ گونا پے وکی بیتے
 بے اے کار ۽ آگتہ پہ بلوچے آزمائک و فکشن ۽ زوتیے جہد۔
 عنی ۽ دولیے لائقے ازم گراگہ جہد کنت تہ اے

سند و بلوچے فکشن، رنگے نابوگے میں سے چھٹے نے
 انتے۔ بلے تخیل و حدک آئے لے جہد جاگہہ جاگہے پکانہ
 انتے۔ چونکہ "ناپرسانے گنگدام" ء۔ البتے لتیں
 جاگہہ ء آئے ء اے جہد سوینے ہم بوتگے۔ چونکہ "نرانتے
 کاریے همراه" ء۔

"پیشے امام" "ادست" "د" سوچ۔ "اگر باز شریک
 آزمائک نہ انت تہ صراب ہم نہ انت۔ بلے فننے پرواز ء
 بڑ ء نام گپتگیں آزمائکانے مقابلہ ء اے آزمائکے مکے
 تاملور دیکے بنتے۔

فننے پرواز ء مات بلوچے لہزائک ء نوکیں
 تہرے بڑاں نوکیں صنفے بازپہ ہز کاری بنا کرتہ۔ آانتے
 علامتیے یا سمبولک (SYMBOLIC) آزمائکے۔ اے صنف
 چوننا باز ہز کاری لویتے۔ دنیا ء مزنیے آزمائکے کاراں
 ٹمگیں سیاے جاواراں دظالمیں آمرانہ دوراں لے
 صنف ء کارمرز کرتگے۔ فننے پرواز ء ہم اے صنف ء
 راگوگیں مارشل لابی دور ء جھگڑ کرتہ۔ اے صنف
 فننے پرواز ء را بلوچے آزمائکے نو سوکے ء حیثیتے ء
 چہ درسات پند و نایانے کنتے۔ ادویتے انتے کہ ماہ
 بلوچے آزمائکے ء سمبولکے آزمائکے دیر ہی کنتے بیہر حالے
 اشی ء جھگڑ کنوکے فننے پرواز انتے۔ اے مجموعہ ء
 "پیشے ء درپکے"۔ "امانتے" "گرکے آپے" ء چاتے۔

تا پرسانے و گنگدام " دیم سیاہ " درباری پکر " و آمد
 علامتے آزمائکے ، ماں بلوچی ادبے ، شہر تریں ہونگے
 انتے۔ غمنے پرواز ، زبان ، بارہ ، چے بگوشیں کہ آدگن
 کہ غمنے پرواز نشتہ اوڈا بلوچی لہزائی زبانے ، گیشتر
 دیر ہے کرتہ۔ بلوچی ، نامی میں شاعر بلا فاضلے۔
 ملاقاتم و املا اسمعیلے ہے دگے و مردم بوتگ انتے و
 چونا اے زبانے ، تیا بے گور۔ دشت و گور و روکپتی
 نیگے ، تاں پشین ، سر باز و بازی ہنداں کہ مکران گونگ
 بیتے بلوچی لہزائی زبانے ، دیر ہے کرتہ۔ تیوگیں دگے ،
 لہجہ تاں مزین حدے ، پے بلوچی لہزائی زبانے ، معیارے
 زبانے (STANDARD LANGUAGE) ، بنیاتے ، ایر کنگ
 ، ہر لحاظ ، تیار تر انتے۔

غمنے پرواز ، زبانے ماں سانکلے ، منی
 حیاکے ، بے میںے زبانے۔ بلے جاگہ جاگے ، کہ آگیشتر دگے
 لہجہ ، کار مرزکتے دوتے ماں ناواندہ میں مردمانے تلفظ
 نشتہ کنتے ، منی حیاکے ، ایشے آٹے و شینے زبانے
 ، را بے براہ کنتے۔ چوکہ ، بکتے و بند گبانے ، ہیکتے۔
 و ہے رنگے ، دگے ، بازیں لہظہ نشنگ گنگے بوتگنتے۔
 اگہ اے لہظہ ناواندہ میں کردارانے قولے ، و نشنگے بنتے
 بدنہ انتے و باند انتے۔ بلے کتابے ، متنے ، و فیوک
 ، قولے ، شہر و دی نہ بنتے۔

غنی پر وازگالوار و درز مہمان ء باز پر جوانی کار مرز کنتی ہا
 چے ء آٹ زبان ء راسکے براہ دار کرتے۔ اچھے وقتے چاگرد ء
 ہر چے ء سر پانتے و زبان ء آٹے سکے پہ مہر و جلوہ ناکے رام
 (TAMED) کرتے۔ آپہ لبطان کار مرز کنگ ء پیر داستانے و
 نہ اڑیتے۔

سانکلے ء آزمائگانے تقیم و مقصد بلوچ راجتے زند بلوچ
 استمانے ء عمر و چے مسئلہ و اڑانتے کہ آزمائکے کار ء باز پہ زبانے
 آوانے ء وقتے نیشکے ء موضوعے ناہینتے۔ آٹے نیشکائے بنے
 گپے صچے وقتے ء درآمدیے بنے گپے معلوم نہ بنتے۔
 " سانکلے " بلوچے آزمائکے و نوکیے بلوچے
 ردائیکاریے ء شہر ترینے و زیاتریے تخلیقے کتا ہے کہ پہ بلوچے لہزائکے
 دیر جے ء راہ شوبہے و سکینے ء سوے جوڑ بوتے کنتے۔
 نا اودیتے انتے کہ غنیے پر وازگولے و لتے
 لائقے پکرو حیالات بلوچے ء اے ازم ء و لہزائکے
 ء اے صنفے ء را گیشتر دیر ہیے دنتے۔

پروفیسر انجمالینی

یونیورسٹی کالونی کورٹ

۵ جون ۱۹۸۹ء

نگار گاہ

شاکوٹ ، نا درآہ جاہ ، درمانانی انبار ، دیم ،
 مہلوک ، مچی و میڑی ات - صرکیے ، نکسبے گونات ، پیر درمان
 اگرگ ، انگ ات - بے درمان انبار ، آنت کہ آئی ، درگ
 دپ ، رنگ ات ، صیخو گیان بوگات کہ سرچی اودہ
 رنگ آسان زانت - چیا کہ مردم پہ رد و بند نہ اوشانگ
 اتنت - بلکیں پہ بے رد و بندی صج اتنت ، پیر انبار ، درگ
 دپ ، سر بوگ ، کئے دوی ، تیلانک دیگکا اتنت - صرکیے
 وتی پورھیں زور ، چکا سگات - صرکیے ، جہد ہمیش ات کہ زوت
 چہ زوت ، چہ باز مردم ، پیر درگ ، دپ ، بریت -
 پرے واتا اولی دست ، پاد ، گوسن ، دپ ، ایک ، مچی ، کارنگا
 ات - مچی وتی کش ، گوز ، مردماں ، بلکیں دیم ، مردماں ہم ،
 گوزگ ، واحد رات - بے صرکیے وتی زور ، ریک ، جہد و
 کوشستانی پیدایم ، روان ات یا پشت کنزان ات - تیار تریں
 بے تواری ، ڈڈی ، ٹہل و نازے کم کم ، دیم ، روان اتنت ،
 و نزوری سہت پہ سہت پشت کنزان اتنت یا ٹھکیں جاگہے ،
 بندی اتنت - پیرماں پدا تیلانک درگا اتنت - چھے سوب ،

اگن یک نیگے وئی نزوری ۶ سر ۶ زھر اتنت . تہ دوی نیگ ۶
تیارترینانی سر ۶ ہم زھر اتنت . ۶ وئی زھراں پہ نژندگ و
کتپک درشان کنڈگا اتنت .

” چہ میبے — سیاھیگیں مردماں کہ اتنگاں ،
بلے انگت شو میں دریک نیبیت “
” مردم ہیثاں گش اتنت ؟ اے وا دلوت

انت . بکیں رسترات ، رستر — ! “

بیج بکس دبذیت . بیج پیم وپول نیست . مرچی کم

بہتیں سیاھیگاں نراناں چون اتنت کہ پہک بیگواہ اتنت . “

اپریل ۶ بیج اتنت . شالکوٹ ۶ اپریل ۶ گڈ سر ۶

کم دیاز ساری پشت کپیت . دو سر روچ ۶ پیر چہ حور ۶ گوارگ

سوب ۶ زمین تنی وھدی پہکا پہک نہ اشگ اتنت . ۶ آساہ

سر ۶ نرم نریں گولتے ہم کٹنگا اتنت . چشیں جاوراں چہ آمیرگی

ککے انگت گوھر تربیت . بلے چہ بازیں کشاں پھیلاں انیار ۶

دیم ۶ دراحیں مردماں صیدے ۶ سر کنگ اتنت . ۶ آدماں پہ

دماں وئی کوٹ ، کبا ، پشک ۶ ایدگہ پوشا کاں مسست و نژند

کنڈگا اتنت .

من ہم دوش دوش نہ اتاں . چہ ڈاکٹر عظیم ۶ نکہے

گپنگ اتنت ۶ پہ درماں ۶ گرگ ۶ اتنگ اتاں . بلے وھدے

اے نڈارگ دیرت تہ پا داں دیم ۶ نہ بُرت . چہ ارادہ ۶

اوشتاں کہ مردم ککے کمر بُرت ، گڈ دل ۶ چاراں . منا

اودرے اوشنگ ۽ مہنچو دیرگوست کہ باندیں من دم برتین ۽ دوتی راہ ۽
 بُشتیان - راستیں صبر ہمیش انت کہ پر درمان ۽ بارگیک ۽ وامن
 الم ۽ دیری بیزاریگ بوتگ ۽ اوشنگ اتان - بلے زانا نڈارگ منا
 سکت وست بوگات کہ تنی وهدی پہ دل و سنگ اوشنگ ۽
 تماشہ ۽ چارگا اتان -

منے ڈیہہ ۽ لے اجکتی صبرے ذات - چیا کہ مٹھیں نڈرگ
 گام پہ گام ، جاہ پہ جاہ ۽ سہت پہ سہت ۽ گندگ بنت -
 اکجام کارانت کہ پہ وڈویم بیت - بساں مہلوک چوس وگوک
 ۽ مان پٹنگ بیت ۽ مہنچیں راہ پہ تیلانک ، ترگ ۽ کپ ولٹ
 گوزایت - ریل ۽ نکٹ ۽ گرگ ۽ روچے روچے پر مٹ ۽
 ٹونسی ورگ گوزایت -

برے برے پہ رو آپادانی ہنگ کپیت ۽ ہینگے
 ہینگے ، دو دو ہینگ ہم پتا پت زوال بیت - بالی گراب ۽
 سپر ۽ واتا دو دو سہ سہ ہینگ ۽ پیر نکٹ گرگ کپیت - ۽
 اگن ناراہے پہ درمان و دارگ ۽ چہ یک جا بے ۽ دوی جاہ ۽
 برگ بیبت تہ باز بر ۽ چو ہم بیت کہ آپہ دوی جاہ ۽ پیر ۽ پیر
 دوی یہان ۽ سپر کنت - پاس (پاسپورٹ) لین (لائسنس)
 ۽ مچاری کارنٹ (شناختی کارڈ) ۽ گرگ ۽ و اباز ۽ پٹ پہ روا
 ۽ ہبر و عالی ورگ اسپت بنت - ہمے ڈول ۽ درس جاہانی
 داخلی ۽ بگرتا سینما ۽ نکٹ ۽ صر چتر ۽ و اتا فز ہاد ۽ ڈولیں
 برت لوٹیت - ۽ پہ پیش سکی و سوری ۽ پرویش ورگ ۽ مہلوک

پنچو میلدارانت کہ چہ پنج ڈولیں کارہا اچکہ نہ بریت . بے نزنال
 مرپیہیں نڈارگ ہا چہ اسراست ات کہ منی درھیں صوٹھ وھیال
 گوں مہائی ہا انت -

چونانی ہا چہ امرماں مہرکئے اے وٹیں نڈارگ ہا یک
 المی بہرے ات . ہا منی دگوش بارگیہ بارگیہ ہا ٹھریکئے ہا نیگ
 ترگا ات . بے نڈارگ ہا وٹھری بہریک اسپیت کوچگیں نڈوریں
 ورنائے ات کہ چہ بندات ہا تنی وھدی کم وگیش ہپت و ہشت
 رندا چہ درگیہ ہا نزیک ہا تیلانک دینگ ہا پُشت ہا دور دینگ
 بوٹنگ ات . چہ تیلانکانی سوب ہا دوسہ رندا چہ تترانگ ات
 کہ ککت ہا بٹن ہا بکپیت ہا مہلوک ہا پادپاش بیت . آنوں چہ
 ولی بازی بے سوبیانی گمانی صلاؤش ہا توک ہا لہڑ ات .

چٹیں درمان ہا ہڈا بکرات - چریشی ہا وا بے درانی
 شترت رانت - " آزرہراز ہر نڈنگ ہا گلدت -
 " اپنچو تیلانک ، ترگ ہا کپ وٹلیٹ ہا مردم ہا جند

مرایت -

نون آچہ بازی تیلانک ، ترگ ہا کپ ولیشاں چھنچو
 شزار بوٹنگ ات کہ متی ہلکٹ ہا ڈن ہا درآھگ ہا ساہ ہا
 رکنینگ ہا گیگات - چیا کہ من گندگا اتاں کہ آدمان پہ دمان دلی
 نیگ ہا چارایت - منیھیال ہا نون آتچگ ہا وستا کیشک ہا
 شوہاز ہا ات -

مے بہت ہا یک بھکے ہا نکسہ ٹے درت ہا ات ہا

پچی دیر می ہا گور ہا رست ۔ آئی ہا یونانی ہا برکہ مے سر ہا ات ۔
 بلے لے بہت ہا برکہ ہا دی نیگے یسنگ ات ہا دیے زہرات
 چشیں درگاہی رنگ و دلگے نیست ات ۔ البت درنا دباگ ات
 پچی دیر می ہا گور ہا گلے اوشات ۔ انگر انگر بے چارات ہا پراسی
 دستے مردمانی نگ ہا شہاؤرت ہا درائنتے ۔

” کیے بہر بانی بکنت ، منی اے درماناں بگیت گوں ۔“
 چرائی ہا صبر یا دست ہا شہارگ ہا اے زانگ نہ بوت کہ آئی ہا دگوٹ
 گوں کے ہا ات ۔ بلے من تری ہا سر ہا دیست کہ یہ دست گرگ
 ہا نکسہ ہا نیگ ہا شہار گیتگیں دست ہما درنا نیگ ات کہ تنی وحی
 کم و گیش بیت و ہشت رندا پد کنز نیگ بوگک ات ہا دوسہ رندا
 چہ بن ہا کپنگ ہا پاد لپاش بوگ ہا کشتنگ ات ۔

نکسہ ہا دز گرگ ہا پد درنا ہا اول سر ہا وتی چاریں
 نیگاں جم شانک دات ات ہا روک روک ہا چارگ ہا گٹت ۔
 گشتے زانا نوکی چہ واپ ہا پاد انگ ات ہا اولی پراوتی چپت
 و چاگرد ہا مردمان گنگات ۔ چریٹ ہا رند لے ندرگ وتی
 بسر ہا و شری منزل ہا سر بوت ۔ آدرنا پوز شیر ہا ڈول ہا
 انگر ات ہا وتی راست ہا چپ ہا دیم ہا مردمان بہر بہر و تہر تہر
 کنان ہا راہ ہا پتج کنان ہا دلمکے ہا توک ہا دریگ ہا ڈپے
 رست ہا گوں دوئیں دساں دریگ ہا دوئیں کرتے مہر امہر داشت
 ات ۔ درمانے گیت ہا گوں ہما مردی ہا مردمان بہر بہر و تہر تہر
 کنان ہا راہ ہا پتج کنان ہا دن ہا دراتک ۔ آئی ہا یک دست ہا

وقی درمان انت ۶ دومی دست ۶ جنک ۶ درمان ۶!

یک سستہ ۶ دراصلیں مردم چہ وقی کار ۶ نادگوش
۶ بے صیاں بوت انت ۶ پہ اچکھی آلی ۶ نیگ ۶ چارگ ۶
لگنت انت - !!

» شاکوٹ ، ۲ جولائی ۱۹۷۸ «

تا شتریں سستے ۽ پٹول ۽ سر ۽ جہل کنگ ۽ نبشتہ ۽ رند
 مستی ۽ سرچیت کت ۽ وقی دیم ۽ رو ۽ اوشتاگیں کاشیں مرد ۽
 نیگ ۽ دیگوش کت کہ چہ وردنی چیز ۽ تنگی ۽ گرانی ۽ بے جاہیں
 نپ ۽ کتنگ ۽ حاتر ۽ شکر سیرے دہ ۽ حساب ۽ شیکی کتنگ ۽
 بہتام ۽ گرگ بوتنگ ات۔

”ہاں واجہ! تھی نام؟“ متھی ۽ پہ تزن جت کت۔

”واجداد!“ ائی ۽ پہ بزرگی پتہ وات۔

”تو شکر سیرے دہ ۽ پرچہ بہا کنگ۔ زانا تو سرکار ۽

۽ ائی ۽ قانون ۽ بے نہ کئے؟“ متھی ۽ جبزہ کت ۽ چرائی ۽

جبزہ ۽ واجداد لرزگ ۽ لکت گوں۔ ائی ۽ دزد ۽ متھی ۽

نیگ ۽ چارات ۽ پہ بہ وکبڑی پتہ وات۔

”بلے واجہ! من۔۔۔۔۔ من سرکار ۽۔۔۔۔۔“

”ائی ۽ قانون ۽ بے کناں۔۔۔۔۔ بلے من۔۔۔۔۔“

”بلے من شکر سیرے دہ ۽ بہانہ کتنگ، ہنچوناں؟“
 متھی ۽ زہرا زہرا زنگ کت ۽ کش ۽ ایریں گتھی ۽ دست گوں

جت۔

”ٹنگ ! ٹنگ !! ٹلانگ !!!“

گوں گھنٹی ، توار ، اشکنگ ، گاٹ ، سپاہیگ میدان میدان ہا
ماں دپتر ، پترت -

”واہ بہن —“ ، واجداد ، دپ پہ ہمبر ، پُرکنگ

ات کہ مستی ہا کھکل کت ، پدا ہمبر ، نیشٹ -

”چپت کن یک برے -“

پدا دیم لے گوں سپاہیگ ، کت ، ہگم نے دات -

”اے مرد ، ارزی دیو کاں حاذر کن -“

”سپاہیگ دُن ، در اکھ ، دمانے ، پدگوں دو مرد ہا

پدا دپتر ، پترت ، پدا ادبے ، ڈرائینٹ -

”واہ ! اے مرد ، دوئیں ارزی دیو ک حاذر آنت -“

”شمنے گور ، واجداد ، شکر سیرے چنچک ، بہا کتنگ ؟“

مُستی ، چہ دوئیں ارزی دیو کاں پُرس ات -

”دہ کلدار ، !“ ہر دکاں پیجگ ، پستہ دات -

”پچھو پچھو سیر ؟“

”منی گور ، سہ سیر ، اشگ ، دو سیر !“ یک ارزی دیو ک

دوی ، نینگ ، دست شہار دات ، ڈرائینٹ -

”ہاں واجداد ! انگت بگمش کہ من سیرے دہ ، بہا کتنگ -“

مُستی ، پرائی ، ٹنگ در لپاشت آنت -

”واجب مناں چو کشتگی نہ ات - منی ہمبر تو پوری ، گوش نہ دات -

مناں کہ شکر من سیرے دہ ، بہا کتنگ ، بے گپ ایش آنت کہ من و

حے حساب ء زرتنگاں - من چہ زورگ ء نہاد ء آنہے گیش نہ
گیتگ - " اے زندگی آئی ء وقتی بے روکیں چم مُستی ء سہر
سہریں یلگاں سکت دات انت ء پے دُدی وقتی صبر سرجم کت -
" اے تخی وھدی باوری صبرایت کہ تو چہ زورگ ء نہاد ء
آنہے پاندہ نہ کشنگ - گدا تو شکر بہا چیا گنگ انت ؟ "
مُستی ء صبح باور بوگ ء نہ ات - پیشا واجداد ء آئی ء باور کنگ
کوشست کت -

" بہا من پیشا گنگ انت کہ اشنگ ء کنٹول ء راشن
نوکیں نیم کوٹ پوٹھگی انت - منی لوگ ء ہرج زرو مزے بوتگ -
صریح و درچاں گنگ انت - دان منال الی ء زورگ انت -
پرچہ کر منی لوگ ء دان هلنگ انت - چوناھا ہم ما بے یک نیم
کوٹ لے کیت کہ تا دومی ماہ ء نیم کوٹ ء اھگ ء نہ رسیت گل
ء گڈیگ ء سر پہ شکی ء راشن ء زورگ ء کپیت - چمیشا من چہ
وتی لوگ ء شکرال پنج سیر بہاکت کہ کنٹول ء داناں بگراں ء چیا کہ
بے شکر یگ ء بیت بے دانگ ء نہ بیت - "

" مناصے صبر ء بگش گول کہ تو گداوت لے شکر چہ
کیا چو گران ء زرتگ انت - آکے انت کہ ایڈولس وھداں ہم
وتی شیتا نیاں یلہ نہ دت - ؟ " مُستی ء صبر ء توک ء وقتی دم
نشگیں اسپیت پوشیں مردمانی ننگ ء شتر نیت -

" اے کم بہت انچک ءھیال ہم نہ کن انت کہ ایڈولس
صرا میں وھداں کہ مہلوک ء پے کیے دومی ء گنگ ء ہم دردی پکار

انت، ما پیش سوت ۽ بے ایمانی کنیں۔ بکس انگت وق شتیانیا
چہ پیشی ۽ و دین انت۔ پرچہ کہ پتر ۽ تنگی ۽ سوب ۽ گیشتر پ
رسدت کنت۔ " پدا دگوش لے گوں واجداد ۽ گورکت ۽ پرن

لے۔
" ماں! گد اگش باری اگم بہت کے انت، تاکہ آئی ۽
صم تی صمبرا ہی ۽ سرکار ۽ زوریش وارگ بیت کہ دگر پراگوش

بگپت۔ " آ۔ آمردم!۔ " اگمکے پکر ۽ کپت۔
" ہو! نام ۽ گبر۔ نامرا دیگ ۽۔ من انوگس دیبان ۽

آئی ۽ صم لوٹا نیناں!۔
" من ترساں کہ چرالی ۽ نام ۽ گرگ ۽ توچن گندہ ترصر

بے۔
" من چشیں اولس دشمنیں مردم ۽ نام ۽ گرگ ۽ چتو دشر باں
" واجہ! اسلا!۔ آ۔ جنین آدم ایت۔ جنین آدم

۽ نام ۽ من چوں گبرال؟
" ترئی جنین آدمے بیت۔ جنین آدم صرچی کن انت۔

بکن انت! آنا نامیر ۽ پس انت ۽ ریح اس پر نیست؟
یک رندے پدا آئی ۽ دیم گوں اسپت پوشال کت۔

" بشکن ات واجہان! نون جنیناں صھوں شکی بنا کتگ گوں۔
۽ چریشی ۽ رند دیم لے گوں واجداد ۽ کت ۽ گتگ ۽ گتت۔

" نام ۽ بگر آشتیانیں بخنیک ۽۔ من آئی ۽ ۽ آئی ۽ مرد

۱۱۔ حرم کماں کید ۽ ملام کناں - اے شیتا نیانی یُن من زاناں کہ
 مرد بیرت - پمیشا حرم کماں گوں تو صوری ۽ کید ۽ ملام کنگ بنت
 مستی ۽ گز ات ۽ وئی دراجیں برو تانی تاب دیگ ۽
 لگت - بے بہت ۽ ایک دم حیا لے ۽ کپت - دیہے
 سیاہ و تمبار بوت - پیشانیگ ۽ کرچک و کونس نے کیشتر بوت
 انت ۽ آزمستانی روح ۽ آلی ۽ حیدے ۽ سرکت - آسک
 تکا نسربوت ۽ وئی تکا نسری ۽ کم کنگ ۽ ہاتر ۽ آلی ۽ پے
 تواری چہ میز ۽ حانہ ۽ سگریٹ ۽ ذبی درکت - ۽ سگریٹ ۽ بن
 دیگ ۽ واسا برے میز ۽ حانہ ۽ برے میز ۽ سر ۽ ہا ہا
 وئی کنگاں باکس ۽ شو حانہ ۽ لگت گوں - آسک بہ و بکدات -
 "مترس واجداد! واجہ ترا یڈول ۽ جتا انت میری
 ۽ نام ۽ بگر - " یک اسپیت پوشے ۽ پہ نرمی گوں آلی ۽ گت
 مستی ۽ باکس درگینگ - سگریٹ نے بن دات ۽ دراج
 دراجیں سٹ ۽ دیگ ۽ لگت گوں - آنوں وت واجستی نہ ات -
 بے و حدے آئی ۽ دیست کہ اسپیت پوش نام ۽ زاہر کنگ ۽ واسا
 واجداد ۽ باز باز گنگ ۽ انت ۽ گدا آہم پہ دگوش کنگ ۽ ناما
 بوت -

"ہو! آجین کے انت؟" مستی ۽ پے چاری وئی
 کش و گوراں چارات ۽ جت کت - چرائی ۽ صبر ۽ ود ۽ صخو گبان
 بوگات گشے ۽ لے صبر ۽ چہ وئی جند ۽ جت کنگا انت -
 واجداد پہ پہرگی کنگ ۽ لگت -

”واجب! مناں پہل بکن۔ کتہ ایش انت کہ یک شے منی
لوگ شے لوگ پر گند کی شتگ ات۔ آئی ء شش سیر شکر سیر
دہ ء حساب ء چمودا چہ تی لوگ بانک ء بہا زرت ء اورت
گولے۔“

”بس کرمساک! یکے واپشکی کنے ء پدا مارا ہم گول
وت صور کنے گول۔ ترا انچک ء لچ نہ کنت؟“ مسپی زھر
گپت۔ پدا گشاد گشاد ء گھنٹی لے بت ء گول سپاھیگ
پترگ ء حکم لے دات۔

”اے شیطان ء بہر ء بند بکن۔ تاکہ اشی ء سر
ہوش برابر ببیت۔“

ء — واجداد یہ بہ وہلڈی ونی کسمانی پنڈ
گلت گول کہ باری ہوش برابر کنٹگی زوت اسر کنوکیں درمان
آئی ء گول یاناں؟

کتاب

باتوونی مات ۽ پتانی یکیں جنیں چک ات۔ پیشا مات
 ۽ پتاں سک دوست ات۔ پہ توبے رو دینت ۽ مزے کت۔
 آھانی واھگ ات کہ ماں گل وشادھاں مرگیں یکیں جنیں چک ۽
 واستا واھگی زمانے بدلا ات۔ دانکہ آ امبرہ ماں گل وشادھاں
 بیت۔ ۽ آگل وشادھاں گوات ۽ بو آھاں ہم بلگیت گوں۔
 آھاں امبرہ وت ماں وت ۽ گشتگ ات کہ آپہ وتی یکیں جنیں
 چک ۽ انجو مال لوٹ ات کہ چراھاں ہم در وریں مردماں پھر
 کس ۽ نہ لوٹنگ۔

دھدے بانو نوک باگ بوت تہ زاماتی ۽ واستا
 مہلوک ۽ رو آ بنا بوت ات۔ باز مردم ۽ گوا جا را آورت۔ چرا
 مردماں پترے آھانی برابرگی ات۔ ۽ پترے چراھاں ازگار
 ترا ت۔ بلے انجو مال کہ آھاں لوٹ ات بہتین ۽ وات نہ کت
 ۽ بہتین ۽ نہ وات۔ پیشا سانگ بندی نہ بوت۔

دھدے ۽ بالی گراب پیسے ڈولی بال کسان ۽ شپ ۽
 روچانی حلکاں گوا زینان ات۔ داں یک روچے بانو سک ڈلگ
 بوت۔ پرالی ۽ مہلوک یڈول ۽ گوا جا را آرگات۔ ۽ آئی ۽ مات

۶ پتاں تھی وھدی دتی دل پسندی زامات انگت دست نہ کپنگ
 ات۔ نوں بانو ۶ دل ۶ ورنائی ۶ محل مشری ۶ سر ۶ لہر کپنگ
 زانت۔ آئی، شپ ۶ روج پہ کیمیںھیال ۶ گوزگما انت۔
 آئی ۶ واب ۶ آگہی بس یکھیالے ۶ پشت ۶ کشتنگ انت
 آھیال ات، دشتار ۶۔! آ امبرہ صھے پکر ۶ ات کہ باری
 کدی آئی ۶ وتی دل ۶ لوگ ۶ براہ، وتی زند ۶ دائی ہمبہراہ
 رسیت۔ ۶ باریں آپتوری ورنائے بیت۔ آئی ۶ وتیھیالانی
 تھا آئی ۶ بے تراشنگ ات کہ رنگ و دانگ، ورنائی، بود،
 گپ ورپ ۶ مہر ۶ واگی وصل و جوازھانی واسا بے مٹ ات
 شے ۶ روچھے باری چرت رندا ماں واب ۶ھیالان آگوں آئی
 نند و نیاد کننگا ات۔ صر وھدے، پرائی ۶ گوا چا سے
 آرگ بوت ۶ آپہ گل ۶ نیم بال بوت کہ نوں آوتی دل بلوٹیں منزل
 ۶ سر بیت۔ نوں آئی ۶ دل ۶ مراد بیلہ بنت۔ ۶ آئی ۶ وتی بے
 مٹیں سالونک رسیت۔ بے تھی وھدی آئی ۶ اےھیال ۶ اُمیت
 چہھیال ۶ اُمیتانی حد ۶ نہ گوشنگ انت۔ آئی ۶ ورنائی
 وڈان ات۔ گون ورنائی وودگ ۶ آئی ۶ صلائی گرمی ۶ سور ۶
 بے تاھیری ہم گیش بوان انت۔ آگوں دل ۶ لہریں وصل ۶
 بے تاھیریاں پیڈول ۶ وتی دل بلوٹیں سالونک ۶ رھچارات۔
 پداھما روج انگ کہ آپہ وتی مات ۶ پتانی نگ
 چہ وتی مرادانی منزل ۶ رنگ ۶ نا اُمیت بواں بوت۔ آئی ۶
 هکٹ کٹ کہ آئی ۶ مات ۶ پت آئی ۶ و اسٹا دشتا سے ۶ شو باڑ

انت، بلیکس سوداگر سے، شو ناز، انت۔ دانک آئی، سوداگر، بجن انت۔ آئی، ہاکن انت
 ۴۴ نزان انت کہ در نائیں ہننگ سوداگر نہ لوٹ انت۔
 شتار لوٹ انت۔ پہ زند، دراج، بیسناکین مہم، ہمدای مہراہ
 انت۔ وپا داری مہراہ کہ آئی، گور، چہ ضر دولت، پیسیر
 واہگ، دولت بیت۔ گوں آئی، مال بیت شتر، بیت شتر
 بے مہر، واہگ، دولت الٹی، بیت۔ وھدے آدنی مات
 پستانی ارادھانی ردی، سدک بوت، گدا آئی، آھانی سر
 مہر آنگ۔ آئی، دل، پراھاں نافوکتی، جوزہ ودی بوت۔
 نوں آئی، چھاں آھاں گھسے زانا کانٹ پرات۔ آئی، تب
 پراہاں ترند بوت۔ آھانی ادنائیں مہرے، سر، زھر گپت۔
 صریح کارے، آھانی ٹے لیک ات، پہ دل و شک ٹے
 نہ کت۔ چوناھا نوں آئی، دست، دل پیچ کار، پھرتی
 گرگ نہ انت۔

وھد، بابی گراب، بال کنان، آپہ کلھائی، منزل،
 سرک۔ نوں نے آئی، شتریں رنگ و دانگ پیسری ڈول،
 پھلنگ انت، نے نازر کی، سکہ داری۔ آئی، مات، پتال
 مار ات، کہ نوں گپڈے مدت انت، پراھانی جنیں چک،
 کس گوا جار ہم نیارایت۔ آھے پکر، کپت انت کہ چو مہیت
 آھانی جنیں چک، آھانی بازار، دو جنیں شتر پناز، ماھان،
 ڈول، پر جنیں چکل پیسیر بیت، دال زندگ انت، بے سور
 بیت پیسٹھے ترکاں وھدے کیے، چہ درگیب، حد،

دل ۽ دات ۽ آلی ۽ گوا جار آورت ، ته آهاں ولی تابی
وارتگ ارتت۔ بے کن وکانے ۽ گوں آلی ۽ ٹہٹ ارتت
گولے۔

موز ۽ بکس و بند بنا بوت۔ تھنگے ۽ ڈھل
دومب ۽ سوت ۽ نایح بوت۔ ۽ گل و شادہ در شان کنگ
بوت۔ ۽ پھنگے ۽ پر پنگانی گڈ مگانی نیام ۽ سالونک پر گل
لوگ ۽ پیرت۔ ۽ شپ ۽ پر گوزگ ۽ زند سباد ۽ مہل
بانور ۽ سنے دات آت۔ پر چہ کہ۔۔۔۔۔ آلی ۽ لاپ پز
آت !!۔

نذر آباد : ۲۷ نومبر ۱۹۷۲ء

زیارت

”زرنارہ دلاپ پڑانت۔“

اے نوکس حال ہا چو کسر ہا آسنگا درامیں بازار تھی ات
 ہا بے چکاں وتی گوش رپت انت۔ صرح بے چکے ہا کہ نول چہ چکے
 دل شتنگ ات ہا گم واند وہانی میار بوتگ انت۔ آلی ہا ذل ہا یک
 برے پدا امیتی پلے ہا جت ہا آگول صزار ارمان ہا ایتان چکے ہا
 گنگنگ ہا سرگپت۔ چک کہ پیری ہا عصا انت۔ چک کہ زند ہا رزن وبراہ
 انت۔ چک کہ مرگ ہا پد مردم ہا مسترین نشانی انت۔ اگن پہ چشیں بے بہا میں
 چہ ہا مردم دلاپ و بے تاگت نہ بیت، گدا چہ چیز ہا دلاپ و بے تاگت

بیت؟

صما زرنارہ کہ آلی ہا ہور ہا چار سال پیری گوٹگ ات اگت
 آلی ہا چک ہا وٹنی نہ پشتگ۔ آلی ہا مرد از گاری مردے ات۔ وتی زان
 درمان و دارگ ہا و اس زرنارے چو ڈوکیگا ریٹگ ات۔ نئے ملا ہا میانے
 اشتگ ات۔ ہا مئے کہ حکیم ہا ڈاکٹر۔ یک زندے آئے کراچی ہا
 صم برتگ ات ہا اودا مزنیں مزنیں ڈاکٹر ہا و حکیمان پیش نے داشتگ
 ات۔ ڈاکٹر ہا حکیمان سوج ہا پدا آلی ہا وتی بند ہم چار اینتگ ات ہا

درمان و دارگ کنائینگ ات۔
 آہیم ہا اھال کم چہ کم دہ دوازده صزار کھدار صرح بوتگ
 ات۔ نول آھان باز اُمیت کشتنگ ات کہ الم ہا آچک ہا وشیال نوش
 انت۔ بے کراچی ہا و آتر کنگ ہا دو سال گورت۔ ڈاکٹر ہا حکیمان

دائیں دریاں زمان گذشت انت - ۴ اگت آچہ لاپی چک ۴ مہم
انت - سماز نماز زیارت ۴ شت ۴ اگت ۴ لپے پربوت
دہے اے نوکیں حال رسم ۴ اشکت تہ آلی ۴ پرخنگ
دلنیزت -

زیارت ۴ برکت ۴ ۴ پیدا یاتانی بالیک ۴ سواربوت
چہ مرچیک ۴ چار ماہ پیشتر عصر ۴ وہرات - آچہ درمیگت
رسنت تہ کا پر ۴ چہر ۴ زرنماز ۴ مرد پیر داد گول آلی ۴ پت ۴ ننگ
ات ۴ دنیائی کپ درپ ۴ ات - آسم شت ۴ سماہانی گور ۴ شت
ہستے ۴ زرن پیر بوت کہ پیر داد گول وئی جن ۴ زیارت ۴ روگ ۴ دلانگت
زیارت کہ کول آلم نیگا ہر کسی گدھی آسر ۴ مدت کنوک انت - زیارت کہ آلی
برکت ۴ باریں چنک کوریں جم روشنا بوتگ! چنک پرتنگیں دل جز آنگ! چنک صراہیں
ہینگ! پیر داد ۴ زرنماز ہم گول ہزار ایت ۴ زیارت ۴ سرکتنگ انت ۴ نیت
روک ۴ ہاتر ۴ پیر داد آلی ۴ پت ۴ کت ۴ اشتر ۴ پت کمرگ ۴ انگ ات
دومی سیاہ ۴ پت ۴ گنگ ۴ پدارسم ۴ دوہیں اشتر پیر داد
لوگ ۴ سینت انت - آلی ۴ اشتر پیر داد ۴ لوگ ۴ دپ ۴ کار ۴ داراں
بست انت ۴ میتگ ۴ واتر کنگ ۴ گیگات کہ زرنماز ۴ جم پرائی ۴ پکت
انت - آنے روک روک ۴ چارات ۴ پیر داد ۴ الوت کت - پلا
پیر داد گول آلی ۴ صراہی ۴ آہانی لوگ ۴ شت گول - ۴ صراہی ۴ و
چرائی ۴ پت ۴ آئے لوٹ ات - صرائگی ۴ دیرگین دوستی ۴ سوب ۴
آلی ۴ پت ناملج بوت ۴ آئے اشترانی صراہی ۴ دیم دات گول -
سہ شپ ۴ سہ روح یکولی منزل جنگ ۴ رتہ آ زیارت

سر ۶ سر بوت انت - اودا دوشپ ۶ دوروج ۶ داشت زیارت
اش کت - زیارت ۶ سر ۶ میرات و حسنا تے کت - پریات و زام
تے کت - دعائے لوٹ ات - ۶ ایسی سبا ۶ سر ۶ پدا دیم پہ پیتگاں
دگ بوت انت -

سیر ۶ مھر شپ ۶ ڈول ۶ اشپی ہم آھاں تا و حدے ۶ منز
جت - وحدے ماہ ایر شرت ۶ واب ۶ بے وارکت انت - گڈ از ناغ
و پتنگ ۶ سلاہ وات - بارانی گرگ ۶ رند اشتر اش جو کینت
۶ کوند بندکت انت - ۶ ویت انت -

واب ۶ رستم ۶ صنجو مارت ، گتے گن ۶ گرم گرمی گوات
آئی ۶ پ ۶ دیماں لگکا انت - ۶ پدا آچہ واب ۶ جہ سرات - آئی ۶
دیرت کہ یک نرم زمیں آبروشی بدے دراج دراج ۶ آئی ۶ کش ۶
پتنگ ۶ آئے گلکاش کنگ - ۶ ولی نازر کیں دیم ۶ گوں آئی ۶ دیم ۶
لتار گکا انت - میکیں ملگور آئی ۶ سر ۶ شنگ انت - آمانی و شیں بو ۶ آ
پہک بے سارکت - اولی پرا آھیواں بوت کہ اے جو باریں چہ کجام نیگ ۶
واجہ ۶ پرائی ۶ راہ داگ - ۶ پ کجام نیکیں کار ۶ مسزہ ۶ بلے پازو
آھیواں جہلاکی ۶ ایر کیت - آئی ۶ شیتان هکل کت ۶ جہوت ۶ آبروشی
بدن ۶ گتیشنگ ۶ کوششت کت ۶ ووش و شے درائنت -

" اے مٹری کارے نہ انت - چدا برو - "

بلے آبدرامی ۶ جوزھانی آس ۶ صنجو سچگات کہ مارگ ۶
صح کوٹ ۶ آئی ۶ مدت کت نہ کت - بلکیں راستہیں جبرھیش انت کہ
کہ چہرے آس ۶ آئی ۶ مارگ ۶ کوٹ ہم پشت نہ کتنگ ات - ۶ آ

پہلے سے ہی وہ را آئی ہے سرے شنگا ات ۔
 "من روگ ہے داستانیدتکمان بلیلی لہم لہمیں"

زنت علی ۔

"شرزہ انت ۔ آنزیک انت ۔ مارا گندایت ۔ بنام ورنہ

ترس ہے صد کی ہے صواری گالوارے ۔

"پرے نزدیک گوراں کس نیت ۔ آ اشتر ہے شوہاز ہے شہنگ

یک اشترے گارات ، صمائی ہے شوہاز ہے ۔

"بے کے زانت بلکس بدیثیت ۔ ۔ ۔ ۔

"آ اے وھدی نیت ۔ پرپہ کہ اشتر دگہ نگے ہے شنگ ہے آ

دگہ نگے ہے ۔

"توچوں زانے ؟"

"پیشا کہ اشتر ہے نہ ستر ۔ من یہ داتہ ۔ پے و سیں دمان

صا تر ہے منلچکے پکار انت نا ۔ ۔ ۔ ۔ ۔

"بلے چک ترا زیارت دت ۔

"اے راست انت بلے ۔ ۔ ۔ بلے کئے ہے سوب ہے والوٹیت نا

"یک صمانت کہ اشتر ہے درگجنگ ہے شتہ ۔

"آپما کار ہے شرانت ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ اے کار آئی ہے نہ انت ۔

تراچکا ساں ۔ آگن مردی نے است ، ولی مردی ہے انشی پیش بدرتہ

"یک ننگے ہے نرم نہیں آبروشی بدن ہے مسک و امبرین زلب

لگور ۔ ء دومی ننگ ہے یک جنین آدنھے ہے نوک ! ۔ ایک ورنلیں

مردے ات ۔ ورنالی و ت یک گنوکی ایت ۔ آئی ہے مردینی جو زحال

جہ جت - ۴ پرا گشتے شپ ۶ تہاری ودات ۶ زیاتیں تہاری ۶
 تہا مروی ۴ سہ دات - مردم ۶ جون ایریوت -
 ۶ مرچی وھدے رسم ۶ گوشاں اے صبر کیت کہ :
 "زرناز ۶ لاپ پڑانت -"
 گڈا پے بچکنڈگ چیرالی ۶ ۶ دپ ۶ دراک :-
 "زیارت ۶ برکت ۶ !"

« نذرآباد : ۱۲ ستمبر ۱۹۶۲ء »

آئی وچیم سیاہ و تہار بوت انت - دراہیں جان و لرزگ
 چیر کیت - و کاگد چرائی و دست و لگشت -
 اے رحیم داد و کاگد انت - زنداں سہتے و ہشک و
 صہرائی و رند آھیال و لگشت - رحیم داد - منی کسانا و سنگت -
 - منی زامات - پیرا آ منی سنگت ات - صیروا و ہمدردات -
 چیرائی و سنگتی ، صیروائی و ہمدردی و سوب و رندا آمن پہ ولی
 گوچار شریہ و زامات کت - زاماتی و رندا مات ماوت و
 نزدیک تر بوتیں - مے دوستی چہ پیشی و انگت گیشتر بوت - عمر و
 مستری و سوب و آئی و ابرہ مناں نصیحت کنگ - سوج و سر
 کنگ - دراں ڈیہہ و آہگ و رندھوں و صدرے آئی و پین کاگد
 دیم داگ ، تہ آھوں بے نصیحت و سوج و سر نہ بوتگ انت -
 مرچی صہا کسانا و سنگت - صیروا و ہمدرد و زاماتیں رحیم داد و
 کاگد و یک چنچیں حالے بنشتہ انت کہ منے سک تکا سر کنگ -
 اے یک چنچیں صہر ایت کہ اگن دگرے و بنشتہ بکتیں تہ من یک و
 دو باور نہ کنگ ات - بے رحیم داد و صہر و من چوں باور نہ
 کناں - ؟ چوں باور نہ کناں ؟ "

دوستیں برات حدادات ! دراد و سلامت پاتے

دیرانت کہ ترا یک حالے دنگی بوگک۔ بلے دل پرت
 نہ کنگ کہ بلیں تکا نہر بنے۔ بلے نول آپ چہ سر، پر گوسگ۔ ۶
 اے حال، ۶ دینگ، ۶ من المی لیکال۔ منی برات! چہ تی روگ، ۶
 چیزے مدت رندے نشار بزاں تی لوگی گلناز، صہارہ گپت کہ
 آہا نوادہی راہ گنگ نہ بریت۔ ۶ نول آپ ہتہ ۶ گوسگ۔ ۶ ووی
 صہر اہی، ۶ مارا شمارا درساں نام و دپ کنگا انت۔ اے رد، ۶ منی
 سوچ ہمیش انت کہ گول منی کاگد، ۶ رسنگ، ۶ ترا چہ دوکار، ۶ کیے المی ۶
 کنگ لوٹیت یا کہ صہر اہی، ۶ آئی، ۶ کبش۔ یا گدا چودا آئی، ۶ سہنا
 رواں بدے۔ اے منی سوچ انت چوناہا تو ووی مستروت ٹے۔ چہا کہ
 چمن، ۶ چہ دگہ کسے، ۶ گیشتر۔ اے تی جند، ۶ بنای انت۔ دگہ ووی و صہر
 انت۔

تھی صہر، ووی، ۶ جان سلامتی، ۶ لو لوک

تھی برات
 رحیم داد

آئی، ۶ صیالکت۔ اے زندھوں چہ چیز ایت۔ ادا ایتال
 آسرنیت۔ واہگ پادار نہ انت۔ کس، ۶ اوست پر کنگی نہ انت۔
 صہا گلناز۔ کہ منال چہ ووی ساہ، ۶ دوسترات۔ چہ دنیا، ۶ صہر چیز
 ۶ دوسترات۔ ۶ چہرالی، ۶ صہر صہر، ۶ کار، ۶ مینجو حککے بوت کہ آسول
 بہن منچش انت۔ صہا گلناز مرچی پتن سہت و جتا بوت منے دگادات
 منے بنام ورزواکت۔ نول گدا دگہ چہ پشکپنگ؟ کے پشکپنگ؟

انگت شاباش انت رحیم داد ہا کہ مضہ صے صال داگک - صیر ، نول کہ
 گلناز ہا منی دوستی چہ وتی دل ہا درکتگ یاگون من وتی دوستی ہا صلیکت
 پدراکتگ - گڈامن صوں آئی ہا پرواہ ہا نہ کنناں - مناں ہوں آپکار
 نہ انت - چہرے پمیلہ ہا آئی ہا چم گئے زانایک گکے تپنگ ہا
 لگت انت -

ابید چہ دوستی ہا من دگہ ڈول ہا صوں پرانی ہا بد نہ بوتگاں ہا
 آپراپکر ہا لگت گوں - من آپہ صچ پتر ہا گت نہ کتگ - او دا صوں ہا
 چود ہا آگک ہا رند صوں - چدا صر ماہ دو ماہ ہا سر ہا ہڈے ہڈے
 سامان ہا زر پرانی ہا دیم داگک - آئی ہا صر لوٹ پورہ کتگ
 ہا ہا سور ہا آئی ہا پچھو مال و جہاز داگک - ؟ مناں ادا چودیر
 صوں نہ گوگتگ - دو سال و پترے ماہ انت - بس دو سال و چار و
 پنج ماہ - نول و امن روگ ہا تیاری کتگ انت - بس ماہے ہا نوک
 ہا روگی اماں - صیر ، مال ہا مال انت - من آئی ہا داگکس دراصیں
 مالاں سرگوگتگاں - درست آئی ہا سر ہا ستگک انت - صمپنچو بازارت
 کہ من آئی ہا دوستی ہا صال ہا گکے مہلہ سئی بوتناں - مناں چشمیں جن پکار
 نہ انت - جن ہا بدل صوں جن انت - نول من چیزے مدت ہا ڈمپہ ہا نہ
 رواں - سالے کتے ہا انگت جلال - گیشتر مال و پالے جم کنناں -
 ہا رواں دگہ شتریں جنے گراں ؟

آئی ہا کاگدے گلناز ہا پت ہا سر ہا نبشہ کت ہا لیاپ ہا
 آئی ہا جنیں چک ہا سہنائی کاگد (طلاق نامہ) مال کت گوں -

ء وگہ کا گدے نے ہنئی سنلت و زامات رحیم داد ہ سر ہ نبشتہ کت ء
 آئی ء وئی گدئی حال دات ۔ چہرے کار ء پد گشتے زانا چرائی ہ
 سر ء یک گرانہیں بارے دور اٹک ۔ ء آسبک کترات ۔

چار ماہ ہ کس اس ء رند آئی ہ کستری برات الم بیک ہ کا گدے
 اٹک ۔ ء آئی ہ توک ہ چہ پیشی حال ہ اٹک ت گدہ تریں حال
 نبشتہ ات ۔

” ندرائیں کہ تو وئی زال ہ سہن پر چہ داتگ انت ۔
 بے نول کہ تو اے کار کتگ ، چہ دگہ بہتیں حالال ہوں سر پد بوجو ۔
 رحیم داد ء مے گوہار شریہ ہ سہن داتگ انت ہ تی پیشی زال
 گلناز سانگ کتگ “

« نذر آباد : ۹ مئی ۱۹۷۶ء »

پیش نام

مولوی عبدالمنان سکنیں عالمیں ، پہر بزرگاریں ، نیکیں مردے
 ات ۔ ہاتھ شریانی سوپ ، مہلوک ، آئی ، بازار عزت کت ۔ آئے
 ہند ، مردم نہ ات ۔ ، زانگ نہ بیت کہ مے بازار ، آئی ، سر چتور کپت ۔
 بلے رنگ ، شرت ، مے بازار ، گیش مدرسہ ، مدرسہ حمیدیہ ، انتہا کار
 قاضی امام بخش ، چمنچک پسند کت کہ ، دوتی مدرسہ ، استاد نے مکرم
 کت ۔ مدرسہ ، استاد بگوگ ، رند ، مدرسہ ، تالبان ہم سک پسند
 کت ۔ بلیں چہ پسری دراصل استادان پسند ترے کت ۔ چیا کہ آ
 وائینگ ، ہم زبر ترات ، کار و کرد ، تب نے ہم شرت ازت ۔
 صے نیام ، مے بازار ، حاجی عبدالقادر نامیں سرستان
 ، نوکری زر داری مزومے وتی چند ، صرح و درج ، سر ، یک ٹوہن
 میسے بندائینگا ات ۔ مولوی عبدالمنان ، آھگ ، کم و گیش ما بے رند
 میت تیار بوت ، آئی ، و استا پیش امامے پکار بوت ۔ حاجی عبدالقادر
 ، بند و اساری نہ ات ۔ بلے آئی ، سوپی محمد رحیم نامیں و کیلے است
 ات ۔ آئی ، گوں بہتیں سر پدی مردمانی مشور و سلاہاں مولوی عبدالمنان
 پر میت ، پیش امامی ، پسند کت ۔ ، پداپہ وتی پیلہ ، حال ، وگ
 ، آئی ، ہیال ، زانگ ، و استا مدرسہ ، شرت ، گوں آئی ،
 ڈکے دات ۔

"واجب! من گویا تو عرضے، اٹکلان۔" سوچی محمد نسیم، ہاگشت۔
 "بلے بگمش۔" مولوی عبدالمنان پرانی، ممبر ہر گوشدارگ، ہاگیگ
 بوت۔ "مارا پر وئی نوک جوڑ بوگیس میت، ہا پیش امانے پکارانت
 ہا مئے مردمان ترا پسند گنگ۔ میت، ہا بندائینوک وت ادا نہ انت۔
 بلے ہما بری کہ حمدا بوتگ، گنگلے کہ وعدے میت تیار بیت۔ گدا
 پیش امانے بدار۔ من آئی ہا ماہے پنج صد کھدار دیاں۔ چار ماہ،
 حکت، ہا من وت دیاں کہ حاجی، ہا دو ہزار کھدار گون من پیش کپتنگ۔
 بلے چار ماہ، ہا رند گدا تھی حکت، ہا چمانگر وت دیم دنت۔"
 سوچی محمد نسیم، ہا میت، ہا پیش امانی، ہا بارواچہ درامین
 صبراں آسر پدکت۔

مولوی عبدالمنان پرے صبر، ہا وش بوت۔ آئی، ہا عیال کت
 کہ پنج صد کھدار آئی، ہا چہ مدرسہ، ہا نیگ، ہا رسنگا انت۔ وعدے
 وگہ پنج صد کھدار آئی، ہا چہ میت، ہا نیگ، ہا بریت گدا آئی، ہا گذران
 بیت۔ آئی، ہا ضرچند چہ وئی نیگ، ہا وئی وش زاحر نہ کت۔ بلے
 چرائی، ہا رو و دم، ہا زیاتس وش، ہا آئی، ہا دل، ہا جاور پیر نہ بوت
 انت۔

چرنے صبر، ہا رند آئی، ہا حاجی عبدالقادر، ہا میت، ہا پنجس وحد
 نماز، ہا دیگ بناکت۔ آئی، ہا پہ صبت و واہگ نمازات۔ نماز، ہا
 دیگ، ہا ابید سبابانی سر، ہا جرنے پہ بلوچی مانا ہم وئی ٹکتدیاں
 وانینت۔ جمعہاں وارنے ہم کت۔ نمازان ورنند مہلوک، ہا جستانی
 پسنے ہم حلاکاپ، ہا وات انت۔ مکتنی چرائی، ہا سکت وش امنت

۴ مہر دیوان ۴ آٹے ساڑاٹ - پدماں پدا چار ماہ صمے ڈول ۴
 گوست - ولی کار و ذمہ داریانی و استا آئی ۴ ہب و واہگ ماہ
 پہ ماہ و دان اتنت - ۴ چہ مہلوک ۴ نیگ آئی ۴ سنا و سپنت ہم گیش
 تزان اتنت - پدا رگ دو ماہ گوست ۴ آمیت ۴ آئی ۴ پیش اماہی
 ۴ شش ماہ سرجم بوت -

انا گہا مولوی عبدالمنان ۴ مسیت ۴ روگ بندکت - ۴
 چرائی ۴ روگ ۴ بندگوگ ۴ مسیت ۴ پنچیس و صداں نماز ۴ دیگ ،
 سباہانی سر ۴ جز ۴ وائینگ ، جمعہانی واز ، ۴ نمازان ورنہ مہلوک
 ۴ جستانی پستہ ، درست بند بوت انت - اول سر ۴ مکتدیاں صمے حیاں
 کت کہ آیا واپہ کارے ۴ وئی لوگ ۴ یگتگ ، یاگڈاوش ووش نہ انت
 چہ جبت و پریس ۴ زاہر بوت کہ آہد ۴ انت - بلے ووش ووش نہ انت -
 ہمیشا مسیت ۴ ایک نہ کنت -

وحدے مولوی عبدالمنان پدماں پداتا دوہینگ ۴ مسیت
 ۴ نہ شت ۴ گڈا حاجی عبدالقادر ۴ وکیل سوپی محمد رحیم پکائیس حال ۴
 گرگ ۴ واتا " بدرہ عمیدیہ " ۴ انتزام کار قاضی امام بخش ۴
 لوگ ۴ شت - ۴ آئی ۴ دیوان خانہ ۴ گول آئی ۴ دپ کپت -
 " واجہ مولوی عبدالمنان ۴ دوہینگ انت کہ مے مسیت
 ۴ آہگ ۴ نہ انت - آدگہ کارانی صبر و اہیر انت ، بلے نماز ۴ دیگ
 ۴ صم آہگ ۴ نہ انت - بندات ۴ تاجیزے روج ۴ ما صم زانگ
 کہ آوش ووش نہ انت ۴ آوت صم گول ما صم گشتگا انت ، بلے چم ۴
 زاہر ۴ واڈڈ انت - آخر آئی ۴ ناسلامتی چے انت ؟ " سوپی محمد رحیم

۶ جست کت -

” سوپی! من گول تو پتے بگشاں - “ قاضی امام بخش ۶ گشت
۶ بے ترک و توار بوت - پدا وتی نزدیک ۶ ایریں گوات گچھنے پت
۶ سوپی محمد رحیم ۶ دیم ۶ ایرکت ۶ انگر انگر چارگ ۶ لگت -
” پدا صم ، ما پکائیں صبر ۶ زانگ لوئیں - “ سوپی محمد رحیم ۶ گوات
گچھن ۶ سر ۶ وتارا گوات کت ۶ گشت -

” پکائیں صبر ۶ بائیں آوت گول شتابگشت - “ قاضی امام بخش
۶ وتی سر ۶ اسپتیں تیج ۶ کلاہ ککے پشت ۶ کنزینت ۶ گشت -
” اٹناز کجا کننگا انت ؟ “ سوپی ۶ گول وتی راستی دست
۶ وتی دراجیں ماش وکنگیں ریش سمارت انت ۶ جست کت -

” مدرسہ ۶ تہا - “ قاضی ۶ وتی اسپتیں ریش چہ جہلی نیگ
۶ کچینت انت ۶ پدا برابرکت انت ۶ پتہ دات -
” آ مدرسہ ۶ مکتیاں وایننگا انت یا ناں ؟ “ سوپی ۶ وتی
سر ۶ اسپتیں دزماں بستر ۶ کنزینت ۶ جست کت -
” مدرسہ ۶ مکتیاں وایننگا انت - “ قاضی ۶ آروک روک

۶ چاربت -

” وصدی ڈوال ۶ ؟ “ سوپی ۶ صم آروک روک ۶ چاربت -
” صو! وصدی ڈول ۶ - “ قاضی ۶ سر سرینت ۶ پتہ دات -
” اے نیام ۶ ناسلامتی ۶ سوب ۶ صج روح سے یلند ونگت ؟
سوپی ۶ پدا جست کت -

” اناں ، پورنی ، پھج روج نے یلہ نہ دانگ - “ قاضی ،

پہ پنج کنگ پتہ دات -

” گڈا پیشیں مزنیں عالم ، پیریز کار ، نیکیں مردے ،

نماز ، دیگ ، نماز ، کنگ ، مسیت ، نیاہگ ، سوہ پچے بیت

سوپی ، پھیرانی جرت کت -

قاضی ، دمانے ، چارو بچار کت - رنکر انگر چارات -

، پدا دیم نے گوں سوپی ، کت ، پھ اولت گشتے -

” من گوں تو صبرے کناں ، بلے منی نام ، مگر - “

من تی نام ، نہ گراں — بلے زانا ہا سیں صبرایت ؟

سوپی چہ پیشی ، گیشتر حیران بوت -

” پیشیں ہا سیں صبرے نہ انت - بلے بزاں ہو - ہا سیں صبر

ایت ہم - “ قاضی ، نرم نرم ، ورائنت -

” بگشتے ! — من تی نام ، گوں کس ، نہ گراں - “ سوپی

، سدکی دات -

” اسلیں صبرایت انت کہ ” قاضی ، صبر بنگ کت - بلے

نیام ، گمکے داشت نے - پگروہیالے کت - دمانے ، رند پدا

وشوش ، گشتے - “ واجہ مولوی گوں شما گلہ انت کہ شما آئی ،

گوشگیں دو ماہانی پکار نہ دانگ انت - “

، گوں قاضی اما منش ، اے گڈی صبر ، اشکنگ ،

سوپی محمد رحیم ، گوںھیال ، چاں دیت کہ مولوی عبدالمنان ، اسپتیں

پاک چہ سر بہ گشتگ و سیاہیں سنتی ریش چہ دیم ہا دور انگ انت۔
 آئی ہا پاک ہا ریش بن ہا ماں ساکانی توک ہا کپتگ انت۔ ہا
 آبی پاک ہا بے ریش ہا اوشتاگ ہا نوٹ حساب کنگا انت۔

۴۴ تربت ؛ ۲۵ فروری ۲۸۵

۴۴

ڈان و زانتگا

من ڈان و زرباری تہنگ تیج کتاں و وشن وشن ہا تہنگ
 پترتاں - زانت کار دیم پہ دیم نشنگ آنت۔
 من ڈان و نزدیک و باز باز نہ گوستگاں - پرسا
 ہر و ناں کہ منا ڈان دوست نہ بوتگ - ڈان ماں بھتیں شا کوٹ
 و منی دوستری ہوٹل بوتگ - بلکیں پرے ہر و من ڈان و نزدیک
 و باز باز نہ گوستگاں کہ اودا مدام زانت کارانی دیوان ڈری بوگ
 اشی و مانا اے صم نہ انت کہ منا زانت کارانی دیوان وشن نہ بوگ
 آھانی دیوان منا چہ شا کوٹ و ہر رنگیں دیواناں وشن نہ بوگ
 چیا کہ منی نہ و آچہ شا کوٹ و زانت کارتری مردماں بوتگ انت
 و آھانی دیوان و دنیا و ہر سر حال و سر و رنگارنگیں گت و
 رپ و بخت و تران بوتگ - من چھاھانی دیواناں چہ دنیا و بازی
 علم ، لہز انک و ازماں ، و بازی کو اس ، لہز انت و ازم گراں ،
 سٹی و سرپد بوتگاں - من چھاھان بازی و پانڈگ چھت کنگ۔
 من آھانی علم و زانت و لیکتانی منوک بوتگاں - صم سو ب انت
 کہ من بازی مردے و ہا سس سورت و بازی تابلے سوج دانگ۔
 کہ ابڈے زر و ہر حرق کنگ و یوشن و دانگ و بدل و

چائیکے چا، زراں صرح کبن ات، چہ ڈان، زانت کارن
 علم وزانت میل گبرانت۔ ڈان، نزیک، منی باز بازہ گوز
 ، سوَب ایش بوتگ کہ وهد من ڈان، نزیک، گوستگاں تہ
 منی دل پہ ڈان، پترگ، بے تاحیر بوتگ۔ ، وهدے من ڈان
 ، پترتگاں، گڈا تاک زانت کارے ندوک بوتگ، منی دل،
 منی پاد آہگ، نیشنگ۔ منی باز وهد صمودا گوتگ، ڈن،
 منی بازی الی کارے ہراب بوتگ، گوں من باز براں عینو بوتگ
 یک رندے من ودار، پید، گوں سنگتے، وهد، سر، ڈیک
 دات نہ کت، آچمن، دلگران بوت۔ دگر رندے منی نادریں
 چکے، نادراھی وهد، سر، درمان، زرسنگ، سوَب،
 وڈ ات۔ من چتے سوَب، چہ ڈان، نزیک، گوزگ، پھریز
 کنگ۔ بس چتے یکس سوَب،

بلے مرچی وهدے پہ الی کارے، منی سرجات
 شہ دگ، مے نیگ، کپت تہ ڈان، کشش، منا پھو مقالیں
 میگا وتی نیگ، کشت۔ پمیشا من ڈان، زرباری تہنگ
 بیج کتاں، وٹ وٹ، بہا پترتاں۔ زانت کار، دیم، دیم
 نشنگ آرت۔

وهدے من یک تھا لیگیں میزے، دیم، نشا
 ، آعانی نیگ، شری، سر، چارات تہ دیست کہ مرچی تنی
 وهدی بس تہ زانت کار نشنگ ات۔
 کیے بلوچی، کس سالیں شاعر، اردو روتا کنگ

شاکوٹ ، سوال کار درمان میرات - دومی بلوچی ، ازمودہ
 کاری آزمائک نویس کلیر سر بازی ات - ۴ سی بلوچی ، اردو
 ، شہ نویس ، اردو نیم ماہی " نالہ وطن " ، بلوچ شو نیکار حکیم
 دار بادی ات - درمان میر کم و گیش بست و ہشت ، پست و نہ
 سال ، پڑ اپری پٹکیں درناے ات - امر درات - مجیب کیں
 و اسکوٹے گور ، اتے ، کیسین سگریٹ ، کشنگا ات - کلیر
 سر بازی سی و سہ ، سی و چار سال ، مزن سرگیں ، دراج مودیں ، دریا
 کد ، مردے ات ، آل ، مزنیں سرگ دُن ، ات - دراجیں
 مودے گوک ، کپتنگ انت ، ہا بوری پیشی چادرے کو پنگال
 ماں پوشتگ اتے - ، حکیم دار بادی چل و نہ پنجہ سال
 ، بارگ بندین ، برزو گشادیں کاشیں مردے ات - آل ،
 بلوچی شیشگی کلابے سر ، ات - نیم سوئیں کوٹے گور ، ات ،
 گندگی عینکے چمان ات -

سہ نہیں زانت کار بلوچی شائری ، سر حال ، سر
 گرم گرمیں بحث و تران ، ات - ، بلوچی ، رنگی ، جنگی ، آشوپ
 شائری ، شائری بابت ، رنگا رنگیں گت جننگا ات - دیوان
 سکت و ش ات - درمان میر ، سگریٹ ، مسے دات ، درایت
 اگن بلوچی شائری ، تاریخ ، بچا رے تہ پدربیت
 کہ تیخ سد سال ، اے دراجیں مدت ، چہ ہستی کرن ، پمیر
 شری شائری ، شری شائری ودی نہ بوتگ - چہ ہستی کرن ، پمیری
 شائری جنگی ، رنگی ، دینی شائری ، سہ تہراں بہر بوتگ - اے

اسے میں تہرانی شائراں وقتی جندہ، واعگہ، جوزگانی سہریننگ
 و داتا شائری کنگ۔ اھاا نے وئی ڈیہہ و اُستان و را
 پاندگے داگہ، نئے دنیا، بنی آدم و پاندہ مندی شائری
 ادلی رندا چہ گل خان نصیر و بنا بوت۔

پاندہ مندی شائری تو کجام شائری و گتے و؟
 کلیر سر بازی و راستی دست وئی گردن و پتگیں دراجیں موداں
 مشت و جت کت۔

" آشوپا شائری و! " درمان میر و پ ترمندی پستہ داتا
 و وئی کرسی دیمتر و کنزینت۔
 " رحم علی مری و ملا مزار بنگلنی و کجا کتے و؟ "
 حکیم داد بادینی و کے ٹوگریٹ و دانگے بن دات و آئی و رومی
 و گرگ و کوشست کت۔

" چے متلب؟ " درمان میر و پھینچو جت کت و
 گتے زانا اے دو میں ندانی بابت و پھس سر پید نہ ات۔
 متلب ایس انت کہ اے دو میں مردم بلوچی و نامدلی
 شائری بوتگ انت۔ اشانی شائریانی گیشتری بہر استماری و پتت
 گردیں تاکتانی صلاپ انت۔ اے دو میںانی شائریانی سیادی
 گوں بستی کرن و انت۔ بلے چہ گل خان نصیر و پسر انت۔
 حکیم داد بادینی و سگریٹ و نئے دات۔ و دوت یلہ دات
 انت و گتت۔

" ہیر! بلے اے ہم بستی کرن و شائری بوتگ انت۔ "

چہ بستی کرن ، پسیرو پاڈہ مندی شاری نہ بوتگ ۔

درمان میر ، بندیک ، گاری سردر گیتک ۔

” اگن پاڈہ مندی شاری ، مانا و متلب چوتنگ وگت ”

کنگ بیت ، گدا بے سب کوھنیں ، نوکین شاران شاری

بے پاڈگ بنت ۔ ” کلیر سربازی ، وئی پیشی چادر ماں کو پگان

سرا شتر تر ماں پوشت ، ورائینت ۔

چہ کوھنیں شاری ، چاکر ، گوھرام ، نامانی شاری ،

شے مرید ، مہناز ، بیبگر ، بالاج ، جام ڈرک ، سیمک ، ملا یازل

ملا قاسم ، مست توکلی ، عزت پنجگوری ، دلیس ، شاران شاری

، چہ نوکین شاراں باز شاران پورھیں شاری ، باز شاران شاری

، گیشتری بہر ، باز شاران شاری ، مزنی بہرے بے پاڈگ

بیت ۔ ”

” مارا وئی قوم ، دست کپتگیں تارتخ ، کم وگیش درھیں

بہر ، بہنات حم کوھنیں شاری ، برکت ، دست کپتگ انت ۔ ”

حکیم داد بادی ، وئی چمانی بینک گیگ ترکت ۔ کرو گوراں نشگیں

ہوئل ، ایدگہ گراکانی تمگ ، چم شانک وات انت ، گشنگ بنا

کت ۔ ماوتی کوھنیں دورانی دودور بیگ ، عیال ولیکہ ،

زبان وگا لوار ، بزوردوبند ، جاہ وھنکین ، دوست و دشمن ،

جنگ وایمن ، سوب و بے سوبی ، گل وگم ، شری ، نزدی ، روری ،

مالی ، سیاسی ، ربیدگی ، راجی جاور ، دگہ دلیس ، چرچے

کوھنیں شاری ، برکت ، زانتگ انت ۔ ”

”بلے اے کوھنیں چترانی زانگ ، پاندہ تے انت ؟“
 درمان میر ، پہ شزاری ، ناپسندی ، گٹ کنگ ، ڈول ، گشت ۔
 ، پداوتی جبرے دیم ، ہم برت ۔ ”کوھنیں چتران تیج قدرومت
 نیت ۔ مارا آھانی دست ، آرگ ، زانگ ، بیج ذلورت نہ
 انت ۔ پرچہ کہ ما کوھنیں دوراں پدا آرگ نہ لوئیں ۔ نئے چاکر ،
 گوھرام ، دور ، وئی گت ، توگ کنگ ، لوئیں ، نئے بالاج
 ، بیگلر پتر ، دور ، نئے دگہ کوھنیں دورے ،“ آئی ،
 راستی دست میز ، سر ، جت ، پہ ترندی گشت ۔ اے بستمی کرن
 انت ۔ سائنس ، دورانت ۔ نوکیں بدلی سدی ، دور انت ۔

سال نوکیں بدلی سدی ، ذلورت انت ۔ پہ وئی بزگرد پوریا گرانی داستا ،
 پہ وئی گریب و نیز گارانی داستا ، وئی ویرانی گل زمین ، آبا دکنگ
 ، داستا ، وئی بدھالیں استمان ، گم دگرت ، ججنال و مسیبتانی ۔
 دور کنگ ، داستا ، پہ دیمروی ، و شمالی ، داستا مارا دراعیں
 کوھن و کدیمیں دور و بارگ پر اموش کنگی انت ۔ نوکیں دورے
 ، داستا وئی لانگ بندگی انت ۔“

” دراعیں کوھنیں چترانی ایر جنگ شری جبرے نانت
 کلیر سریازی ، درائنت ۔ بلے درمان میر ، آدمتر ، صبر ،
 نیشنت ، گشت ۔“

”سرمی مارا چاکر ، گوھرام ، ڈول ، کتے دومی ،
 صلاپ ، پہ چنڈے زمین ، داستا ، پہ سرداری ، داستا ،
 پہ یک جنینے ، داستا ، یا پہ آپس تاجی ، گت و بیا ،“

توب و جنگ کنگلی نہ انت۔ نئے بالاتح و بیگم کنگلی
ڈول و پہ جنینے و چند و آلی و مال و واستا جنگ کنگلی انت
ہئے پر چند و شریپ و میار خبل و ڈولیں کوھنیں دودانی و اس
دنی برات و گوھار و قوم و پستگانی ساہ گرگ انت۔ بلکیں پر
علم وزانت و یکی و تپاکی و واستا جہد کنگلی انت۔ نئے مارا
بیگم رند و ڈول و گرانا زانی دزگ و ذلورت انت ہئے
شے مرید و ڈول و پہ یکھالی کے و تلوگ و ذلورت انت
بلکیں گرانا ز و صانی میں وطن و دوستیں آستان و دوست دارگ
و گببودی و کوششت و ذلورت انت

من درماں میر و کوھنیں شائری و ایدگہ در اھیں کوھنیں
چیزانی ایر جنگ و ہیران واجلہ بوتال۔ بے وھدے آلی و
وتن و آستان و پدنگلی و پھالی و بدلی سدی و ذلورت و
بابت و گپ و تران کت تہ منی دیم و ون و تن و دن و ڈگار
و درچک و دارانی ہشکی و ویرانی و آستان و مہلوک و پاروالی
گری و درتہ بیٹی، بے لوگ و جاگھی، ناوانندی و نامریدی
و دگہ مے دو لیں ہرا بیانی عکس لرزگ و لگت انت۔
"منی واجہ!" حکیم داد بادی تہیل تہیل و

گنگ و لگت۔ بدلی سدی و دیمروی و لبر سکت و ش و
ڈولدرانت۔ بے اشانی آرگ و زور لوٹیت۔ مارا اے ہر
زاتگ لوٹیت کہ بدلی سدی و دیمروی و واستا مارا و تی تاریخ
کوھنیں و نوکین ربیدگ، کوھنیں و نوکین لبرانک، کوھنیں و

نوکیں مالی ۽ سیاسی جاوړ ۽ ایدگه کوھنیں ۽ نوکیں چیزانگ
 لوٹ انت - چیا که تیج نوکیں دور چه کوھنیں دوراں پورنی ۽
 بتا وگت بوت نہ کنت - صھر نوکیں دور کوھنیں دورانی بنیات
 ۽ کیت - کوھنیں دورانی جزانی توک ۽ بازھراب بیت ۽ باز
 مشر - صھرابیں چیز پے دل یلہ دیگ لوٹ انت - بے شتریں چیز
 برجا دارگ ۽ ولی ذلوت ۽ پد ۽ بوڑکنگ لوٹ انت - ۽ کم کم
 ۽ دیم ۽ برگ لوٹ انت - ۽ ابید چراھاں دگه نوک و نوک تریں چیز
 صھم و دی کننگ لوٹیت - یک پھنیں نوکیں دورے ۽ انگ که
 آئی ۽ گون کوھنیں دورے ۽ تیج سیادی بیت ، نہ بوگیں صھرابیت
 صھر ۽ گدی بہر آئی ۽ پے تندی گت -

۵ ہو ! " کلیہ سر بازی ۽ درائنت " صھر دور ۽
 صھر چیز ۽ ولی اہمیت لے بیت - صھر چیز ولی یک صھابیں دور
 ۽ شرو اہم بیت - راستیں لزانک ولی راجی زندہ ۽ عکس بیت -
 مے کوھنیں دورانی لزانک ۽ گیشتری پھرتی راجی زندانی عکس انت -
 آئی ۽ کوھنیں دورانی راجی بیڑہ و جاوړانی عکاسی کننگ پھرتی
 ۽ مے کوھنیں دورانی راجی جاوړ ۽ بیڑہ زانگ بنت کہ مارا
 پے ولی نوک و نوک تریں راجی جاوړ و بیڑہانی پھنگ ۽ گشتنگ
 ۽ گ و مدت دی انت - "

من چارنج ۽ ہو مل ۽ انگ ۽ نشنگ اتاں -
 ۽ نوں تیج تیج بوگی ات - منا دن ۽ لوگ ۽ باز کاراست
 ات - بلے ذات کارانی گپ ہم سک وش بوگا اتنت - پیشا

من دو دلو آتاں کہ پادیاہاں یا انگت بجلاں کہ اناگہا منی رنگ
 شہبیک چہ کون ہ قبلی دپ ہ پترت - ابرزی تبک ہ روک
 دلمانگ ات - بلے چنے کہ پین کپت انت - گداسنی گور ہ انگ
 من چرائی ہ اہگ ہ سکت گل بوتال - چیا کہ چہ ایوکی ہ بیل
 یک و دو سنگت ہ ہوری ہ چرسے دویس دیواناں گیشتر لذت
 رسٹ کنت - گون شہبیک ہ ننگ ہ میرا پدا انگ - من
 دو مردی چائینکے لوٹائنت ہ چیا کہ منی اولی چا ہ ورگ ہ دیو
 گوتگ ات - چاصم چشیں مہرانی گوشدارگ ہ لذت ہ
 و دنیست - شہبیک سکس گچی میں مردے ات - گون رنگ
 گیانی دپترے تیج کت - بلے من آنی ہ دگوش زانت کارانی
 دیوان ہ نیگ ہ ترنت ہ تاکہ منی مہراہی ہ آہم دیوان ہ
 لذت ہ زہر بیت -

یاراشانی مہرانی گوشدارگ ہ پیچ پاندہ نیت
 شہبیک ہ دوش ووش ہ درائنت -
 "مرچی منی ہاٹر ہ گوش بدارگون کہ منا اشانی مہر
 سکت دوش بنت - "من گشت ہ اہبر ہ نیش - ہمے مہنت
 ہ من چارات کہ درمان میر ہ حکیم داد مادی مارا روک
 روک ہ چارگا انت - کھیر مہرانی دپست پرات - بلے
 اولی گردن ہ مودان صہنیں وڈے ہ دست پر مشنکات
 گشے زانا آہم مارا گندگا ات - وہدے من ہ شہبیک
 آہانی نیگ ہ چارات ، گدا آہاں دہوش گون و ت کنت

۶ پیدائش ۶ لگت انت ، دربان میر ۶ وق سریک عاسین
 ددے ۶ چندیت ۶ یہ ماں میٹکی گشت ۔
 " شام کمال کنے — چار صد پنج صد سال کوئیں
 چیزاں تخی و ہدی مردم ساڑا ایت ؟ "

" مے کوئیں لیزاک اگن بے پاندگیں تیزے بوتین
 ۶ ساڑا اھگ ۶ لاکم بوتیں ، گڈا واجہ تیج ، میسر ، ڈیمیز
 ۶ ستورام ۶ ڈولیں دتی زانت کاراں پریشی ۶ گاریں گوہرائی
 پٹ و پول ، چنگ و کچا کنگ ۶ چاپ و شنگ کنگ ۶ وق
 زندانی بازی بہرے نہ گوازینت ۔ " کلیر سر بازی ۶ گشت ۶
 دتی گوش ۶ کچینگ ۶ لگت ۔ اتنی و ہدی وق گوش ۶

کچینگ کا ات ۶ ایدگہ مم مجلس پر بے ترک ۶ تواری آئی ۶ یگ ۶
 چارگا اتنت کہ یہ برزی تگ ۶ یک مردے اک ۶ آہانی گور
 ۶ نشت ، اچل ، چل ویک سال ۶ تیارین ۶ برزو گشادی
 مردے ات ۔ آئی ۶ کسائیں ریش ۶ مزنیں برودت پرات ۔
 آئی ۶ برو تانی سر برز ۶ چست انت ۔ سرے ڈن ۶ ات
 ۶ ساپ ساپ ۶ رستگ ات ۔ ۶ جناح کئیں واسکوئے
 گور ۶ اتے ۔ چ پیدانکانی ایر کینگ ۶ بگرتا کرسی ۶ کتر ۶
 رنگ ۶ ، یڈول ۶ آئی ۶ راستی دست ماں برو تانی تاب
 دینگ ۶ گیر ات ۶ چم قلبی تہتگانی نزدیک ۶ نشگیں مردماں
 سکت انت ۔ کرسی ۶ کتر ۶ رنگ ۶ رند آئی ۶ گوں زانت
 کاراں جوڑی کت ۶ نشت ۔ ننگ ۶ رند ڈراہیں کوئی ۶

مردمے یک ویکت ء چار انتت - چہ درستانی چارگ ء رنہ چہ
 منی ء شہبیک ء سر ء سکت دات انت - ء مارا دوئیناں
 بزوک بروک ء اجبیں ودے ء چارگ ء لگتت - اسے مرد
 ڈگری کالج شاکوٹ ء تاریخ ء استاد ء بلوچی ء پٹ وپول
 کنوک مرید جمالی ات - ء چھے زانت کاراں یکے ات -
 ”کجام سر حال ء سر ء گپ بوگا انت؟“ مرید جمالی
 ء دلگوش وئی سنگتانی نیگ ء ترنت ء جسنت کت -
 ”بز انک ء سر حال ء سر ء!“ کلیر سر بازی ء پسر
 دات ء کرسی ء سر ء تکہ دات -

”جمالی اشاں بچار کہ چارتیخ سدسال کوھنیں
 ء بے پانڈگیں بلوچی شاری ء ساڑاھگا انت“ - درمان میر
 ء مرید جمالی ء نیگ ء دلگوش گورکت ء کلاگ ء دول
 ء گشت -

”اگن بز انک ء شاری پہ زمانگ ء کوھنی ء
 بے پانڈگ بوتن انت ، گدا کوھنیں یونان ء کوھن تری
 شارٹھومر ء شاری پہ کوھنیں بلوچی شاری ء باز بے پانڈگ
 تر بوتگ ات - چیا کہ ٹومر چہ حضرت عیسیٰ ء صم سدہاں
 سال پسر گوشتگ - ایران ء کوھنیں شارٹھردوسی ء شاری
 بے پانڈگ تر بوتگ ات کہ چہ کوھنیں بلوچی شاری ء باز
 کوھن ترا ت - املی ء کوھنیں شارٹھ داننے ء شاری صم بے
 پانڈگ تر بوتگ ات کہ چہ کوھنیں بلوچی شاری ء کوھن ترا ت

پرنگی شاعر ء کسمانک نویس شیکسپئر ء شائری ء کسمانک صم
 بے پاندگ بونگ آنت کہ کوھنیں بلوچی شائری ء باز بہراں
 کوھن ترانت ء باز ء صم زمانگ انت ۔ " مرید جمالی ء
 صم کلیر سر بازی ء حکیم داد بادی ء ذیل ء دارگ بناکت ۔
 آئی ء صبر ء کھتے بس کت ۔ گوں ستا لو لو کیں چھاں انگر انگرے
 چارات ۔ ء موتی چنگیں برو تے چنگ ترکت انت ء گشتے
 بلے ماگنڈی کہ ایڈول زانت ء ہومر ء " ایلید " ء " اوڈی
 فروسی " ء شاہنامہ " دانٹے ء " ڈیوان کامیڈی " ء
 شیکسپئر ء شائری ء کسمانکانی کم چہ کم ء گیشتری بہر دنیا ء
 شائری ء لیزانک ء شرتیں نمونگ زانگ بنت ۔ ہاسین سوت
 ء صومر ء دوئیں دراجیں لچر ء شیکسپئر ء شائری ء کسمانکان
 گیشتری بہر واپے روریں چیز زانگ بنت ۔ " آکھتے پدا
 ہتل بوت ۔ بلے وھدے آئی ء دیرت کہ درست پر بے
 ہرک و توری گوش دارگانت تہ آئی ء وئی صبر کھتے انگت دیتر
 ء برت ۔ اسلا چیز پر زمانگ ء کوھنی ء نوکی ء کوھن ء
 نوک نہ بنت ، بلکیں کوھن صمانت کہ پشت گرد بیت ء نوک
 صما کہ دیمروی پسند بیت ۔ "

" اے صم بلاھیں زانت کارایت ؟ من گوں
 شبیک ء وشن وشن ء گشت ۔ " بلکیں چوگیش کہ اے دست
 اگن شاکوٹ ء زانت کارترین مردم نہ انت تہ کم چہ کم ء شاکوٹ
 ء زانت کارترین مردمانی رم ء ہور کنگ الم ء بنت ۔ "

”تھو! زاهر ء چنچو گنگ بیت۔“ شہبیک ہم

گتے زانا چہ زانت کاراں اُسر مند بوگات۔

انا گہامنی دل ء ہمےھیال اتک کہ من مدام آ

زانت کارانی ہیراں گوش دارگا ہاں۔ بلے من پھر آھانی نزدیک

ء نہ شتگاں ء گوں آھاں گت ورت نہ جنگ۔ بانڈیں کہ

من آھانی نزدیک ء بُرداں۔ آھانی زانت کاری ء بہرمتاں

ء پیراھاں گیشتر چہ گیشتر علم وزانت ء ہیل گرگ ء واھگ

ء زاهر بکناں۔ گوں اےھیال ء آھگ ء من یادانکاں

ء آھانی نزدیک ء نشاں۔ گوں آھاں دست و دروہ بوگ ء

رند کرسی ء آھانی میز ء دیم ء بخت ء سر ء نشاں۔ گوں

منی تندگ ء شہبیک پادانک۔ منے نیگ ء چارائے ء

چہ بوٹل ء درانک۔

”منائے ہیرکت دوست بنت۔ شامزنی زانت

کاراں تہ“ من درستانی نیگ ء چارات ء وئی چم مریدجمالی

ء دیم ء سکت داناں۔

”مہربانی!“ مریدجمالی ء پستہ دات ء سنگتانی

نیگ ء چارگ ء گلنت۔

چرے ہیر ء تہی علم ء لہزاتک دوستی زاهر بیت

حکیم دادبادینی ء تہمبل تہمبل ء درائینت۔

”چریشی ء تہی جند ء زانت کاری ہم زاهر بیت“

کلیرسربازی ء وئی پیشنی چادر ء پڈ ء لب بہل ء ایراؤرت

ہاگشت۔ ستمبر، آگد سرء آلی، عاکے گرم بوگات۔
 " ماتی نام، بیٹے عاکت کنیں؟ " درمان
 میرے ہاگوں چھپا دست، پونمز پھنڈات، پھر درساں ترند
 ترے توارے، بیٹے عاکت۔

" منی نام دوستین انت، " من پستہ دات۔
 " چھ کارکنے؟ " درمان میرے، گشادگشاد،
 دگر جتے عاکت۔

" چلتن روگنی کارجاہ، مزوری کنہکاھاں،
 من پستہ دات، وئی تھر ککے دیمتر، ہم برت۔ " من امبرہ
 کہ اے ہوئل، اٹنگاں، شئے گپ ورت، یہ ہوت گوش ڈاشگاں
 بلے شئے نزیک، آھگ، نہ بوتگ، بلے تھری من وئی دل دات
 نکت۔ "

" چھ مرچیک، توت، رائے سنگت بزبان، حکیم
 داد بادینی، نرم نرم، عاکت، کے، لو سگریٹ بے، وین
 دیشگ، عاکت۔

" شئے ڈولیں زانت کاری مردمانی سنگتی منی
 شرنیسی انت۔ "

من پہ گل گشگ، عاکتھاں۔ " من چھ شمابازی
 چڑے میل گورگ لوماں۔ اے منی اکوھنیں واھگے بوتگ۔
 صخوزانگ بیت کہ منی اے کوھنیں واھگے نوں پورہ بوگی
 انت۔ "

من تا پانزدہ بست منٹ ۽ کاٹھہ ۽ گول آھاں
گپ و پ کت - ۽ پید اپراھاں موکل لوٹت -

” من انوں چہ شاموکل لوٹاں کہ منا باز کاراست

بلے شمارا پداگنڈاں - ” منی بھر ۽ کٹنگ ۽ شرت ۽ حکیم داد
بادینی ۽ الوت ۽ سر ۽ گول مرید جمالی ۽ پترے گشت من ائی
۽ بھر ۽ بس اے بھر ۽ شری ۽ سر ۽ سر پد بوتال کہ بگنڈے
۽ موکل لوٹنگ ۽ واستا وھدے من گول آھاں دست و دروہ
بوتال تہ مرید جمالی ۽ ذرا عینت -

” تو بانڈا گیس سبہ ۽ سر ۽ ھم ہوئل ۽ گول مادپ

کپت کھنے؟ ”

” من گول شمنے دپ کپنگ ۽ واستاھر وھد ۽ وھد

کشاں کہ شمنے دیوان ۽ منا باز پانڈگ رسیت - ”
” گڈا سبہ ۽ دہ نج ۽ کاٹھہ ۽ آگور پچانی

نیگ ۽ کوٹ ۽ ماتئ انتزار ۽ کنیں - ” مرید جمالی ۽ کوٹ ۽
نیگ ۽ سر ۽ اشارہ کت ۽ گشت -

” تو بزاں وئی وادہ ۽ پد ۽ اتکے - ” دوی سبہ

۽ سر ۽ وھدے من ڈان ۽ گور پچانی نیگ ۽ کوٹ ۽ پترتاں -
۽ گول مرید جمالی ۽ کلیر سر بازی ۽ دست و دروہ بوتال تہ
مرید جمالی ۽ گشت - حکیم داد بادینی ۽ درمان میراودانہ
انت -

” من گوں شمنے ڈولیں مردماں کنگیں وادہ ء پچوں پورہ
 نہ کناں ! ” من پہ صیب و واھگ درائینت ۔

” اے تئی وتی شری انت ۔ ” مرید جمالی ء
 کوئی ء تہتگمانی نگم ء چارات ء درائینت ء ماراتی
 ڈولیں شریں مردم ء سک ذلورت انت ۔ تئی ڈولیں مردماں
 ماہ گل ء پیرے وتی بیگت کنیں ۔ ” گوں آئی ء صمہ ہر
 ء کنگ ء میرا پیرت ۔ آئی ء دل گوشن گوں میرا ء کت
 ء گشت ۔

” چاہ بکوٹ ۔ ! ”
 ” چاہ بکوٹ ء وزگ ء رند دیوان گرم ترات ۔
 ہر ء بیگج مرید جمالی ء کت ۔

” واج ! ماترا ء تئی لیاکت زاننگ ء پچہ اوڑنگ
 انت ۔ ماترا یک شری ء لاکیں مردمے زانیں ۔ پیشا گوں تو
 چیزے رازی گپ جنگ لوئیں ۔ بلے اشاں دل ء بدار ء
 گوں کسن ء زاہرا اش مکن ۔ ”

من ہیران بوتماں کہ باری آگوں من چتوری رازی گپ
 جنگ لوئیت ۔ پدا آئی ء وتی ہر دیم ء برت ء گشت ۔
 ” اسلا ماسر پچاری مردم ای ۔ نوکس تہر ء سر جیای
 مردم ۔ ماوتی ڈیہہ ، ء ڈیہہ ء بزگر ، پوریا گر ء ایدگہ بزگیں
 مہلوک ء دوست داریں ۔ آھانی جبرہ ء گم وگرتاں زانیں ۔
 آھانی جبرہاں گشینگ ء آھانی گم وگرتاں دور کنگ

لوئیں - پرے مراد ۽ مارا نوکسں سیاھے آرگی انت ۽
 بزگیں مہلوک ۽ نوکسں زندے دنگی انت ۽ " آئی ۽ مناروک
 روک ۽ چارات - پدا کوئی ۽ تہتگانی نیگ ۽ روک روک
 چارات ۽ بروتانی تاب دیگ ۽ لگت

" ۽ چشیں بلاھیں مرادے بے شئے ڈولیں مردمانی

گمگ وددت ۽ درست ۽ آرگ نہ بیت - " کلیر سربازی ۽
 ونی راستی درست گردن ۽ موداں پر مٹت ۽ گت

" شمارا چمن کجام وڈیں گمگ وددت پکار انت ؟ "

میرانی ۽ مہرابی ۽ مسنی ہب ہم دمان پہ دمان و دگات -
 " چہ مئے لیکہ ۽ الم ۽ تو سر پد بوتگے -

دیروی پسندی ۽ دیروتریں شکل مئے لیکہ انت - منیھیال ۽
 منی متلب ۽ تو پہگانے مئے مراد ہم چہ تو پیر نہ انت ۽

ہمے لیکہ ۽ پد ۽ اول آجونی ۽ پد ابے پل و پانچی مالی
 رھبند ۽ آرگت - بلے ! " مرید جمالی کلے مہتل بوت

دمانے ۽ پکرے گت - پدا گتگ ۽ لگت ربلے مئے
 کاریم سکتیں نوکسں کاریم انت - ۽ گوں مئے ونی زاھری ۽

باتنی جا وراں ہم دپ انت - ۽ مئے نوکسں کاریم ۽ سوب
 ۽ ماوتارا نوکسں تہر ۽ سر پچاریا نوکسں آشوبی گشیں - "

" ما اول سر ۽ ریاست ۽ کوھنیں شکل ۽ گمگ وددت
 دیگ ۽ ۽ پدا کم کم ۽ کوھنیں شکل ۽ جاگہہ ۽ نوکسں شکل

۽ آرگ ۽ ہکت ۽ نیں - " کلیر سربازی ۽ ونی ماں پوشتگیں

پیشی چادرگیگ ترکٹ ہا درائیت ۔

"ہمو ! " مرید جمالی ء ولی سر سُرینت " اسلاہبر
ایش انت کہ درمن مدام مئے سر ءا شکلیگ انت ۔ مئے سر ءا
بیسہ نہ کنت ۔ ادنا ادنائیں ہبر ءا شککانی سر ءا مارا تاوان ءا
سزادنت ۔ پمیشا اول سر ءا مارا آئی ءا بیسہ ءا ودی کنگ ءا
وڈینگ ءا واتا آئی ءا کک وددت کنگ لویت ۔ ءا وھد
مئے سر ءا آئی ءا بیسہ بیت ءا پرا آبیسہ بازو ڈایت ۔ گدا مارا
پہ وقی مراد ءا دست ءا آرگ ءا دوی گام تگج چست کنگ
لویت ۔ "

"چے ملب ؟ " من سکت ہیر ان اماں کہ آچے کنگ

لویت ۔

" مرچی جمعہ انت ۔ اگن بانداگیں سباہ ءا یک وھد
تو پکھری ءا بیانے گدا تراوتی اے بست ءا شری پتہ نے
ریت ۔ "

" پکھری ءا کجام جاگہ ءا ؟ "

" کھری ءا بادگیر ءا دوی تبت ءا یک جاگہ است
کہ اوداشر ءا گنگ ، ءا میارگی ءا بے میار درستانی
صساب و کتاب بیت ۔ ءا دورت ءا درمن ءا کارو کرد زہر
بنت ۔ مالوئیں کہ گوں مے جاگہ ءا میادی بدار این ، تاکہ
دراہیں اھوالاں سریدہ ہیں ۔ دوستاں ولی دست ءا اورت
بکنیں ءا درمن ءا ولی بیسہ ءا زرت بکنیں ءا ذلورت ءا وھد ءا

آئی ءِ رددات بکنیں۔ چریشی ءِ مئے راہ یاز تچک ترہ
 ساپ تربیت۔ " مرید جمالی ءِ درائیت۔ " وونی برومانی
 تاب دیگ ءِ گت۔

" بلے آجاگہہ نام چے انت؟ " منی ہیران
 نون پریشانی ہ ہڈ ءِ رشتگ ات۔

" اسپٹل براہنج۔ " آئی ءِ ٹیلگ در لپاشت
 انت ءِ گت۔ ءِ پے بے گت وگبانی اناگہا چرے صبر
 اشکنگ ءِ من گڑاتاں۔

وحدے منی گڑگ ءِ اسر کتت، گڈامن ہم روک
 روک ءِ آہانی چارگ ءِ لگتاں۔ رندا آھاں بازیں مہرے
 کت۔ بلے من آہانی نیگ ءِ حج دگوش کت نہ کت۔ منی دیم
 صہابی نیمگا ات۔ طے من آہانی ہیراں سر پد بوگ ءِ نہ اتاں
 پدامن پے بے ارادہی یکدم پاد اتکاں۔

" شرانت، نون من موکل لوٹاں۔ سک دیر بوت
 " بلے باندا پچری ءِ الم ءِ ییا۔ ماتئی انتزار ءِ
 کنیں۔ " مرید جمالی ءِ منا کڈن کت۔ " ابید چہ مراد
 پانڈگ ءِ مالی پانڈگ ہم باز رسیت۔ "

" پہلی لوٹاں! من پرے مراد ءِ شمارا ہج گک
 و مدت دات نہ کناں۔ من انچک لاک چہاں۔ " من گت
 ءِ گشاد گشاد ءِ در اتکاں۔

چہرے ہر ءِ رند منی دل چہ ڈان ءِ پڑشت۔

نون من و ت و ا پھمبر ڈان ۶ نہ رواں - بلے دیر دیر ۶ اگن
 سنگتے ۶ ناما ج کنگ ۶ سورت ۶ سر کپیت - ۶ من ہتا
 پتراں ، تہ منا چنوخو گبان بیت گشتے زانا ڈان ۶ نشکلیں درہیں
 مردم روک روک ۶ منا چارانت - ۶ مردمان و ابید کرنی
 میز ، تہنگ ، دیوال ۶ دگہ صے ڈولیں بے ساصیں پراں ہم
 گشتے زانا ساہ مان ، یلگ پر ۶ منا روک روک ۶ چارانت
 مردمان ہمبر ای ۶ چنزم گشتے زانا زانت کارانت - صہا
 زانت کارانی ڈولیں زانت کار! ۶ منا تو ارکن انت
 ۶ گشت انت -

” باندا کچھری ۶ الترمہ بیا - “

عاشق ایت

واجبہ خاں جہاں پہرانی ء من چھمبر بے حیاں کس
 نہ کناں - چیا کہ آچہ منی دیتگیں دراہیں جوانیں سراں جوان
 ء لائک ترانت - واجبہ یک پارگی مزنیں استماں دوست، مزنیں
 سیاست زانت، مزنیں لبرزانت، مزنیں زانت کار ء مزنیں
 عاشق ایت۔

واجبہ ء عمر تنی وھدی باز نہ ایت۔ آئی ء جند
 گشنگ انت کہ آئی ء چہ بیت سال ء گیش نہ بیت۔ آدگ
 صبر ایت کہ باز مردم ء حیاں ء چہ سی و تیج سال ء ہم زیاں
 کدے تیج پٹ ء سہ اریخ ء کس اس بیت۔ پونزے
 انت کہ توک ء کوبے مانے۔ گردن ء دراج، گوش
 پتن، پیشانیک ء پراہ ء نیلگ ء مزن انت۔ واج
 کانی ء گرمیک بوتگ، پیشانیاکیں دیم ء ٹب و ڈول
 پچنگتگ۔ بے کول واجبہ ء جندیک ء اسٹیت و ڈول آئی
 ڈول نہ کنگ۔ بلکیں انگت ڈولدار تر کنگ۔ واجبہ ماں پشت و کیکے ہم پران
 بے واجبہ و دتی گشنگ ہمیش انت کہ اسے کیکے آریخ دار تر کنگ ء چہ نامدار ہند
 رہلی اداکار دھر میندر ء سکت نزدیک کنگ۔ چیا کہ دھر میندر

ہم سے ڈولیں گئیں پر انت - ہمیشہ گیشتر آوتی سر ہا جہل کنت
 ہا راہ ہا روت ، تاکہ آئی ہا کچک زاہر تر بیت کہ چریش ہا
 آزیات رُوب دار بیت -

واجب ہا نام و توآر من دیرگ و تانوں اشنگ ات
 ہا چاکہ آئی ہا تام و توآر اشنگ ات ، گوں آئی ہا دوچار کینگ
 ہا واسگدار اتاں - بلے تنی و ہدی منی و احگ پورہ نہ بوتگ ات -
 بلے یک جمعہ ٹے ہا سبہا ہا و ہدے من و حدت کالونی ہا و تی
 سنگت غلام محمد ہا لوگ ہا پہ کارے ہا شتاں تہ انا گہا ہودا
 گوں واجب پیرانی ہا دوچار کپتاں -

غلام محمد ہا دیوان جاہ ہا دیوان گرم ات -
 غلام محمد ہا واجب پیرانی ہا ابید گل محمد ، رسول بخش ہا مراد علی
 ہم نشنگ انت - واجب پیرانی ہا گوں و تی و شیں گیاں دیوان
 سک تامدار کنگ ات - و ہدے منا صبر ہا وار رسنت تہ من
 چرائی ہا جُست کُت -

” واجب پہل کن کہ من سکتیں نرات کاریں مرد میاں
 تنی نام ہا ہواریں پیرانی ہا لیز ہا مانا چے انت ؟ ہا من لے
 صبر ہا ہم زانگ لوٹان کہلے تنی کُت ہا نام انت رتی
 تخلص انت یاد گہ چیز ایت ؟ “

واجب پہ ترن بچکنگ ہا لگت - گوں پتے
 بچکنگ ہا اول ہا نشنگیں مردمانی نیگ ہا چارات - ہا پیدا
 منی نیگ ہا روک روک ہا چارات ہا گشتے -

”تو کہ استیں پتکاه ء نرانتکاری مردیے۔ انچکیس
 صبرے صم ترانے؟ بلے ہو! تو پرے صبر ء زیات میاگی
 صم نہئے۔ پختو زبرترین مردم صم پہرانی“ ء باروایا زیار
 نرزان انت۔ من کہ استیں اونوں تراسرید کناں، بلکیں شمار
 درتاں سرید کناں۔“

آئی ء وئی کبار ء کسگ پٹت انت ء چہ یک کسگے ء سگریٹ ء پارکیٹے دوسرے
 کت۔ یک دانگے دپ ء کت ء مبن داتہ ء پارکیٹے پدا کسگ ء کت۔
 ”من۔ ییگیج ء چہ وئی نام ء اولی بہر نراں چہ خان
 جہان ء کناں۔“ واجہ ء پدماں پدا سگریٹ ء دوسرے سوٹ
 دات ء گتنگ ء لگت۔

”اسلا خان جہان ء نام کہ استیں منایک دست
 چاریں پکیرے ء پرکگ ات۔ چیا کہ کسائی ء آئی ء منی دست
 چارنگ ات ء گوں منی پت ء گتنگ ات کہ تمی چکت سکیں
 بہتا ورایت۔ وصدے مزن بیت، گدا دنیا ء لائک ترے
 مستری مردم بیت۔ چہ میثاشی ء نام ء خان جہاں کن۔ وصدے
 من کہ استیں مزن بوتان ء وئی لائی ء زانکاری دیست، گدا
 سدک بوتان کہ الم ء من دتیا ء لائک ترے مستری مردم باں۔
 پدا من ہسٹلر ء بارو انت۔ گدا شتری ء سرے زانت کہ منا حد
 ء پمائی ء مشن ء سرجم کنگ ء واسا پیدا کنگ۔ پہرانی کہ استیں
 من رنداوت پمیشاوت ء پیرکت کہ منا وئی صھر چہ ء صھر لیاکت
 ء سرے پہرانت۔ ء بجہیں دنیا ء مگہ استیں منی سرے پہر بندگ

لوٹت۔“
 چہ نشنگیں مردماں گل محمدؑ دپ نہ اوشتات ء آئی
 ء جُست کُت۔

” واجہ ! سُالی ہبر ء اُتی کجام و کجام پیٹت
 انت کہ آھانی سر ء تو وت پھر بندے ؟“
 واجہ ء یک رندے پدا دیوان ء نیگ ء پرتنی
 بچکندگے چاربت۔ ء پدا پمے بچکندگ ء گل محمدؑ نیگ
 ء دگوش کُت۔

” اڈے تو کہ استیں سچی زنانے وا۔ ترا اگل
 ء تش مان نیت وا۔ من وئی کجام پیٹت ء زاہر بکناں۔
 وئی اگل و ہوش نیگ ء، وئی علم وزانت نیگ ء، وئی استماں
 دوستی نیگ ء، وئی سیارت زانتی نیگ ء، وئی لیزانی نیگ
 ء، وئی شکل و سورت نیگ ء، وئی ۔۔۔۔۔“

” لیاکت داریں مردم شپ و روج نہ بندایت ء
 و تارا نہ سار ایت۔ وھدی مردماں گشتگ کہ وت گلا پیاز
 ء بو ء کنت۔“ واجہ ء ہبر ء کیننگ ء پسر رسول بخش
 ء دپ ء پرتناری درانگ۔

” تو بس کن۔“ واجہ ء پرائی ء وئی نیگ در
 لپاشت انت ء ساکت زھر گپت۔ ” وگ کجا، گپگ کجا؟
 تو کہ استیں نون ہبرے زنانے۔ رامہبر ء کہہ چہ تو شر تریں
 مردم مرچی زان انت ء من کہ استیں دہ سال ء پسر زانتگ۔

مہنی اگل ۽ چنھو مزن انت کہ اگن سچتہیں قوم ۽ سر ۽ بہر کینا
انگت مہنی بہر سر کیت - مہنی اگل ۽ قیمت کہ استہیں " سر کیت
کلدار انت - مہنی - - - - - " "

رسول بخش ۽ ۽ پدانہ اوشات - آئی ۽ پلا
واجہ ۽ ہبر ۽ سرجم بوگ ۽ ۽ وپیر درائینت -
" اے زمانگ ۽ ۽ سر کت چي ایت ۽ ۽ ۽
اگل ۽ قیمت اگن پہ دل سر کت انت - گدا یزاں تو اگل ۽
شر سر رنگ لے - " "

" چرت کن ، من گشاں " واجہ پیرے رندا چنھو
زھر گیت - گگ ۽ رسول بخش ۽ ۽ چند ۽ ۽ بخت - " تو کہ استہیں
پہکیں بے سدیئے - مناسوح ۽ مدے - تی ڈولیں لکاں
مردم مہنی کتگ ۽ مان لکاں من دانینگ - لکاں من نو کر کتگ
منا نہ کسے ۽ سوح ۽ حاجت است ، نہ وانگ ۽ حاجت
مہنی علم وزانت چہ ہر کیگ ۽ گیشتر انت - من کتاب کہ استہیں
باز نہ ونگ ، بے ہر چي ونگ آجاتک ۽ ایر برتگاں - منا
چند و گیشتر وانگ و زانگ ۽ ۽ صح حاجت نیست - مہنی علم
وزانت ہر ڈول ۽ ۽ سرجم انت - " "

اے گوں واجہ پیرانی ۽ مہنی اولی گندونذات -
پہریشی ۽ آئی ۽ گنگ ۽ ۽ دیرگیں واہگ واپورہ بوت ، بے
پہرے کیں گندونند ۽ ۽ من یکیم نہ بوتال ۽ ۽ امبرہ شوہازیک
اتاں کہ باری کدی واجہ ۽ گندونند پدا نسیب بیت - مزنہیں

نیر، دلی دارگے، پد آسریک روچے بہت بہت۔
 آجون، ماہ، یک بیگاہے ات۔ نرم نرمیں گولتے
 کشنگات۔ من رحم دل، در محمدنایں دگہ دوستگانی ہمراہی، چ
 بجاہی ٹپال جاہ (جنرل پوسٹ آفس) نیگ، ایم پر جناح
 شہرگ، روگاتاں کہ لیاقت پارک، نزدیک، واجہ پیرانی، ڈک
 دات۔ جوڑی، رند من گوں وئی سنگتاں درائینت۔

”حرجی واجہ پیرانی چو واجہ حُدا، نیامت میگ تہامے
 دست، کپنگ۔ بیات گوں واجہ، دیوانے کنیں کیدام مارا جیش
 سوب نہ رینت۔“

سنگت رازیک بوت انت۔ واجہ پیرانی، ہم مع کن وکان
 نہکت۔ مادرست ہمراہ بوت، لیاقت پارک، پترتیں، یک
 جاگے گیگ ترکت، نشتیں۔ پارک، دگہ ہم چنے مردم است۔
 آہانی توک، گیشتر جنک انت۔

”واجہ پیرانی! تھی حیاں، لے جاگہ چون انت،

پہ دیوان و مجلس؟“ من جُست کُت۔

”شزانت، بکلیں سکت شزانت، پہ دیوان و مجلس

ہم، کہ استیں پہ سیلی و سواد، ہم۔“ واجہ، سرچندینت،
 پہ وشدلی پتہ دات۔ آئی، تب سکت و شات، یدول، چھے
 گوں جنکان انت۔ ”...“، پہ عاشقی، ہم۔“

”واجہ! تو نام حُدا عشق و عاشقی ہم کنے؟“

”رم دل، بکند ات، جُست کُت۔“

اڈے بے اگل ! اے ہم بستی تھرایت ؟ منی ڈولیں
مردم کہ استیں بے عشق و عاشقی ء چوں پیم بیت " آئی
چہ پیر ء وئی سر بُر زکُت - چہ سر ء بُر ز بوگ ء آئی ء گردن
رگ بُنگرت انت - دُر محمد ء کنذات ء دُر ائینت -

واجہ ! اشکنگ ء تو جنکانی پھستائینگ ء رگ
بلدے - ء بازی بکنے تی لو لوک انت - " دُر محمد ء چیزے
صبر ء گشگ ء پد چم و دو چم کُت ء منیگ ء رحم دل ء نیگ
ء چاربت ء بچکند ات -
" تو کہ استیں پرے صبر ء رد نہ ئے - " واجہ

پستہ دات -

" تری صر ڈولیں شر رنگیں جنکے بیت ، صر ڈولیں حالانہ
دھیں جنکے بیت - پنجابی ئے بیت شر ء پنا گیرے بیت شر ،
پھانے بیت شر ء سندھی ئے بیت شر ، یا تری بلوچے بیت
منی یک اشارے ء مہتل انت - " واجہ گلکے مہتل بوٹ - آئی
ء مئے درستانی نیگ ء روک روک ء چاربت - ء پدا پہ پرے
درائینتے -

" باز جنک اشارہ ہم نہ لوٹیت - من کہ استیں نول گول
شما چے بگشاں - اسلیں صبر . ایش انت کہ جنک منا ترگ ء نینت
شوماں منی سر ء ہوش بُر نیگ ، منا گند انت ، بس ساہئے درکیت
وت منی رندا کپ انت ء منی مجلس ء صراہی ء دوستی ء واہگ ء
دپ وت درشان کن انت - اگن من کہ استیں بلوماں تہ یک

روچے ہ توک ہ شرننگ ترین جنکانی لشکرے جو رکوت کناں۔
 آدمانے بے ترک و توار بوت۔ گلکے پکر و میالے رکوت
 ہ پدا ہبر ہ لگت۔

” اے رو ہ کجام کجام کسہاں بیاراں ہر روچ
 یک نیک کسہے متی سر ہ کپیت۔ یک رندے من یزور سٹی ہ لان
 ہ نشنگ اتاں ہ کتابے ہ دانگ ہ گیر اتاں کہ انا کہا ساہگے
 منی کتاب ہ سر ہ کپیت۔ من چم چیت کتاں تہ دیت کہ جنکے
 منی دیم ہ رو ہ اوشتانگ۔

” پلیز !۔ سہنگے تئی گور ہ نشت کناں ؟ ”

” چے لوٹے ؟ ” من چرائی ہ اجست کت۔

” تئی مجلس ہ۔ ” آئی ہ پتہ دات۔

” چے لوٹے ؟ ” من پداپہ ترنڈی جت کت۔

” تئی مجلس ہ۔ ” آئی ہ پدا اولی پتہ دات۔

” چے لوٹے ؟ ” من یک رندے پداپہ گیشتر ترنڈی

صا اولی جت کت۔ اے رندی آئی ہ لٹ لٹ لڑگ ہ لگت انت

ہ پتہ بڑگ بڑگی چرائی ہ دپ ہ ڈر اتک۔

” تئی دوستی ہ۔ ”

من دل ہ گت۔ بیچارگ منی دوستی واپتو نہ انت۔

بلے ہیر،۔ بنا آئی ہ سر ہ بڑگ بوت ہ من آئی ہ دمانے وئی گور

ہ ننگ ہ اجازت دات۔ آئی ہ ننگ ہ رند چہ من جت کت۔

” تو ایران ہ بادشاہ ہ چے ؟ ”

" پرچہ زانا! " من پر زانت چرائی ء بخت کت
 " پمیشا کہ تو ایران ء بادشاہ ء سکت سکت زنگ
 من آئی ء اے ہبر ء پتہ نہ دات ، لیے دملنے ء پد آئی ء
 وت گشت -

" پہل کن - اسلا توچ ایران ء بادشاہ ء ہم شریک
 ترے " ء پھار و توح ء اے شو میں جنک منی سرو بہتال کنگ
 ء منی گٹ ء لوپ انت - "

" واجہ! " زھدے واجہ پیرانی ء دنی کہتہ کہنت
 گڈا رحم دل ء واجہ ء دگوش یک کتر ء اوشتا نگیس چنکے ء نیمگ
 ء ترینت - " آشر رنگیس جنک یدول ء تئی نیمگ ء چارگانا
 منیھیال ء تئی ہاتر ء دنی ہمر اہے یدہ دات انت ء آنت کہ
 یک کتر ء نیگ ء اوشتا نگ ء تراچمک جنگانا انت - بے تو
 آئی ء نیمگ ء دگوش کنگ ء نہٹے - "

" چھو؟ " واجہ ء دگوش ہما جنک ء نیمگ ء ترینت
 " ہو ، تو راست گشتے - "

واجہ دس دس ء پاد ایک - دنی پٹھے چند ات ء تیک
 کت انت - بروٹے ٹرزا انت : چچی دستے سر ء پر مشت ء خود
 برابر کت انت ء سرے جہل ء برزکناں کت - ء پھالی ء نیمگ
 ء رہ گپت - چریشی ء پمیر کہ آجنک ء نزیک ء برسیت - جنک
 چہ پارک ء دُن در آھگ ء لگت - واجہ پیرانی ء ککے پشت
 ء چک بت ء منے نیمگ ء چاربت - دست ء اشارہ ء مار اللہ

۶ ميارے کت - ۶ آئی ۶ رندابوت -

دوی سیا ۶ سر ۶ روتاگ " زمانہ " ۶ واہ پیرانی
۶ عکے گول اے سرہال ۶ چاپ و تنگ بونگ ات -

" گپوئیں عاشق ۶ جنگ و پروتنگ - "

۶ جہل ۶ کم و گیش ایدول نبشہ ات -

" زکیں بیگاہ ۶ یک نوک باگ ۶ شرنگی جکے

ایو کا شاکوٹ ۶ بازار ۶ سیل و سواد ۶ ات کہ نیم عمر ۶ بد رنگیں کمپوئیں

مردے آئی ۶ تنگ کنگ ۶ لگت - آئی ۶ چر یاقت پارک ۶ جک ۶

زندگیری بنا کت ۶ تا فاطمہ جناح شہ دگ ۶ انگت یلے نذات

اددا و ہرے جک دتی لوگ ۶ نزدیک ۶ رسنت ۶ چار اتے کہ مرد

انگت آئی ۶ یلہ دیگ ۶ ڈول ۶ نہ ات ، گڈا آ ترند ۶ مرد ۶

بدورد کنگ ۶ بگیٹ - ہمے نیام ۶ آئی ۶ ہتیں سماگ و پجا کیسی

مردین رسنت - آہان آمد پر ٹونس و مشت و کونڈھی شری ۶ سر ۶

جت ۶ پننت ۶ ٹپٹا ۶ ٹپٹا و ٹوری کت - سنی دہی آمردم آئی ۶

جنگا اتنت کہ پولیس ۶ ہتیں سپاہیگ رسنت - آہال ہا دمان ۶

کپوئیں عاشق دزگیر کت ۶ سٹی تھانہ ۶ برت ۶ بند کت ،

من رسول بخش ، رحم دل ۶ در محمد ماں سٹی تھانہ ۶ آئی ۶

پارگ ۶ سٹیں - آئی ۶ وپ و دیم پرشتگ اتنت ۶ چہ بازیں پت

درازاں آبجہ آسگی نہ ات - پچ و پچ ۶ ہمے ہم باز جاگہاں درتنگ

انت - چریشی ء پدراٲ ک آئی ء جان ء چیر اندریں بہر
ہم بے ٹپ د ٹور نہ انت -

مئے هیال ہمیش ات کہ مرچی و ہرے آمارا گنبد ایت
تہ سکا ہجالت بیت ء چہ بازیں ہجالتی ء پچ ہبرگ و
ہالیگ نہ بیت - بے گوں مئے گندگ ء آئی ء شوک شوک
پہ پہرے چہ ماجبت کت -

”شما مروجیں ” زمانہ “ ء کہ اسیتس منی نام ء عکس دلیت

انت ؟ “

ماہر چاریں سنگت پہ اچھتی آئی ء نیمگ ء چارگ
ء لگئیں !!

” تربت ۱۸ دوسبر ۱۹۸۱ء “

سائنس کا

آزمائے نوپس، تا آزمائے نیشہ، پھر وھیال، رند
 کلم، کاگد دست، کت انت۔ آئی، ایک نوپس آزمائے نیشہ
 کشگی ات۔ یک چنیں آزمائے کہ چرائی، دراعیں پیشی آزمائے
 چتا بیت۔

ایک کوھنیں آزمائے نوپس ات۔ آئی، ماں وئی پانزدہ
 سالی آزمائے نوپس عمر، بازی آزمائے نیشہ کتگ ات، پھرے
 کار، مزن نام کتگ ات۔ آئی، آزمائے وئی رنگ، سک
 شراتت، بازی وافی کے، پسند اتت۔ بلے یک روچے اناگہا
 آئی، مارات کہ آئی، آزمائے چاگرد، راستیں عکس، زند، پکس
 آدینک زانت بکس چنیں جاہ دھندانی کتہ و آیات انت کہ گوں
 اے دنیا، حج ڈولیں سیادی نہ درانت۔ آئی، پکرکت کہ چشیں
 ازم ڈیہ، آستان، دنیا، مردم گرمی، چہ نپ و پانڈگ، چائیت
 کتہ، چہ کار، کیت، اگن مردم نیشہ کتہ، گدا چنیں چہ نیشہ
 بکت کہ آکھان سیادی گوں مھے دنیا، بیت۔ آچاگرد، عکس
 زند، آدینک بیت، چہ اھاں ڈیہ، آستان، دنیا، مردم
 گرمی، نپ و پانڈگے بریت۔ اگن ناں گدا، پیتا وئی، واولوکانی

وہدء زوال مکنت۔ پیشا چارویح ء آئی ء آزمائک ء نبشتہ کنگ
 یلہ دات ء پکا ارادہ کت کہ تا وہدے ہلکا پین ء نپ و پانگ
 آزمائک آئی ء دل ء میئیت ، آپہ آزمائک ء نبشتہ کنگ ء کلم
 ء کاگد چھبر دست ء نہ کنت۔

۴ سالے پرین ء پدانا گہا مرچی پکن بنے پدا آئی ء
 وقی کلم ء کاگد دست ء کنگ آنت۔ پرچہ کہ اے سال ء نیام
 ء آئی ء نپ و پانگی آزمائک ء اسرار درگیتنگ ات۔ اے
 درگت ء آئی ء دنیا ء بازی مزینا میں آزمائک نویسے ء آزمائک
 ونگ آنت۔ آزمائکی لبرائک ء سرگرداچی ء سرء پترے نبشتانک
 ء کتاب ہم ونگ ات۔ ء چرا آزمائک ، نبشتانک ء کتابانی
 وانگ ء آسر پد بوتنگ ات کہ شری آزمائک ء داستا چونیں چونیں صبر
 الٹی انت

مزنیں پکروھیالے ء رند آئی ء وقی چند ء زند ء کت
 پگین کت۔ آئی ء ہیال ہمیش ات کہ اولی تجربت ء داستا چند ء زند
 کتہ چہ درستاں شرتربیت۔ چیا کہ مردم وقی جا دراں چہ ہر کسی جا دراں
 سرنید تربیت۔

آئی ء آزمائک بنگیج کت ء گوں وقی در اھیں ازم گری
 تجربت ، زانت کاری ء کواسی ء وقی زند ء یک راستیں عکسے ء
 کنگ ء کوشست کت۔ یک نیگے ء وقی نیز گاری ، بے
 روز گاری ، شد ، درتہ پچی ، بے لوگ و جا گہی ، نادراہی ء بے
 درمان و دارگی ، وانگ و زانگ ء سکتی و سوری ء صھے دویس بازیں

جہ ہے گیر آؤرت ، تہ دومی ننگ ۶ ازگار ، واجہ کار ۶ تیاریان
 صا زلم و زور اکیانی احوال ہم گیر آؤرت انت کہ آئی ۶ چند ۶ سر
 ۶ کنگ بو تگ انت ۔ ابید چیریشاں آئی ۶ اے مہر ہم گیر آؤرت
 انت کہ دتی گو سنگیں زندہ تنگی و تریشی ۶ مسیتانی دراجیں دور ۶ آ
 کس ۶ جت نہ کنگ ۔ دگروا دگرانہ ، وئی چند ۶ نرکین سیاد
 ۶ وارساں ہم چہر گوں آئی ۶ گنگ و مدت نہ کنگ ۔ بکلیں اگن چراہانی
 ننگ ۶ آئی ۶ پترتہ ۶ رنگ ، گدا تاوان ، تکلیپ ، بد و اینگ
 ۶ شانگان و پگان ۶ ڈولیں جزا ۔ آئی ۶ اے دراجیں جاور گیر آؤرت
 انت ، دراجیں مہر وئی دیم ۶ آؤرت انت ۔ ۶ گوں شرگداری رنگ
 ۶ اشانی جنگ کشت ۶ وئی آزمانک ۶ براہ کت انت ۔ ۶ بہتیں
 شریں نمائندگیں کردار جوڑ کت ۔

آزمانک ۶ سرجم کنگ ۶ پیدائی ۶ دل گشتے زانا
 مہر مند بوت چیا کہ آئی ۶ ایشی ۶ سر ۶ منوئیں جہد و کوشتے کنگ ات
 وئی مناشی ۶ توک ۶ شریں آزمانک ۶ کم و گیش دراجیں سپشت
 ودی کنگ انت ۔ ۶ اے آئی ۶ اولی آزمانک ات کہ اشی ۶ توک
 ۶ آئی ۶ نوکیں دور ۶ نوٹانی پورہ کنگ ۶ کوشت کنگ ات ۔
 آئی ۶ یک سکیں شہر کنین پکنہ گے وئی دیم ۶ ودی کت
 ۶ وئی نبتہ کنگیں آزمانک سر ۶ تا پاد ۶ یک رندے شری ۶ سر ۶
 ورت ۔

اے می چند ۶ زندہ کتہ انت آئی ۶ ہیال کت ۔
 بے ... بے رارت گشتیت ، اے ایو کا منی چند ۶ زندہ کتہ

نہ انت ، بلکیں مے آسمان ، ہر مردم ، تزند ، کتہ انت ، در ایں
 آسمان ، کتہ انت ، دنیا ، در ایں پادمال ، پدشتگیں آسمانی
 کتہ انت

دوی ، سی روحانی گیشتری بہر آئی ، پہ آزمانک ، وانگ
 آئی ، پشاپتگیں نروریانی کنگ ، آئی ، ساپ نبشتہ کنگ ،
 گوازینت انت ، آئی ، اے کار پہ دل دستک کتہ انت ، ہر
 زاہر ، صحیح ڈولیں عیب پشت نہ گیتک ۔

چاری سہب ، پیالہ لے چا ، درگ ، زند آدیم پہ
 بازار ، رہ گیت ، تاکہ آزمانک ، پہ چاپ و سنگ کنگ ، داستا
 لہز انکی تاکہ ، بدانت لوگ ، در آہگ ، شرت ، آئی ، جم پہ
 دنی لوگ ، کش ، گداماں کپت انت کہ پہ کوهنیں نگر دی چنڈ ،
 گونی نی گزل ، تیج ، مودا دل دانگ انت ، آہانفہ
 نذوکیں گریب ، درتہ تیج ، شدیک ، نادرہ ، ناواندھیں مردم
 پھو کرم و کوگ ، و لیلک ، دوت ، ڈول ، انگر ، انگر ، پر چکر گانت
 آئی ، ماراہت کہ آئی ، نبشتہ کنگیں آزمانک گوں اے گریب و
 بزرگاں ہم نزیکیں سیادی دارایت ، اے درست آئی ، آزمانک
 ، کردار انت ۔

” بیچارگاں ! من شہدہ سر ، شری آزمانکے نبشتہ کنگ ۔
 نوں آروج دور نہ انت کہ ڈیہہ ، سرکار ، مہلوک پو شہدہ

اے بدی جاوراں سر پد بنت ۽ شمنے جاوراں شرکنگ ۽ مہہ
 وکوشت کننگ بیت - بس مہنچک ۽ سہر بکن ات کہ منی آزمنگ
 چاپ و شنگ بیت ۽ آئی ۽ آھان ۽ حال دینگ ۽ تہا
 دینگ لوٹرت بیلے پدا آئی ۽ اھیال کت کہ بلیس انوں آئی ۽
 مہر گوٹن دارگ ۽ مننگ مہنت - یک برے بے آزمنگ باں
 چاپ و شنگ بیت - گدا آھان و ت سماکپیت ۽ آئی ۽ دگوش
 گوں و تی کشک ۽ کت ۽ گام تیز ترکت انت - اے کشک
 روت ۽ گوں شہ دگ ۽ ہوا بیت - آئی ۽ بس ۽ سر ۽ بازار
 ۽ روگی ات - راہ ۽ آئی ۽ یک لاگرس ورنے دیت کہ چہ
 و تی زور ۽ گیش گوتی ٹے پد ۽ کنگ ات ۽ زوگات - ۽ گران
 ۽ سوب ۽ آئی ۽ دم پہ مہت ایر کنان ۽ چت کنان ات کنگے
 دیمتر ۽ آئی ۽ شپا و ۽ درتہ پچین بچکے دیت کہ چہ آپ ۽ پترن
 دو ماہیے دارے ۽ سر ۽ کنگ ات ۽ بد ۽ اتنے ۽ منکسان
 ات ۽ مردگات - پدا آئی ۽ لہتیں جنین دیت کہ مشک ۽
 لوهیگ نے چہ آپ ۽ پر کنگ ۽ سر ۽ اتنے - اہم شپاد
 انت ۽ آھانی تیج تیج ہم پہک درنگ انت -
 عزت ۽ واجہنڈم بکن کہ گریبانی نیب ۽ نیست
 انت ، آئی ۽ و تی سر کچینت ۽ پکر کت ، انوں گر ماگ انت ،
 شاکوٹ ۽ موسم و ش انت ، بے چیزے مدت ۽ رند و صدے زستا
 بنا بیت ، گدا پہ پیش درتہ پچی ۽ جان دزی ۽ اد ۽ کہری گوہر
 چوں سگ بیت ؟ ۽ ساہ چوں رگیننگ بیت ؟؟

آشہ دگ ۽ سر ۽ رست ۽ پھس ۽ رچاری ۽
 اوشات۔ شہ دگ ۽ نزدیک ۽ ایک نادر اھیں پیر مردے ماں
 صاکانی توک ۽ پلپیٹ ات ۽ پرنزگی نارگات۔ آئی ۽ ہونگ
 وشانگ انت۔ ۽ آسر ۽ تاپاد ۽ چہ صاک ۽ اسپیت اسپیت
 ات۔ آزمانک نویس ۽ھیال ۽ گدام نشینانی دول ۽ لاگریں ورنہ
 آپی بچک، آپی جنین ۽ نادر اھیں پیر مرد۔۔۔۔۔ درست آئی ۽
 آزمانک ۽ کردار انت۔

بس اتمک۔ آپہ سواری ۽ واسا درنجک ات۔ آئی
 ۽ تہا پترگ ۽ باز زورجت۔ بلے پترت نہ بوت۔ بس چہ گریب ۽
 ناملہ جیں مردم ۽ چوپس وگوگیگ ۽ مانچنگ ۽ دپ ماں دت
 آئی ۽ چھوگبان بوت مگشے زانا آدرست پہ دل پس ۽ گوک انت۔
 پدا آئی ۽ چھو مارات کہ ڈیمہ ۽ در اھیں مردم پس ۽ گوک انت۔
 آھاں دپ پر نیست۔ آندھبرے زان انت ۽ نے ہبرے کت
 کن انت۔ آگنگدام انت۔ پھین گنگدام!۔ یک زندس تیلانکے
 ۽ آئی ۽ھیالانی اوتاک سبت۔ دوسہ مردم بچی ۽ آئی ۽ چگت ۽
 کتنگ ات۔ کت ۽ آچہ دروازگ ۽ دپ ۽ بلگشیت ۽ چہ بس ۽
 ۽ دون بکپیت۔ آئی ۽ دلگوش گورکت ۽ دروازگ ۽ دپ ۽ دنگ
 مہرا مہر داشت ۽ مردمانی ینگ ۽ چارگ ۽ لگت گوں کہ وتی وتی
 جاگہ ۽ گیگ ترکننگ ۽ واسا یکے دومی ۽ تیلانک دیوکائی ۽
 انت۔ آئی ۽ چھو ہلکے بوت، گشے زانا بس ۽ در اھیں مردم
 آئی ۽ آزمانک ۽ کردار انت۔

آسریاب چنگی ۽ ایراتک ۔ آئی ۽ ماہستاک "استمان"
 بلوچی ۽ دپتر ۽ روگی ات ۽ وقت آزمائک پر چاپ و شنگ کنگ
 ۽ و استارینگی ات ۔ آروچاں بے روزگاری ۽ سوب ۽ آچہ
 زندہ ۽ ردی روچاں ہم تنگ و ترپش ترأت ۔ ۽ پہ کرامات وئی
 شب ۽ روچاں ٹیلینگی ات ۔ آئی ۽ چنڑے زرہ صمانگیں دکانڈا
 ۽ پر ات ۔ چنڑے زریک سنگتے ۽ پر ات ۔ ۽ ایک کوئی میں لوگ
 ۽ دو ماہ ۽ بارہ ہم تنی وھدی آئی ۽ نہ دانگ اتنت ۔ آئی ۽
 مستری جنیں مچک نادراہ ات ۽ پہ بے درمان و دارگی آئی ۽
 نادراہی روتح پہ روتح و دان ات ۔ کستری مردی مچک ۽ دانگ
 لبتیں المی کتاب ۽ کاپی ۽ نہ بوگ ۽ سوب ۽ مہتل ات ۔ ۽ اگت
 مستری میبت صمیش ات کہ آئی ۽ گور ۽ پھر مریگی ۽ بانڈات
 ۽ ہر ترح و درتج ۽ ۽ زیات زرنیت ات ۔ ۽ آھیران ات
 کہ اگن تابانڈات ۽ آئی ۽ کار و مزدوری نہ رسدت ، گڈا
 چون کنت ؟ آئی ۽ ، ۽ آئی ۽ زال ۽ کارھیرانت ، بلے آئی
 ۽ کساں کسانیں چکانی ورگ و چرگ ۽ توجیل چوں بوت کنت ؟
 چے زیاتیں تنگی و ترپش ۽ سوب ۽ آئی ۽ وقت آزمائک "استمان"
 ۽ چاپ و شنگ کنائینگی ات ، تاکہ آئی ۽ چنڑے زر و مربریت
 چیا کہ بلوچی زبان ۽ بزری تاک بس ہم یکن ات کہ پھر کار ۽
 نیگ ۽ در اھکات ات ۔ آئی ۽ وقت آزمائک ۽ گرتخ مہرا مہر
 ماں وئی بختہ ۽ داشت ۽ دیم پہ "استمان" ۽ دپتر بہرہ گیت
 چرائی ۽ دی نیگ ۽ رُبے مردم پیداک ات ۔ آھانی لوک ۽

مردیں ہم ہوارات ۶ جنین ہم - وھدے آ اھانی نرک
 ۶ رستہ آئی ۶ دیست کہ آدرست پنڈوک انت - لنگیں
 پنڈوک ، منڈیں پنڈوک ، کوریں پنڈوک ، کرسی پنڈوک ، درت
 تیج - وجاندیں پنڈوک ، شپا دوسر دیں پنڈوک ، نادراھیں پنڈوک
 درہ جانیں پنڈوک ، کساں سائیں پنڈوک ، ورنائیں پنڈوک ،
 پیریں پنڈوک - آدراھیں پنڈوکاں دلگوش گوں آئی ۶ گورک
 ۶ پچی ۶ پہ ہبزہ ہیر کشت -

" واجہ! حد نام ۶ منے پنڈگ ۶ بدے . "
 چراھانی یک پچی ۶ ہبزہ ۶ زمین چنچو جکشت ، گتے زانا زمین پنڈ
 بوت - آئی ۶ دست پہ بے سمائی ماں کنگ ۶ شت - بلے شکا
 شک پدا دراتک - آئی ۶ مارات کہ آہم چا پنڈوکاں یکت -
 پدا آئی ۶ مارات ، گتے زانا آئی ۶ عمر اہی ۶ آسمان ۶ دراھیں
 مردم پنڈوک انت - ۶ آئی ۶ آزمانک ۶ کردار انت -

دمانے ۶ زند آمان " آسمان " ۶ دپتر ۶ شو نکار
 ۶ دیم ۶ نشنگ ات - آئی ۶ آزمانک شو نکار ۶ دست ۶ ات
 " آسمان " ۶ شو نکار چوناٹی ۶ واچاپ ونگ کنگی چنراں نہ
 وانیت - آئی ۶ گتنگ ہمیش انت کہ آپہ پیش کار ۶ زکیت -
 بلے مرچی باری چونی ۶ آئی ۶ دست چوھورک انت کہ آئی
 ۶ آزمانک ۶ وانگات - آزمانک ۶ سرھاں " سانکل ات
 زانا ہمے بیماکیں سرھاں ۶ آپہ وانگ ۶ لاچار کنگ ات - آئی ۶
 سبزی کباے ماں گور ۶ ات ۶ سیاھیں دراج بریں کلابے ماں

سر ۶ - آزمانک نے دنت ۶ گینت ۶ پیرا آزمانک نویس
۶ دیم ۶ ایرکت ۶ پیر تثرن لے رجت کت -

”واجہ! اے چے ایت!“

”آزمانک ایت!“ آزمانک نویس ۶ پیرا ہیرانی

آئی ۶ نیگ ۶ چارات ۶ پسر دات -

”آزمانک ایت - یاجب ایت؟“

”جب؟ - واجہ تی ہبر ۶ متلب ۶ من سرید

نہ بوتال -“

”منی متلب ایش انت کہ اے یک صغین آزمانک ایت

کہ اگن اُستمان“ ۶ چاپ و شنگ بیت، گڈا چو جب ۶ دُول
۶ ترکیت - ۶ منا ۶ ترا ہر دکاں بارت گوں - واجہ! اے

سرکار ۶ پالیسیانی ہلاپ انت -“

آزمانک نویس پکر ۶ کپت ۶ مچے ارادہی سر ۶ کچینگ

۶ لگت -

’اے آزمانک باری گوں چنچو محنت ۶ ہون جوشی ۶ من

نبتہ کنگ - پری سالے ۶ وانگ وزانگ ۶ رند، پری سالے
۶ پکر وھیال ۶ رند - اگن لے چاپ و شنگ بیت، گڈاسنی

دراہیں کہ شیت بر باد بنت -“

”واجہ! من نام نہ لوٹاں -“ آئی ۶ پیر پکر ۶ دریا

۶ دراتک ۶ سر ۶ کچینگ بس کت - تری منی نام ۶ بدل ۶
دگرے ۶ نام ۶ چاپ و شنگ بیت - تودتی نام ۶ چاپ و

شنگ کئے۔ وئی گنگتے ۽ نام ۽ چاپ و شنگ کئے۔ یازری
 نلمے ۽ سر ۽ چاپ و شنگ کئے۔ پرے صبر ۽ وئی مسر
 وئے۔ بے اشی ۽ چاپ و شنگ بوگ المی انت۔ چیاک
 منایک چیزے پکار انت۔ ۽ اے چیز مرے روچاں مئی سزین
 ناملا جی ۽ مسترین مہاجت انت۔ براں۔۔۔۔۔ "نان" !
 گوں نان ۽ لبر ۽ اشکنگ ۽ انا گہا شونکار گئے
 زانا گڑات۔ اولی رندا آئی ۽ آزما تک فوس سر ۽ تا یاد ۽
 شتری ۽ سر ۽ چار ات۔ آئی ۽ دیست کہ اسلا آئی ۽ عمر چہ
 سی وہیت ۽ سی و ہشت سال ۽ گیش نہ بیت، بے واری
 ۽ زند ۽ کشاں چیلانی آمچی ۽ سوب ۽ آچہ وئی اسلیں عمر ۽
 باز مسر گندگ ۽ کیت۔ آئی ۽ جم کند ۽ کیتگ انت۔ گت تہا
 شنگ انت۔ ۽ انارکانی ہد تک انت۔ رش باری چنت
 روح انت کہ ساہگ نہ بوئگ انت۔ کم قیمتیں ہاکی نئیں تیج
 کوھن تر اتگنت۔ چوٹ چہ کوھنی ۽ بے پالشی ۽ باز جاگہا
 اپیت تر اتگنت۔ یک برے آئی ۽ گئے زانا آئی ۽
 سر ۽ بزرگ بوٹ۔ بے گنگے کپروھیال ۽ رندا آئی ۽ پہ شتر
 پتہ دات۔

"چوں بکناں واج! وھدے اے سرکار ۽ پالیانی
 هلاپ انت، گداچوں چاپ و شنگ کننگ بدیت۔ ۽ چوں ترا
 چیزے رسنت کنت؟
 سہتے ۽ پد آپنگی "بومیا" بلوچی ۽ دپتر ۽ پترت

۱۰ بومیا " ۶ شو نکار ۶ گیو ماں کش ۶ تیج ات ۶ کے نو
سگریئے ماں دپ ۶ ات ۔

" واجر ! من ز نام لوماں ۶ نے نان ۔ " اگوں شو نکار
۶ وئی آزمانک ۶ چاپ و شنگ کننگ ۶ بابت ۶ گپ ورت
۶ گت ۔

" بس سمجھو لوماں کہ اے آزمانک چاپ و شنگ
بیت ، تاکہ صرح مردے کہ چہ آستان ۶ جاوراں سرید نہ انت
آسرید بیت ۶ صرح کے کہ آستان ۶ درد ۶ نہ مارایت ،
آچریشی ۶ وانگ ۶ آئی ۶ درد ۶ گم و باز بارایت ۔ لیدو
۶ ڈیہہ ۶ آستان ۶ جاور بکس گہتر بنت ۔ " آئی ۶ گوں
شو نکار ۶ صے سہت ۶ وئی آزمانک ۶ وانگ ۶ دز بندی
کت ، تاکہ آچرائی ۶ گدی آسر ۶ مہلہ سرید بیت ۔ شو نکار
۶ آئی ۶ گنگ ۶ سر ۶ اشتاپ اشتاپ ۶ آزمانک و نت ،
۶ سر چندریت ۶ گت ۔

" تاں واجر ناں ! ماگوں سرکار ۶ دگا کت نہ کنیں ۔
نوں آئی ۶ بس یک رندے انگت کوشت کنگی ات ۔ بس وئی
گدی کوشت ۔ چونائی ۶ ہم ماں شاکوٹ ۶ شہر ۶ بشکتگیں
بلوچی لبرانگی تاک بس دگیئے ات کہ آئی ۶ گدی سر ۶ کسانیں بہرے
بلوچی ات ۔ بزاں نیم ماہی " وطن " ! ۔ آسمانی ۶ دیر
داشت ۔ شو نکار ۶ پرتم ۶ زرد چکیں پتیں کلا بے ماں سر ۶
سکے ماں چمان ات ۔ ۶ ایو کانشنگ ۶ ہشتہا ات ۔ گوں آزمانک

نویس، گندگ، ووتی نیشہ تے بندکت۔ دست و دروہ بوگر
 ۶ رند وھدے آزمانک نویں نشت تہ آئی ۶ آئی ۶ آزمانک
 دست گپت ۶ آئی ۶ گشنگ ۶ سر ۶ وننتے۔
 " واجہ تہ گشنگ ۶ سر ۶ من تہ آزمانک واونت"
 آئی ۶ عینک چہ چھاں درکت ۶ مینر ۶ سر ۶ ایرکت ۶ گشنگ
 ۶ لگت ۶ "بلے اگن دلپروش بنے، تراہبرے مگشاں ا"
 "بلے واجہ ا" آزمانک نویں ۶ لنت ۶ شک ترانگ

انت۔

"ما اشی ۶ چاپ و شنگ کت نہ کنیں۔ اولی سوب
 ہمیش انت کہ اے یک آزمانک ایت ۶ ما آزمانک چاپ
 و شنگ نہ کنیں۔ دومی سوب ہمیش انت کہ اے یک ہترناکس
 آزمانک ایت ۶ ماچشیں ہتر پہ زانت وتی سر ۶ زرت نہ کنیں۔
 سیمی سوب ہمیش انت کہ اے ماں بلوچی زبان ۶ انت ۶ مرچاں
 مے تاک ۶ انچو گنجالش نیت کہ بلوچی ۶ ہم چیزے چاپ ونگ
 کنگ بیت۔۔۔۔۔"

شونکار ۶ باریں دگہ پینچو سوب ۶ نام گپت۔
 آئی ۶ دیمتر ۶ تیج نیشکت۔ آئی ۶ دلگوش نوں لگتگ ات۔
 ۶ ہمے گشنگیں سوب گشے زانا زہم وکار بج بوت انت ۶ آئی ۶
 بدن ۶ لگگ، برگت ۶ تل تل کنگ ۶ لگت انت۔ پدا آئی ۶
 پینچو مارات، گشے زانا شونکاروت ہم یک سوب ایت۔ آئی
 ۶ ڈولیں ڈراہیں شونکار، گگت کار، مھوالکار، ۶ کلمکار سوب

انت ، آہانی در اھیں ہم درور ہم لیکہ سو ب انت ۔ آہانی در
 واجہ کار سو ب انت ۔ ہاے در اھیں سو ب پوز ہم ہا کار ج
 ہا دول ہا ماں استمان ہا بدن ہا ایر کینگا انت ہا اشانی آسرات
 مہلوک ہا نیز گاری ، بے روز گاری ، شد ، درتہ پٹی ،
 بے لوک و جاگی ، تادری ہا بے در مان و دارگی ، وانگ و زانگ ہا
 سکی و سوری ہا کمی ، ناواندہی ، نزانکاری ، پنڈولوت ، دزی
 ہا ڈنگی ، بدکردی ، اڈو کڈ ، جنگ و چوپ ، کشت و کوش ہا
 ماں ہریٹ ہا پد نشگی ۔

حدا بزانت پیچو دیر ہا آوتیھیالان توک ہا مانگشت
 ہا پے وانگی وھیرانی اودا نشت ۔ ہا کدی چودا پادانک ۔ اے
 صبر ہا ہوش آئی ہا وت ہم نیت ات ۔ آئی ہا بس ہمنچوھیال ات
 کہ آئی ہا وقی ٹی ہا تل تلیں جون پہ واری نے چست کت ہا ڈن ہا
 درکت ۔ آئی ہاھیال ہا زمین و زماں چکرگا انت ۔ شہرگ
 ... شہرگ ہا دوئی کشانی درچک ، بان و ماہی ، رودا کنوکن
 مردم ، موٹل ، رکشہ ، پریٹ ، یٹالی ، درست گشتے زانا پر چکرگی
 درگا انت ۔ آئی ہا جناح شہرگ گیت ہا دیم پہ سائس کانج ہا
 دیم ہا بس اوشت جاہ (بس اسٹاپ) ہا روگ ہا لگت ۔
 تاکہ بس ہا سوار بیت ہا لوگ ہا بروت ہا ووتی بے زندی جون
 ہا صمودا دور بدانت ۔ بلے تی وھدی آ بس اوشت جاہ ہا نہ
 رستنگ ات کہ انا کہا کار موٹل ہا ماں رپت ۔ ہا آئی ہا چال
 در اھیں دنیا تہار بوت ۔

وھدے آئی ۽ بوندگرتہ آئی ۽ سرسکت درد کننگا
 آئی ۽ پہ بے ارادہی وئی یک دستے سر ۽ نینگ ۽ برت، تہ آئی
 ۽ مارات کہ آئی ۽ سر پہ تیج ۽ تیج ۽ تیجنگ ۽ بستگ ۽ آئی ۽
 پہ پھرائی و اجبھی گشار گشار ۽ وئی چم تیج کت انت ۽ روک روک
 ۽ انگڑا نگڑا چارگ ۽ لگت۔ آئی ۽ نزدیک ۽ یک ڈاکڑے،
 یک نرے ۽ یک و دو کمپوڈر اوشتاگ ات۔ ۽ وھدے آئی
 ۽ وئی کڑو گوراں اُرت اُرت ۽ چاربت تہ آئی ۽ اولیست کہ پولیس
 بہتیں سپاہیگ ہم اوشتاگ ۽ چیراھاں یک تیار تر ۽ بیساک
 تریں سپاہیگے ۽ دست ۽ بہتیں سانکل لو نجاں ات۔
 آزمانک نویس ۽ ڈیہہ ۽ استمان ۽ ڈر منی ۽ بہنام

بندگ بوتگ ات۔ !!

» شاکوٹ، ۱۵ ستمبر ۱۹۷۸ء «

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

"رئیس ہمد، انت؟" کیے، پھر رئیس آدم، پلے، دپ
ہ تو ارکت۔

"بلے، پیدا کاں۔" رئیس، پھر لوگ، پسر دات۔
گشاد گشاد، پلے، دپ، شت۔ پلے، دپ، اوشتانگیں مرد
آئی، کوھنیں واجبہ کار شاھوکار شاھوات۔ گوں آئی، گنگے
رئیس، چیم روشنا بوت انت۔ پرچہ کہ نوکیں ماہ، کنٹول، دان
شکر، نیم کو، انگ ات۔ بلے، وتی مہر، گرگ، داتا آئی
گور، زرنیت ات۔ ازیک، وتانوں ہیران، گینگ ات کہ زر
چتور، چہ کجا شوھاز بکنت؟ چہ کیا وام بکنت؟ آچہ وتی واجبہ
کاریں مردمانی پسرگیں واماں سربار انت۔ نون باریں آئی، دگر وام
ریت یا ناں؟

چونائی، امیر اس دارے ات۔ بائین آئی، پیلاب
ہ، پیلاب، وام، صاحبت بوتیں۔ پسر، یڈول، صیخو بوتگ، آوتی
کس، جوڑ بوتگ۔ ہرچند کہ اے صند، جاوہر اب بوتگ
انت۔ ہر دی مردم سکت از اب بوتگ انت۔ پداہم آئی،
گزان، پہ تنگی و تریشی، ڈولے، زڈولے، بوتگ۔ بلے کم گیش

دوسال ۽ نڈت ات کہ جاور پید پیتی ۽ ہم گندہ تر بوتگ اتنت
 مہلوک ۽ سز ۽ باز نوکس مسیت کینگا ات۔ باز نوکس کھر پرشکا
 ات ہر دومی سی سال ۽، آسین ۶، بس ۶، برگ ۶
 ہر دیر گینے ات۔ بے آپی ۽ سوب ۽ گنگ و ہشکا و گیس
 زمینانی بے دھلی ۽ دنگال کوھنیں گیتے ات۔ نہنگ، کچ کور
 ۽ اے دگہ کورانی ہار و تو پانانی سوب ۽ مالی ۽ جانی تاوان
 ۽ رنگ ہم کوھنیں ہبرے ات۔ کار و نوکری ۶ کچی ۽ نہ رنگ
 ۽ جیرہ ہم نوک نہ ات۔ چہ عربتان ۶ پیر بزرگی کستگس مالانی بل
 وگت، دولتانی دراں ڈیہہ ۽ شیکی ۽ سوب ۽ دولت ۽ بہا ۽
 گوشت ۽ نہاد ۽ چہ کچ ۽ وزیات و دگ، دولت ۽ گوشت
 ۶ گرانی ۶ سوب ۽ ککڈ، ہیک، ماھیک ۶ ایدگہ وردنی
 چیزانی نہاد ۽ سر ۽ ہرا میں اسر ۽ کینگ، چہ شالکوٹ، کراچی ۶
 ایدگہ شہرانی دوری ۶ سوب ۽ ہر ڈولیں چیز ۶ گرانی، تہر تہر ۶
 ہندی پوری ۽ تجاریانی ملام ۽ دگہ باز ہمے ڈولیں بیریہانی
 کتہ امبرگیگن اتنت، کہ چریشاں مہلوک، جاد و رکت ہراب بوتگ اتنت۔

نوکس کھر و میستانی کتہ انگت دگر اتنت کہ چہ گیشتر وردنی

چیزانی نیتھ بوگ ۽ بنا بوت ات۔ اول ۽ گلہ میں دان ۽ سکر کار بوت
 ات۔ پامبت دکنگ بے گواہ بوت ات۔ چہ چریشاں زند پیراں پد ۽ کوکا گلین روگن
 ۽ چہ باز مہگ بوت ات۔ گلہ میں دان، شکر، کنگ ۽ کو کار گلین روگن
 کنول بوت ات۔ کنول سم۔ پد و دست۔ ووسے سر پورنی ۽

باز براں دو دوسرہ ماہ عُر ز رست۔ ہر اُوکس کنول ہر کم چہ
 تہم ہر نیم دران دُہیہ ہر شکی کنگ بوت۔ ہر پشپتگیں نیم ہر
 ہر مزیں ہرے رند ہر پہ گراں بہائی ہر استاپیر دیگ بوت۔
 کنول ہر چیزانی کھی ہر سوب ہر مہلوک گراں قیمت ہر حم جز ہر
 زدگ ہر ناملح ات۔ مردم ہر بے درگ ہر چون بیت ہر نیزگار
 تری مردماں چہ ازگار تری مردماں زربدل و بانذات کت۔ یاوق
 جز و مالے رهن ہر بہاکت۔ ہر وارت۔ پداکم کم ہر ایدگ جزانی
 ہر ہم چہ پشی ہر بازو ذارت۔ ہر مہلوک سمے ہر ہر گنگ ہر
 لاچار بوت کہ " ہر جز حد ہر گنگ۔ " نون پہ ردی ہر دریاہی
 مردم ہر ہرچ و درج ہر پورہ کنگ انگت گراں تر بوت۔
 چریشاں ابید، چہ دُہیہ ہر کند کند ہر مردم پہ یک نہ
 یک نامے ہر پوری ہر آھکا انت۔ چشیں چینگ نہ گوزگات
 کہ دوسہ بُر پہ پوری ہر نیٹک۔ برے مسیتے ہر بندائینگ
 ہر نامہ ہر، برے پہ مدرسے ہر بندائینگ یا آئی ہر کتبیانی ہرچ
 و درج ہر نامہ ہر، برے پہ جنگی کیدیانی جن و چکانی گنگ
 ہر نامہ ہر، برے پہ گاری چکانی شوہاز ہر ہرچ و درج ہر نام
 ہر، برے پہ ہار و توپان آماچی ہر نامہ ہر، برے پہ سور و سانگ
 ہر نامہ ہر ہر برے پہ نیزگاری ہر بازی دگ ہرے ہر نامہ ہر۔
 باز اُوکس بُر ہر مردم ہر پوری ہر یک کے ڈولدار ترین لبز ہر
 کار مرز کنگ صم الی نہ لیکت۔ بلکیں و تارا تچک ہر تچک
 پنڈوک زاھر کت۔ ہر زرت، تچک ہر دگ سمے ڈولیں چتر پنڈات۔

پوری ہا پندگ ، عاتر ، چہ ڈیبہ ، کُند کُند ، مردین ، جنین ،
 نچکانی رو آءُ ہیا یہ دہ ، ہلوک صیران ات کہ اے ہند ہور
 برس چوئیں ہندے لیکگ بیت ۔ آہانی ہیاں ، زانا ادا لیلی

بہارات !

ہمے نوکیں کہر و میبتانی سوب ، اے ہند ہا شد ، واری
 ، تنگی چہ پیشی ، ہم گیش ترات ۔ اے زنگ ہر کسی دپ ،
 بوت ۔ ایگہ بازی ہلوک ، دول ، رئیس آدم ہم سکت وار بوت
 آئی ، رئی ، ہشکیں نام پشکت ۔ سرے پر زیاتیں وام ، گت
 ، تنی وندی ابید چہ ایگہ مرد ماں ایو کا شاہوکار شاہو ، دو ہزار
 کلدارے پر ات ۔ انوں کہ آئی ، شاہوکار دیت ، آئی ، جم
 روشنا بوت انت کہ چرائی ، دگر چڑے زر بدل زورایت ۔
 بہتیں زویح ٹیلینیت ۔۔۔۔۔۔ بلے

"برایں واجہ ! دودپ ، چیر ، نذایں ، رئیس ،

گوں شاہوکار ، درائینت ۔ دوئیں ہمراہ بوت ، دیم پہ دودپ
 ، ترات ات ۔ راہ ، رئیس ، ہیاں کت کہ

شاہوکار چو پیری ڈول ، الم ، پہ ہر ، گوک ، تیج
 گرگ ، انگ ۔ منی ہر ، گوک پرانی ، کربان انت کہ امرچی
 پتئی سکیانی آساں کنگ ، انگ ، پنے سکی ، و ہر ، رنگ
 ، سوب ، گشتے زانا رئیس ، چاں آڈولدار ترات ۔ اگوں
 وقی دراجیں گردن ، مزمنیں بردت ، کلاں کلاں کلاہ ، نہ گشتے سوئی
 ، مالواریں کلگی سیوڑے ات ۔ بلکیں گشیک ، سکی ، انساپ

پندی بادشاہے ات -

وش اٹک ۶ دُرہ بات ۶ رند ۶ شاہوکار ۶ کمرزانی

جَت ۶ دَر اَمینت -

”من وئی زُرانی نیک ۶ اٹکگاں -“

۶ رُئیں گوں اے صبر ۶ اشکنگ ۶ گشے زانا گُرات -
 آئی ۶ پھر گبان نہ بوتگ کہ شاہوکار و امانی و استا آئی ۶ گت
 کنت ۶ آئی ۶ چو پیش چو نہ کنگ - آپکر ۶ کپت - پکر کنگ ۶
 نیام ۶ پے ارادی آئی ۶ دست پہ سر ۶ ابروشی دزمال ۶
 شت ات - آئی ۶ شل شلئیں ابروشی دزمال بوتگ ۶ پے اترند تر
 بت - آئی ۶ اے پکر کنگ ۶ دزمال ۶ بوجگ ۶ بندگ ۶ نیام
 ۶ شاہوکار آئی ۶ ہر پتر ۶ ہر سرو پتر ۶ نیک ۶ دگوش کنگ
 ۶ ات - شاہوکار ۶ ہیاں ۶ گشے زانا پتک ۶ لاگریں رُئیں پتک
 تر ۶ لاگر تربوت - ۶ آئی ۶ گور ۶ ملیش رنگیں تیج آئی ۶ گور ۶ پراہ
 و دراج بوت ات - چہ پکر ۶ جہلا نکیاںی در اٹک ۶ رند ، یک
 برے آئی ۶ ۶ ۶ گشے گشے کت کہ :
 ”من و اچتو دگ کتے زر ۶ بدل زورگ ۶ اُمیت کنگ“

بلے پدا پہ ملوری چرائی ۶ دپ ۶ کُر اٹک -

”زرنیت وا -“ اے صبر آئی ۶ صغیں نرم و

نزوری وڈے ۶ گشت ۶ گشے زانا آچہ پیشی ۶ کماش تر ۶ آچر

تر بوتگ ات -
 ”اگن زردات نہ کنئے ، گدا دگہ سوداے مہم گوں تو

جنان گول۔ "مرچی شاہوکار، تب یک پارگی بدلتنگ ات۔
"باریں۔؟" رئیس، پھرانی آئی، نیگ، چار

"وئی ملک، منا پہ رهن بدے۔"
"اے چون بیت؟" رئیس، ارواہ، ڈگگ، لگنت
"انوں مانگیں۔ بے اگن ملک رهن بیت۔ گداوا، ماشد،
پیک مریں۔"

"گداوت، گیش، من چون بکناں؟ منی میار چہ انت
تو چیزے مدت، انگلت تاگت بکتیں۔ من وئی چکت
عربستان، دیم دیاں۔ گدا تمی دراهیں زرترا رسنت۔"
"کجام چکت،؟" شاہوکار، پھرانی بیت کتے۔
"مستریں چکت باہوٹ،۔" رئیس، ہاگک ہاگک
ع درائنت۔

"اوہو! ممبرات یشاں کہ ملک بہارگاہ بیت۔
باہوٹ ہما تکی، رستگ کہ عربستان، بروت، بکلیت۔
آواتی وھدی ننگ ایت۔"
"چہ باہوٹ، کستریں عربستان، نوکرات وا۔"

اے پھر وا آئی، پئی وئی دل، تدا، شاہوکار، پستہ، گتے۔
بے پھر، گتنگ، وھد، آئی، اولی رند، سماکت کہ بچک
بچکیں چیز ایت۔ اگن آئی، مستریں چک بچک، بدل، بچکے
بوتیں۔ یا کم چہ کم، مستریں، پستی بچک، بدل، بچکے بوتیں،
گدا آئی، مسیت کم تر بوتنگ اتنت۔ مرچگیں پھر اتن سامان

بار چو گران نہ بوتگ ات ۔

” رئیس شکتیں صبر ہمیش ات کہ من نون گیشتر تاگت کت
 نہ کناں ۔ تو ایو کاسنی وام دار نہ نے ۔ دگہ صم بازی مردم نے ہوام
 دارے ۔ ون ملک ہا رمن بکن ۔ تسی در اھیں وام پادکا ات ۔“
 رئیس ہا شری ہا سر ہا شاھوکار ہا نیگ ہا جارات ۔ آئی
 ہا جم پہ شاھوکار ہا اُرت ارتیں زا گلین چھاں گشت ات ہا آئی ہا
 بزین ہا در اھیں لُٹاں سک بوت انت ۔ آئی ہا بھنجو مارات
 گتے شاھوکار ہا بزین ہا در اھیں لُٹ بزتر ہا در اشر یواں بوت
 انت ہا لدی ہا لوس ہا ڈول ہا لوجاں بوت انت ۔

رئیس آدم ہا شاھوکار شاھو صھے گت وریاں گیر انت
 کہ مُستی گوں لیوز ہا جمدار ، دو لیوز ہا سپاھیگ ، دوسہ شکیں
 میر ہا بازار ہا معتبر ہا رسُت ۔ دست و دروہ بوگ ہا جوڑی و تیار
 ہا پد رئیس پر اھانی چا ہا بکس و بند کنا مینگ ہا و اتا یا دانگ ۔
 ” رئیس ! ما اشتا پیس ۔ چا و مانہ لوٹیت ۔ ماستر ہا جگھا
 وارنگ ہا پید اکیں ۔ “ مُستی ہا وق راستی دست ماں تگاریں لاپ
 ہا پر مُشت ہا گوں وق تزند ہا نوشین توار ہا مکن کت ۔ صبر ہا و ہد
 ہا آئی ہا گواتیں گل گوات تر بوت انت ۔ ہا آئی ہا ۔ ہیمانگ و دآر ۔
 ” اچا ! شخے کار و شو باز ؟ “ رئیس پد انت
 ہا پہ ناکامیں دلے جُت نے کت ۔ چر سی ہا پیر کہ مُستی وُت
 صبرے بکنت ، یک شکیں میرے ہا اُٹنت ۔
 ” واجہ تھی گور ہا کارے ہا اٹک ۔ چو پنجاب ہا

سندھ ۽ بار ۽ توپان آماچیں مردمانی گنگ ۽ واستا پوڑی لوہیت
 "ہاں واجہ! ہمے گت انت؟" چہ رئیس ۽ دپ
 دراتک۔ بلے گوں لے صبر ۽ گنگ ۽ گتے زانا، آنی ۽ دل
 ایر مرٹ۔

"ہو! گت ہمیش انت۔ ما جا ۽ جا ۽ لوگ ۽ لوگ ترکان
 ۽ پوڑی گرگائیں۔ سرکار ۽ حکم انت۔"

"واجہ! من گتانی لے کنان۔ زانا اے سندھ ۽ دائی کپو
 مسیت آماچیں مردمانی جاوڑچ آھندانی مردمانی جاوڑال گہتر انت
 "مارا اے صبرانی کار ۽ کار نیست۔ مارا سرکار ۽
 حکمانی سر ۽ کار کنگی انت ۽ بس! "مستی ۽ نہوشی گنگ ۽ گنگ
 "توزانا سرکار ۽ حکمان نہ منے؟"

"سرکار ۽ حکم منا منگی انت۔ بلے من جت کنان کہ
 اے سندھ ۽ واستا ہم پوڑی کننگ بیت یاناں؟"
 "ھوں! ھوں! ھوں! "مستی ۽ ھمراستے ۽ ۽ کلاگ
 وش وش ۽ رئیس ریش کندکت۔

"من اے بابت ۽ چھ گتت زکاناں "مستی ۽ کتے
 کیر جت ۽ نرم نرم ۽ پتہ دات۔ پداوتی توارے ترند جرت ۽
 گتے۔ "توچیا منا ایڈولیں جت کتے؟ زانا ترا پوڑی دیگی
 نہ انت؟"

"بلے واجہ! منا وتی کاس ۽ وتی براتانی گنگ ۽ سرخیم
 کنگی انت۔ من ھنچو جت کت "گوں ھمے صبر ۽ گنگ ۽

آچہ دن جاگہہ ۽ پادا تک ۽ لوگ ۽ شت ۔

" باہوٹ ۽ مات ۔ صہا بستیں کھاراں بدے کے ترا

سیاں وام رشتگ انت ۔ " آئی ۽ وئی زال گٹ گٹ

" چون لے کئے زانا ۔ اے وام کنول ۽ شکر ۽

دانانی واسا وام کنگاں ۔ انگت کم چہ کم ۽ دگہ چل ۽ پنجاہ کھدار

پکار انت ۔ دیر گوز ایت ۔ گڈا شکر ۽ دان هلاس بنت ۔

آئی ۽ زال ۽ پتہ دات ۔

" شکر ۽ دانانی کارھیر انت ۔ مستی گوں ربے مردم

۽ پے پنجاب ۽ سندھ ۽ ہارو توپان آما پیس مردمانی گٹ ۽ واتا

پوری ۽ انگگ ۔ زوت کن ۔

آئی ۽ زال ۽ پے ناٹلجی بستیں کھدار آئی ۽ دات انت

آئی ۽ زرت انت ۽ دیوان ۽ شت ۔ ۽ مستی ۽ دیم ۽ ایرکت

انت ۔ دو دہی نوٹ انت ۔ مستی ۽ پت انت ۽ پدا صہالی ۽

نیگ ۽ شانگ دات انت ۔

" زانا ما پندو کیں کہ تو مارا بست کھدار دیئے ؟ دھکا

دوشنبہ ۽ میٹلان کنات ۽ پیس مردمان مانند ۽ سد کھدار گینگ ۔

چتو دوسد ۽ گمتر نہ زور ایں ۔

" چکو ۔ دوسد کھدار ؟ " انا گہا یہ اجکھی چرائی ۽

دپ ۽ در تک ۔ در ایں دیوان ۽ پریشت گٹ گنگ ۽ مستی

۽ در ائینت ۔

" ترا مالوم بیدت کہ ماسرے سد سد ہزار کھدار ہم گینگ ۔

۶ باز تحصیلاں اچک ۶ ہم گیشتر گرگا انت ۔

۶ گدا واجہ ! شما اے در اھیں زراں سندھ ۶
۶ ہار تو پان آماپیں مردماں دیتے ؟ " آلی ۶ ارادہ کرتے
اے ہبر ۶ چہ مستی ۶ جت بکنت ۔ بلے پدا آلی ۶
کت ۶ اے ہبر ۶ بدل ۶ درائینت ۔

"بلے واجہ ! پمئی ڈولیس مردماں دوسد کلدار سک
انت ۔ من اچو زرجہ کجا کاراں ۔ من واجہ وام ۶ شپاں ۔
وہدی گوں من ابیدھے بستیں کلداراں دگہ آنہے ہم نیت
آلی ۶ پہ ناٹلا جی ولی راستیں مالی جاور زاہر کنگ کپت انت
" مسکرا چیا کئے ۔ گوں تو دوسد کلدار درنیت
مستی ۶ یاور نہ بوت ۔

"جی ناں ! دوسد کلدار منا چکو ! مے بن مال چاری
سیخ انت ۔ کہ اے سال ۶ بش ۶ برنگ انت ۔ چشیں کشارے
مے مھند ۶ نیت ۔ ۶ چاری مال کہ بنت ، اگت بک انت
زرگدا چہ کجا کیت ؟ "

"وت زانے ، ماچتو دوسد کلدار لوئیں " مستی
ولی پیلہ آلی ۶ اشکنا ئینت ۔ " تا وھدے تو اچو زرنہ دیئے
ماچدا پاد نیائیں ۔ "

رئیں ۶ مستی ۶ نیگ ۶ چاربت ۔ آلی ۶
۶ انگلیں وق بازار ۶ معتبر ۶ نیگ ۶ چاربت ۔ شپکیں میرانی نیگ
۶ چاربت ۔ لیوز ۶ جعدار ۶ سپاہیگانی نیگ ۶ چاربت ۔ آھان

سلاہ واز بابانی نیگ ۶ چارات - ۶ ۶ آپکر ۶
 کت - آئی ۶ حیاں کت کہ :

۶ اے واجہ ۶ اشی ۶ ہمراہ ۶ پشت ترناک انت
 ہرچی کنگ بلوٹ انت ، کت کن انت - باری گوں پنت مردم ۶
 چے چے کردگاری کاراش کنگ - پومبیت زر ۶ نہ دیگ ۶ کوب
 ۶ گوں من ہم صخیں کارے کین انت - من پشیں ہبر ۶ نہ ترساں
 بلے منی نچک ازاب بنت - پستیں بے عزتی تے ہم بیت پیمشا
 ہریم بیت ، منادو سد کلدار دیگ لوٹیت - نوں بیدت حمے
 ہبر ۶ دگہ صبح راہ نیست کہ من ونی ملک ۶ شاہوکار شاہو
 ۶ گور ۶ رحن بکناں - شاہوکار ۶ وام ہم چہ منی سر ۶ پت انت
 ۶ ہر ج زرے پشت کیت ، مارا پترے مدت ۶ بس ہم بنت
 تناوہد ۶ بلکیں باہوٹ عربستان ۶ بروت ۶ زر و مر کبیت ۶ دیم
 برانت -

۶ اے بیج ۶ پکر و حیاں کنگ ۶ رند گشتے زانا آئی ۶
 دل ککے ماہیر گیت - آئی ۶ یہ ایمنی دگوش گوں شاہوکار ۶ کت
 ۶ درایتت -

" شاہوکار ! چہ منی نیگ ۶ واجہ ۶ دو سد کلدار
 بدے گڈارند ۶ حساب و کتاب کنیں - "
 " بلے منی ہبر گڈا صمانت - "
 " صیر ! منا کبول آنت - "
 مستی ۶ رندا کنگ ۶ رند رئیس ۶ ونی ملک شاہوکار ۶

گور، شش ہزار کلہ از، رهن کت۔ گوں مُستی، داگس دوئس
 سداں، دو ہزار، دوسد کلدار شاہوکار، بند، وام اتنت
 پشکچگیں سد ہزار، ہشت سدیں کلدار آئی، شاہوکار
 گپت ات۔ رهن نامہ، رسیدے، نبشتہ کنائنت، آئی،
 ذات ات۔

شاہوکار، روگ، پد وھدے رئیس، ادگہ وام
 گیراں حال رست کہ رئیس، وقت ملک پشش ہزار کلدار، رهن
 کنگ، آھاں ہم وتارارینت۔ وقت وام اتن لوٹ اتنت
 ہرچند آئی، ہہلت لوٹت، آھاں نہ مننت۔ آدرستان کنگ
 ہمیش ات کہ اتواگیں ہراہیں جاوراں آچٹ کنگ ات۔ آھنجو وار
 تگ ات کہ اتن آھاں وتی وام مرستت، گڈا چترے روتج
 توک، یا آ، آھاںی چکت شد، مرانت۔ یا کہ آھاںی
 ملک و میراں ہم رهن و بہابنت۔ رئیس، پناکامیں دلے درستان
 وام ذات ات۔

دراہیں دامانی دیگ، رند رئیس آدم، گور، نوں بس
 چل کلدار پش کنگ ات۔ چلیں کلدارانی چار دہی نوٹ اتنت۔
 اے چاریں دہی نوٹ آئی، کمان یہ دمان حساب کت ات کہ
 بلگیں آھساب، رد بوگ، زرگیشتر ببت۔ بلے ہرچند آئی
 حساب کت ات۔ زرہما چلیں کلدارانی چاریں دہی نوٹ اتنت

” بس چار دہی نوٹ ۔۔۔۔۔ “ آجہگ ء گڈت گوں ۔
 ” بس ۔۔۔۔۔ بس چار ۔۔۔۔۔ دہی نوٹ ۔۔۔۔۔ بس
 چل کڈار ۔۔۔۔۔ بڑاں ۔۔۔۔۔ بڑاں بس لہتیں ۔۔۔۔۔ روح ہ
 مریج ۔۔۔۔۔ بس ۔۔۔۔۔ لہتیں ۔۔۔۔۔ روح ہ ۔۔۔۔۔ مریج ۔۔۔۔۔
 بس ۔۔۔۔۔ چار ۔۔۔۔۔ دہی نوٹ ! “

ء پیر زیاتیں پردی ء گم واندوہاں آئی ء دل ایر مرگ
 ء گڈت ۔ آئی ء چیم تہار نوآن بوت أنت ۔ ء آئی ء گشاد
 گشاد ء شرت ء وتارا جہگک ء تہتے ء سر ء دور دات !!

» نذر آباد : ۱۲ اکتوبر ۱۹۷۳ء «

» تربت : ۱۷ فروری ۱۹۸۴ء «

بے دل

دراہیں آلم ۽ آپریٹ ولانت کت
 لبتین ۽ گشت " بے دل ایت -
 لبتین ۽ گشت " بے گیرت ایت -
 لبتیں ۽ گشت " نابود ایت -
 لبتین ۽ گشت " دلوت ایت -

اگن آئی ۽ جاگہ ۰ ۽ دگرے بوتیں ، گڈا آلم ۽ آئی ۰
 سون دیرگک جو ش گتگ ات ۰ آئی ۽ چہ زالمیں میر حدادات ۰
 اتی پورھیں میر گتگ ات ، بے آگشتے زانا چھ ۰ سٹی بات
 میر حدادات ، نیم عمر ۰ یک زالمیں مردے ات چرائی ۰
 پیر میر حدادات ۰ آئی ۰ پت میر ۰ گن گتگ ات - میر حدادات ۰
 ۰ دگار ہم بند ات - میر و سکیں نرم پساتیں مردے ات - میر حدادات
 ۰ چرائی ۰ نرمی و بے پساتی ۰ امبرہ ناھلین نپ و پاندگ چیت کت -
 برے حد و بندانی سر ۰ نول آئی ۰ اذات گول - برے آپر ۰ و حدو
 باریکانی واسا آئے پریشان کت ۰ برے صے ڈولیں دگر جیرٹے
 چست کت ۰ آئے ننگ اوڑت - میر و ۰ ادو کڈ دوست زبوت ۰ مچ
 ادو کڈ ۰ مدام پھریز کت - پیشاکٹ گیشتر میر حدادات ۰ گت پھر

بازیت . بازی تنگ آنگال میروند اراد بوت ہا اسرک روپے چرے
نیا . گمال چنت -

راہی میروے یکیں مردیا چک ات ، پیشاپت ، پشد بوت
نہ و باز وانڈ میں ورنائے ات - آگبان ات کہ ہنمے وانڈھی ہا
ہا زنی و بے پساتی ہا چریت ہا ہم سما دیم ات . میر حدات ہا
زلم و زور کیا نی تو کیں نشانگ سما جوڑکت - و حدے میر حدات ہا
دست کہ آچہ ولی پت ہا ہم نرم تر و بے پسات ترانت - گدا آلی
ہا چریت ہا ہم آلی ہا سرے گیشتر زلم و زعدا کی کت - در اول ہا میر حد
ات ہا بس آلی ہا آپ ہا و حد و بارگیک دست گیت ات - بلے و حد
چہ راین ہا نیمک ہا محاسین پستہ دیگ نہ بوت - گدا آلی ہا دل بڑی
بوت - ہا آلی ہا دست دراجیاں دراج کش و ات - یک روچے آلی ہا
رہین ہا بستیں بیج ولی کت دگر روچے آلی ہا گوکے ہنمے نامہ ہا بوت
ہا کشتے کہ منی دگارے چرتنگ - دگر روچے ولی دگارے ہا کشار
ہا وار نیگ ہا دروگیں بہتام ہا سر ہا آلی ہا دگاسے ہا ولی دو گوکے
یلے دات ہا آلی ہا رستگین کشارے . بربادکت - ہا ہا روچے پے
دروگیں ڈوب ہا سر ہا آلی ہا جندے بدورد ہا ہنم و پاتراپ کت کہ آلی
ہا منی بستیں بیج چند اینتگ - راین ہا چرالی ہا اے نا جامیں کاراں
باز تکلیپ یوگا ات - اسک پریشان ات - آ باز براں زھر ہا ہم
اتک - بلے آلی ہا کپے صاعر ہا ولی زھر وارت ات کہ کسانیں
کسانیں ہر سر ہا پہ جنگ و چوپ ہا کشت و کوش ہا ہنم ات - آلی
ہا شری ہا سر ہا زانت کہ آلی ہا پت ہا نادراھی ہا مرگ ہا ہلکتیں نہر

۱۸
ہمے مردانت۔ بلے آئی، کوش سرزادہیں کوشے صم نہ ات۔ آئی
اے صبر ہم زانت کہ آچہ میر خدادات، باز نزو ترانت۔
دات آئی، ادنائیں دشمن داری کام گجے، بدل، آئی، جند
کشنگ، ہم پنج چک و پد نہ بیت۔ پیشا آئی، پوت، بے ترک
وتواری شرت لیکت۔

سکھاں مہلوکات کم انت۔ کم و گیش درست کیے دوی
بازانت۔ پیشا آئیے دوی، ادنا ادائیں صلالاں ہم سی بنت۔ ادنا
ادنائیں صبراں ہم دل، ذرانت۔ اگن جبرے، صراب بزانت
گدا مردم، سک ایرجن انت۔ بنام ورزوا کن انت۔ مردم یا چہ بنام
رگ، و اسات علی گایگج چست کنگ، نانلاج بیت۔ یا آئی،
وقی ہرابی بول کنگ کپیت۔ پیشا و ہدے چہ میر خدادات، یگ
آئی، سر، و ڈوڈیں زلم و زوراکی بوت، انگت آبی ترک و تور
بوت۔ گدا مہلوکات، اسک پیٹ ولانت کت۔ آئی، و اسات
بے دل، بے گیت، "نابود" دوت، ڈولیں بنے کار مردک
آئی، دراصل صبر وصال اشکت انت۔ بلے پہ نانلاجی برداشتے
کت انت۔ آئی، نز، دگ حج در نیست انت۔ ناہک، دیم
اوشنگ، دو وڈ بنت۔ چرائی، ووقی، بیر، گرگ یا سرکار، گور
آئی، ارزی دینگ۔ بلے زور آور، دیم، نزورین، و اسات اے
ہرزک کارگراں بنت۔ نہ آئی، گول میر خدادات، جنگ کنگ
تاکت مان ات، نئے سرکار، گور، ارزی دینگ، جنگ کنگ
سورت، الم، آوت جنگ بونگ ات۔ ارزی دینگ، سورت

آئی ہر جذبہ ، ماں لٹنگ ، ہر ہزارت ات - چیا کہ پیسہ مدام مہما مدم
 ہر ہک ہر بیت کہ آئی ہر گور ہر زر گیشتر بیت - تری آنا ہک بیت
 آئی ہر اے در امیں مہر زانت ات - پمیشا بے ترک و توار ات -

بلے یک روہیں اجبیں مہرے بوت - رامین ولی بازار ہر دگہ
 لتیں مردمانے مہر امی ہر پنگ ہر شکار ہر واسا چہ ولی بازار ہر پازو
 پت میل دور کو بان تک ہر شرت - یک کوہ کورے ہر توک ہر کہ مہری
 درچک ہر چنگ بازات - آھاں یک ساہگ ڈری درچکے ہر چہر ہر ولی
 ارد ایرکت - شکار ہر واسا لتیں سنگتاں پنگ ٹون ات - لتیں ہر
 دام گون ات - ہر لتیں ہر پنگ ہر دام ہر دگہ گرماگ ہر بنگی و غنی
 روح انت - ساتیں گواتے کشنگا ات - دمانے ہر درساں درچک
 ہر چہر ہر نشت ہر دمکت - نا ہر آپے وارے - پدا عرت مہر لے ہر کہ
 شکار ہر واسا پنگ ہر دام ہر دگہ گون نیت ات - ہمو دا جلنت
 انت ہر رندا ورگ ہر کبس و بندے بناکت - ہر ایدگہ درست شکار
 ہر واسا انگر انگر شنگ و شنگ بوت ات - رامین ہر بس یک دلے
 گون ات - آہم یک نیٹکے ہر اپنے ہر سر ہر مرگ ہر شوہاز ہر رہ
 گپت - رندا کم کم ہر شکاری مہر اھاں ولی شکاری آرگ ہر بیخ کننگ
 بناکت - ہر بخل ہر نشنگیں مہر اھاں ساگ ہر واسا مرگانی پچک ہر
 گراگ مہر بناکت - تا نیر وچ ہر و مہد ہر کیت ویک ہر در امیں مہر
 گول ولی شکاراں انک ہر درچک ہر چہر ہر بیخ بوت انت ہر کنور ہر مجلس
 ہر دل گوش بوت انت - انا کہا آھاں دیت کہ میر خدا دات ہر تنگے
 بد ہر انت ہر چہر یک نیٹکے ہر پیداک انت - آتچک ہر درچک ہر چہر

ۛ ایک ۛ نشنگیں مردمانی گور ۛ نشت -
" شما بزاں پکنک ۛ و اتا انگ رات ۛ " میر حدادات ۛ ملکا
ۛ ڈره بات ۛ رند جُست کت -

" ہو! موسم سکت شرات - پیشا ماھیال کت کہ پر چہ پکنک
ۛ شکار بیت - " شیران نامیں مردے ۛ پستہ دات -

" گدا شکار چتورانٹ ؟ " میر حدادات ۛ پدا جُست کت
" مرگ و پرگ باز دست ۛ کینگ ناں ؟ "

" مرگ و پرگ و اباز دست ۛ نہ کینگ - بلے ما وئی صمراہی
ۛ پتے آو رنگ گوں - " پدا شیران ۛ پستہ دات -

" اے سکیں شرتی صبرایت - " میر حدادات ۛ پہ پکنگ گشت
ۛ چہ دمی نیگ ۛ وئی سرہ ابروشی دز مالے لبستر ۛ کنزینت -

" سنگتال! ورگ جارگ انت - انوں در کنگ ببت
یارنڈتر ۛ ؟ " ورگ جوڑ کونوکانی کماش سکیداد ۛ گوں ترندی تولے
ۛ جُست کت -

" چاریں باریں در اھیں صمبہراہ انگ انت یاناں! شیران ۛ
پستہ دات - ۛ در اھیں صمبہراہی حساب ۛ گت گوں - پکنک ۛ شکار ۛ
انگلیں صمبہراہ پانزده آنت - بلے آدھد ۛ چارده مردم صافرات
داد محمد ۛ درائنت -

" رامین نیکنگ -
" کجام رامین ؟ " یکدم میر حدادات ۛ وپ ۛ وراتک -
" رامین میرو! " شہداد ۛ پستہ دات -

میر حداثت ۽ دمانے ۽ وٹی درانگلیں مہر سی ٹیگ شہداد ۽
 ہم ۽ سکت دانت انت - کنگےھیالے کت ۽ پدا انا گہا درانیستے۔
 "ہما اوڈیں رامین؟" آوا بازار ۽ ٹیگ ۽ روگا ات؟"
 دست ہیران بوت انت - سکیداد ۽ یہ ہیران درانیت۔

"چو چون بیت؟"

"چو بوتگ - من گوں وٹی چمال دلیت کہ آ بازار ۽ کتک ات
 ۽ روگا ات - "میر حداثت ۽ وٹی مہر ۽ منائینگ ۽ کوشست
 کت؟"

"بکلیں تو ناچینگ؟" سنگر ۽ پران ۽ وٹ کنگ ۽ حاتر
 ۽ پچکنگ جبت ۽ وڈ ۽ درانیت۔

"من پرچہ آلی ۽ تاچیناں - البت کن معنی ترس ۽ تنگ
 گدا دگہبرایت - "میر حداثت ۽ یہ ترن گت ۽ وٹی تین پتیں
 برومان تاب دیگ ۽ لگت۔
 "گدا شرنہ بوتگ - آباڈیں مہشتیں - "موسیٰ ۽ جگینت
 ۽ وگت۔

"نو! کم چہ کم ۽ بے مے حال دیگ ۽ باڈیں مہشتیں
 بار ۽ موسیٰ ۽ مہر گیت گوں۔

"شے مہر راست انت - بلے نول کہ اشگ - گدا پرچہ ما
 وگ مہ وراں؟" شہداد ۽ وٹی حیاں زاہر کت۔

"مہر اسی ۽ سو ب ۽ دمانے انگت آلی ۽ انتزار کنگ
 بیت بکلیں آبیست - "داد محمد ۽ سلا دات۔

ہل ۽ وت جُست ۽ لگت ۔ " بازار ۽ پیا ؟ " ۽ نون آ درست گون جست نوکس چھاں میرہ ذات ۽ نیگ ۽ چارگ ۽ لگت انت ۔ بلے پریشی ۽ پیرا کہ تے چہ میر حدات ۽ جُست ۽ صمت ۽ بکنت ، آئی ۽ وت راین نیگ ۽ چارات ۽ پے کلاگ درائنت ۔

آسلیں صبرایش انت کہ من تہی ڈولیں مہر بچس مردے بازار ۽ نیگ ۽ روگ ۽ دیتنگ ات ۔ پیشا گول تہی مہر اھاں تہی روگ ۽ نام گپت ۔ نون گون تہی گندگ ۽ مالوم بوگا انت کہ منی چھاں منال دگا دایگ ات ۔

۽ اپسوزی صبر ہمیش انت کہ وحدت ماتی روگ ۽ ہاں اشکت ۽ ککے انتزار کنگ ۽ رندھم تو واتر نہ کت ۔ گدا ماورگ وارت ۔ " مولا بخش ۽ پے بے چاری درائنت ۔ " صیخو ! بزاں مھے صبر انت !! " راین ۽ گون وتی بزرگ بزرگیں چھاں ، مہر اھاں نیگ ۽ چارات ۽ سر جہل کت ۔ آصبر ۽ جہلانکی ہاشت ورسٹ ۔ ۽ سذک بوت کہ میر حدات ۽ پے زانت چو کنگ ۔ آئی ۽ اے صبر وتی بے عزتی زانت ۔ ۽ دل ۽ توک ۽ آئی ۽ سک زھر اتک ۔ بلے میر حدات ۽ زلم و زور اکیانی صبر نوکس صبرے ذات ۔ صیخو کہ آئی ۽ پیرا وتی زھر وارنگ انت ، مریچ م وتی زھرے وارت انت ۔ " مہر ! صرح ورگے کہ پشپتنگ ، شرانت ۽ آئی ۽ مریچت کت ۽ پے زری درائنت ۽ ورگ ۽ شوھا ز کنگ ۽

واسا پئے، انگر انگر شاک دات انت -
پشکپتگیں ورگ ہم نیست - پشکپتگیں ورگ پساں ورگ

بوتک انت - " سکیدار ہا پہ اپوزی پستہ دات ہا " میر حداد انت
ہا نیمک ہا پارات -

" اے کار ہم بکس واجہ ہا شور ہا سر ہا کنگ بوٹک ہا
آلی ہا میر حداد ہا نیگ ہا سر ہا اشارت ہا پتہ ذوقی درازت
پہ زانت ، کس ہا پستہ ہا ہمت کت نہکت - بے
بے ارادی چہ یک حم اصی ہا دپ ہا "ھو " دراٹک - " ہون
گشوک چہ ون ہجر ہا سک پشومان بوت - بے نوں ہجر ایر برگ
ہم نہ بوت -

راین ہا ولی زھر وارنگ انت - بے گوں رند ق نزل
آحال پدا سرچیت کت - نوں آچہ بازی زھر ہا تیج تیج ور
ہا لگت - اشدیک ات - بازار دورات - ہا اودا ورگ
نیست ات - آلی ہا ورگ ہا ہگ میر حداد ہا جنانینگ ات -
آمک شدیک ات - شد کہ دنیا ہا مستری ناملماجی انت - شد نہ زند
ہا مستری مسبت انت - شد - آسرے مرگ انت - تاکدیک ہا سگ
بیت ؟ آچہ حدات ہا گو سید نا جائیں کاراں سک شزار یونگ
پدا ہم آلی ہا آنا جائیں کاریک تیک وڈے ہا پہ ناملماجی سکنگ
انت - بے مری آلی ہا ودی تگیں " شد " ہا آبیج وڈے ہا سگ
ہا نہ ات - ونق لاپ ہا در ہا بندکننگ ہا کوشیت ہا ، زند ہا گتی
در ہا بندکننگ ہا کوشیت ہا بیج وڈے ہا سگ ہا نہ ات -

انا گبا آئی ء میر حادوات ء سر ء ایش کتے ۔ آئی ہا اسی
 دست ہ سمبر اسی ء پٹننا کیس تیز تے بزر ء چست بوت ۔ پیر سینی ہ
 پیر کہ مردم گرو دار کین انت ۔ میر حادوات پہ پتی و لورق دل پہ
 لاپ کیت ۔ ء ساہ ء دینگ ء گلڈت ۔ !

» شربت : ۴ اپریل ۱۹۸۶ء «

پیشہ در حکم

بومیر ۶ ڈگار سگ پراہ و شایگانا ات - ۶ چہ
 وئی چپ و سپاگرد ۶ دراصیں ڈگاراں مسترات - اے ڈگاران
 ۶ پہ بہانہ زرتنگ ات . بلکیں پت و پیروکی ڈگارے ات پت
 ۶ زند ۶ کم لگ ۶ آبادات - چہ پت ۶ مرگ ۶ پد پت ۶
 زمانگ ۶ آبادی آئی ۶ تا چترے مدت ۶ برجا داشت . بل
 رندا آئی ۶ ڈگار ۶ کشت و کشار ۶ نینگ ۶ دگوش نہ دات -
 ۶ کشت و کشار ۶ بدل ۶ مال داری ۶ نینگ ۶ دگوش دات . آئی
 ۶ پس داشت - ۶ پسانی روگن ، مود ۶ جنذاتی بہا ۶ سر ۶ گزران
 کت - روح پر روح آئی ۶ دگوش مال داری ۶ نینگ ۶ گیشتر ۶
 کشت و کشار ۶ نینگ ۶ کمر بوان بوت . ۶ یک و صدے ہینین
 حم آتک کہ زیاتیں نادگوشی ۶ سوب ۶ آئی ۶ پراہ و شایگانیں
 ڈگار پہک غیر آباد بوت - ۶ ڈگار ۶ تھے غیر آبادی ۶ درجیں
 مدتے گورت -

یک روپے پسانی چار نینگ ۶ و استا آئی ۶ سروئی ڈگار
 ۶ نینگ ۶ کپت آئی ۶ دیت کہ یک وت رووی چش ۶ درپکے
 ڈگار ۶ توک ۶ توک ۶ رستگ - بذات ۶ آئی ۶ پرے چش ۶

رُذگ ہا پکر نہ کت - بکلیں انگت گل بوت کہ ، صدے مزن بیت
 تہ ساھلدار بیت - ساھلے اوش بیت ہا پہ گرم ہا سارت کنگ
 دیوان و مراگاہ ہا ننگ ہا کار کنگ ہا باز کار انت - بے
 پترے مدت ہا مذیک نیروچے ہا پدا آپودا گوزگات ، تہ آ
 پرے ہبر ہا سکت حیران و اجکہ بوت کہ آپش روی پیش ہا وڈ ہا
 نہ ات - گت مدت ہا توک ہا سکت مزن بوتگات ہا چر روی
 پشاں باز بستہ ہا پراہ و شایگان تر بوتگات - آئی ہا کنگ ہم
 چہ ایگہ پشانی کنگاں باز ستر انت - ہا یک سکیں اجبیں صبرے
 ہمیش ات کہ آئی ہا اندال سکت زندہ ، دراج ہا تر سناک انت -
 بُرز ہا پرت بوان وزمین ہا دران انت ہا چاریں نیگاں شنگ و
 شانگ بوگا انت - پترے اندالانی گنگ ہا آئی ہا ترے چیر
 کیت ہا آئی ہا اے ترک گشے زانا سہت پہ سہت و دان بوت
 گول لوگ ہا رنگ ہا آئی ہا کوئی زال ہا در اھیں حال دات انت
 حال دیگ ہا وھد آئی ہا کنت بے تیج و کسای ہا لرزگا انت
 ہا زمستان ہا گدتی و شیں بروچاں آئی ہا صیدے ہا سرنگ ات -
 " اے سکیں بدنی حال ایت وا " آئی ہا زال یک ہا
 پہ بزرگ بزرگی در امینت -

ہا تا دیراں د ہا جن ہا پہ بے ترک و تواری ، حیرانی ،
 پریشانی ہا نا ایسی یکے دوی ہا نیگ ہا چارابت - مرد ہا برے جن
 ہا ہشک ہشکیں دیم ہا نیگ ہا چارابت - برے آئی ہا در تلکین گسان
 ہا نیگ ہا ، ہا برے گردوئیں پشک ہا نیگ ہا ، ہا جن ہا برے

مرد ہرگز ہر کپتگیں چھانی نیگ ہر پاربات - برے آئی ہر جنون
 آبروشی دزدان ہر نیگ ہر ہرے ماند انگیں پچانی نیگ ہر
 مے دمان ہر آسانی پچکان چہ دانگ ہر وارکت ہر لوگ ہر پتہ
 انت - تیغ پکت انت - سہ بچک ہر دو جنک - گوں پچکان گنگ
 ہر مرد ہر جن گیشتر کپر ودیاں ہر کپت انت -

”تہرا ہبرے یات انت ۶“ زال ترنگے ہر کپت -
 ”کجام ہبر؟“ مرد پہ اسی پتاں آئی ہر نیگ ہر چاگ
 ہر گنت -

”تو یک رزپے گشنگ ات کہ نوں مے لوگ ہر مرد گیشتر
 بوٹک انت - گرائی ہم وڈالگ - ہر ہرٹح ودرٹح ہر و اس کنیا
 دل داری ہر آمدن بر نہ بیت - پیشانوں ڈگار پدا آباد گنگ بوٹ
 ”ہو! منا ولی اے ہبریات انت -“ مرد ہر نرم ہر
 ہر پتہ دات - دمانے ہر بے ترک و تور بوت ہر پدا ڈرائینتے -
 ”مناتئی ہبرے ہم یات انت -“
 ”منی کجام ہبر؟“ زال ہر روک روک ہر آئی ہر نیگ
 ہر چارات -

”وڈشنگ ات کہ نہ ڈگار ہر پپ وچاگرد ہر ڈگرانی
 گیشتر ڈگار چہ پیشی ہر ہم ہر آبادات - وڈ وڈیں کشار ہر نیگ
 ہر پرائنت - بلے مے ڈگار پیشی ڈول ہر ہم آباد نہ انت ،
 بلکیں پہک عزیز آباد انت -
 ”ہو! منا منا ولی ہبریات انت“ زال ہر درانیت

"تو ہستی صبر و کان صبر دیر گیس صبر و انہ انت گوئیں
 مابیک انت - بلے توں چون کنے؟ کار و اصراب بوت انت"
 "کار پیک صراب بوت انت - مرد و گشت ہ سر جہل
 کت - ہ دمانے ہ رند پدا گشتے - " باندامن ہ تو ہر دک برائ
 شری ہ سر ہ چارینیس ہ شور کنیں کہ باری ہے کنگ لوتیت ."
 شب ہ گیشتری بہر جن ہ مرد ہ پیکر وھیال ہ بے ولی
 گوازینت - ہ سبہ ہ سر ہ ہمرای ہ ڈگار ہ سر ہ شت انت
 آھاں ڈگار چارات - ڈگار ہ توک ہ رتگیں پیش چارات کہ
 روح پر روح بستر ہ پراہ و شایگان تر بوان ات - پیش ہ
 کنگ چارات انت کہ زند ہ دراج انت ہ سرے کنگ
 دتیز تیز انت - ہ چش ہ تر سناکیں اندالے چارات انت کہ
 زمین ہ درآن انت ہ کم کم ہ در اھیں ڈگار ہ پچنگا انت
 ہ وھدے دوں پر و اتر کنگ ہ چہ ڈگار ہ در آنک انت نہ
 انا گہا زال ہ کتار ہ سر ہ گشت -
 "بوھیر! مانہ بوتیں -"
 "چے بوت - ہ؟ گوں زال ہ صبر ہ اشکنگ ہ مرد
 گڈات -

"اودا پچار کہ چش ہ تر سناکیں اندال چہ ڈگار ہ بند
 ہ چیر ہ دراتنگ انت ہ زمین ہ دران انت ہ مے لوگ
 ہ نیگ ہ روگا انت - " زال ہ ولی راستی دست یک نیگے ہ شہا
 دات ہ ترند ترند ہ گشت - آلی ہ شہار داگیں راستی دست

چہ ترس ۽ درھکا آت -

”چونبیت اے شو میں اندال مے لوگ ۽ دور بدی
انت ۽ درھیں لوگ جاد ۽ ہم بگر آت -“ مرد ۽ پھر لہرنگ
گشت -

”شو میں اندال گنہ وارنگ -“ پراھانی پستی نیگ ۽

توارے آگ -

مرد ۽ جن ۽ پھرانی گشا دگشا ۽ پستی نیگ ۽ چکت
ترتیت ۽ چارت - آھانی مستری مردی مچکت ہمل اوشنگ
ات - ۽ چرائی ۽ رتہ آدگہ کستری چاری مچک ہم پیدا آت
”چونیا؟“ پے اراد ہی چہ پت ۽ ڈپ ۽ دراک
”سنی پت! آگن ماوشما درست ممران بین ۽ پھول

وشک کوشست بکنیں تہ اے پیش ۽ درچک ۽ ایشی ۽ اندال
گدگ ۽ گوچک ۽ دور دیگ سکتیں گرانیں صبرے نہ انت
صل ۽ پھ ڈڈتی درائینت

”آبا! اھل راست گشت“ پھ اھل ۽ کیشتران بالاچ

۽ مدائینت ”آبا! اھل راست گشت - چہ بالاتر ۽ کتری
برات جبئذ ۽ ہم گشت - اھل راست گشت آبا نی شری گوہار

مہنا ۽ ہم صبر کپت کول

”آبا! اھل راست گشت -“ کتری گوہار گوہر ۽ ہم صبر کپت

کول -

پت ء مات ء شرتی ء سرء چارات۔ آھانی مستریں مردیں
 ہکت نقل شرتی ء سرء ورنات۔ چہ ہمتی ء کستریں مردیں
 ہک بالاتح نوک ورنات۔ ء ایدگہ سہ یں ہکت ہم
 جڑانت ء دتی وتی کس اس ء کار ء لائک انت
 شماراست گنت۔ پت ء چم روز نابوت انت
 گڈاجہ جن ات کہ پہ مئے درستانی زندانی رکینگ ء
 ذرہیں زمین ء رکینگ، لوگ ء عیازت کنگ ء
 ڈگار ء آباد کنگ، بلیس چہ پیشی ء ہم گیشتر آباد کنگ
 سکت الہی انت۔ مات ء آدرست دل بدتی وات انت
 ء چہ دومی روج ء گوں تش ء تیراں چش ء دچک
 ء آئی ء ترسناکیں اُنڈالانی گڈاگ ء گوجگ ء دور دینگ
 بنا برت۔ !!

”ترت، ۲۳ فروری ۱۹۸۵ء“

انت

آحالی سپر در اوج ات - آچر مزنی مدتے ہا منزل
 جنگ ات - یک روپے و حدے آنیروج ، گیت ات ہا
 آحالی راہ ، سر ، ساہگداری کہورے اتک ، گدا آحالی پہنرت
 ، گوازینگ ، آلی ، ساہگ ، داشت ۔
 آچار ہر اد ات - سہ مچک اتنت ، ایک ملتے
 ات - یک چکے کماش ات - دوی پورنی ، ورنات ، سی بل
 ورنات - ملے سر سے تیار ، زور مند اتنت - مات ، عمر چہ شکل ورت
 ، شری ، سر ، زانگ نہ بوت پرچہ کہ آسکتے درہ جانیں زائے ات ، بے جرائے
 مستری چک ، عمر ، پہ آسانی ہلکت جنگ بوت کہ مات ، عمر بارات
 کنور ، سبارگ ، رند مات ، مستری چک سے کہور
 ساہگ ، وپت ات - توکی چک نزدیک ، دگر کستری کہور
 ساہگ ، وپت - ہا کستہ میں چکت گئے دور تر یک کبتے ، ساہگ
 ، وپت - ژندی ، کوب ، نچک زوت و اب کپت ات - ملے
 مات و اب نہ کپت - آنی ، گیشتر دگوش و تی بگل ، بکچہ ، نیگ
 ، ات کہ آنی ، چکانی پت ، گراں بہائیں کئے ، مان ات - چرائے
 ، پتانی پت ، مرگ ، رند آلی ، زند ، مستری مراد ہمیش ات

کہ تاو صدے آئی ۔ نچکت بالگ ، شتر آری ہا تپاک نہ بنت
 آے مزنی دولت ، سپازت ہانت ۔ آئی ۔ نچکت بالگ وا
 ہنگ انت ، پے تہی و صدی شتر آری ہا تپاک نہ ہونگ انت
 پیشا آئی ہا دولت آسانی دست ہا دات نہ کتنگ ات ۔ ہا صے
 انتراز ات کہ باری کدی شتر آری ہا تپاک بہنت ۔ ہا اے
 لاک بہنت کہ دولت ہا دست گرت بکن انت ۔ دست برگ
 ہا رند آئی ہا گار و گور مکن انت ہا چرائی ہا پور صیں نہ و پادگ
 پست کت بکن انت ۔

آئی ہا برے بکچہ چار ات ہا برے ونی و ابیں
 چک چار انت کہ نوں گراں و اب انت ۔ پدا آ امبرگیں ڈول ہا
 صے پکر ہا کپت کہ آئی ہا نچکت کجام ڈول ہا شتر آری ہا تپاک
 بوت کن انت ۔ صے پکر ہا توک ہا آ امبرگیں بوت ۔

انا گہا برمشے بوت ہا آ گد ات ۔ و صدے چہ تے
 تیج کت ہا ونی چپ و چاگرد ہا شانکے دات انت ۔ بت دیت
 نے کہ نریک ہا مے مردم کشک ہا انت ہا پداک انت ۔ ہا پرا
 رب ہا یک مزن برو تیں مردے سک روک روک ہا آسانی نیک
 ہا چارگ ہا انت ۔ پدا آ مزن برو تیں مرد ہا گوں ونی صہرا ہا
 کشک ہا تاب کت ہا دیم پہ صہا صاں آھگ ہا گنت ۔

” بلاج ! — بلاج ! “

و صدے آئی ہا دیرت کہ مزن برو تیں مرد گوں ونی
 صہرا ہا دیم پہ صہا صاں پداک انت ، گدا آ پداک ہا انت

۶ وئی مستریں چکت ۶ ناؤگک ۶ لگت۔ بلے آئی ۶ بڑت
 نہ بوت۔

" نصیر! — نصیر! " وعدے مستریں چکت ۶ بڑت
 نہ بوت، ۶ گدا آئی ۶ گوں بسترے توارے ۶ توکی چکت ناؤل
 ات۔ بلے آئی ۶ ہم بست نہ بوت۔

" منی چک مراد! " وعدے توکی چک ۶ ہم بست
 نہ بوت ۶ مزن بروئیں مرد گوں وئی ہمراہاں یکدم نزدیک ہارت
 گدا آئی ۶ چے پیسری ۶ ہم گیشتر ترندی توارے ۶ وئی کستریں
 چکت ناؤل ات۔ بلے آئی ۶ ہم بست نہ بوت۔

نوں مزن بروئیں مرد گوں وئی ہمراہاں یکدم نزدیک ۶
 انگ ۶ رنگ ات۔ آئی ۶ نزدیک ۶ اوشتانگ ات ۶ آئی
 ۶ روک روک ۶ چارگ ۶ ات۔ آئی ۶ ازارانے ہم دست ۶ ات
 " شما چونیں مردم ات؟ " مزن بروئیں مرد ۶ روک
 روک ۶ برے آئی ۶ دیم ۶ چم سکت دات انت ۶ برے بکچہ ۶۔
 " ما ساپرایں۔ " آئی ۶ پہ وہت بسیہی پسر دات۔
 " اے بکچہ ۶ چے مان؟ " مزن بروئیں مرد ۶ پہ ترندی
 جت کت۔

" شما زانا چے لوٹ ات؟ " آئی ۶ پتہ ۶ بدل ۶ وت

جت کت۔

" ہر جی کہ مے نیب ۶ بہیت ما لوٹنیں۔ " مزن بروئی
 مرد ۶ پہ ترن گشت۔ زال ۶ مارات کہ اے مردم الم ۶ دز

۶ ڈنگ بنت - پیشا آئی ۶ وں بکچہ مہرا مہر بگل ۶ کت -
 "بکچہ ۶ مہرا مہر بگل ۶ مکن - مارا بدیئے - اگن ماں
 گدا شرن بیت - " مزن برو تیں مرد ۶ پدا پہ ترندی گشت ۶
 وں ازران ۶ سرنینگ ۶ لگت -

"بکچہ شمارا نہ رسیت - " آئی ۶ ہم پہ ترندی درائیت
 ۶ پدا اک ۶ اوشات - آئی ۶ تیاریں چگردی لئے دست ۶ ات
 مزن برو تیں مرد ۶ وں ہمراہ اشارہ کت انت ۶ آئی ۶
 اشارہ ۶ رند درساں زال ۶ پت و چاگرد کنگ ۶ کوشت کت -
 بلے آکواسیں زالے ات - آئی ۶ آوئی پت و چاگرد کنگ ۶
 نیشت انت - ۶ وتارا چراہانی توک ۶ کت - پدا آمردم گول
 ازران ۶ لٹاں آئی ۶ سبت انت وپر - بلے آزال چراہانی انڈا
 ۶ باز زیات ہزار، بہادر ۶ زور مند ات - آئی ۶ پہ دڈی دز
 ۶ ڈنگانی مقابلہ کت - تادمانے ۶ آئی ۶ ایوک ۶ گول دز
 ۶ ڈنگاں جنگ کت - اے نیام ۶ آئی ۶ پہ ہزاری وئی ۶
 بکچہ ۶ جیازت ہم کت ۶ لہتیں دز ۶ ڈنگ سچی ہم کت -
 بلے نوں دز ۶ ڈنگ سکت زہرا کپنگ انت - ۶ زہرا زہر
 آئی ۶ سر ۶ ارش کنگ ۶ انت -

ہمے بہت ۶ آئی ۶ کسٹریں چک مراد ۶ بت
 بوت - آئی ۶ گشا دگشا د ۶ مہریں لئے پت ۶ دز ۶ ڈنگانی
 جنگ ۶ لگت - دز ۶ ڈنگ سکت بے وار بوت انت - پدا
 توکی پت نصیر ۶ بت بوت - آئی ۶ ہم لئے پت ۶ دز ۶

دنگانی جنگ ۶ ہور بوت۔ تو، دُز ۶ دنگ سک زور زور
 انت۔ ۶ چریشی ۶ رند مستری چکت بالاج ۶ ہم جہ جت ۶ گوں
 لے ۶ دُز ۶ دنگانی جنگ ۶ ہور بوت۔ آخر چہ دز ۶ دنگاں
 گیشتر جنگ وکشنگ بوت انت ۶ ایدگہ چھوچی بوت انت کہ
 تپگ ۶ نالاج بوت انت۔ دومی نیگ ۶ مات ۶ چکاں ٹپ ۶
 مالی تاوان بازو ارت۔ بے آہانی ٹپ ۶ مالی تاوان آہانی تویب
 ۶ دیم ۶ پیچ نہ انت۔

”نوں ولی امانت ۶ دزگرات“ مات ۶ ساتیں گئے
 کشت ۶ بکچہ سے ٹیں چکانی نیام ۶ اسیرکت کہ آئی ۶ دیم ۶ تنگ
 انت۔ ”پرچہ کہ نوں شاپہ صوری یک چھیں چکاسے ۶ گوشتک ات
 کہ حشر ۶ تپاک بوٹگ ات ۶ ولی پت جلال خان ۶ کٹ ۶ چپارت
 ۶ شری ۶ سر ۶ کت کن ات۔“

سہ ٹیں چکاں گل گل ۶ یکے دومی ۶ نیگ ۶ چارات
 پدا دیم نے گوں مات ۶ کت۔ ۶ پیہ دوستی آئی ۶ چارگ ۶ گشت
 انت۔ آہانی دل چہ ہبزگاں سرریخ انت۔ بالاج ۶ گشت۔
 ”ماتالہ داراں کہ توئے بلوچستان ۶ دولیں ماتے ۶ چکت
 ایں۔“ نصیر ۶ گشت۔

”مائی! تو دتی پرز شری ۶ ر ۶ پورہ کنگ۔“ ۶ مراد ۶ ڈرائینت۔
 ”مائی! ایدول ۶ تو سے جنزانی ۶ مے پت ۶ کٹ ۶
 صیازت کنگ۔ بے نوں ماتیں چپارت ۶ کین ۶ ترا آرام داسرا
 پچائینیں۔“

گرگ و بچہ

گرگ آپ یک کسان ۶ گرگتائیں گلگے ات - اود ۶
 دگاروا چہ بندات ۶ آزماں گندانت - بلے مردمان ورگی ۶
 شودگی آپ ۶ وسیلہ پسر ایک چگے ات کہ رندا ہشک بوت - ۶ پدا
 اود ۶ مردمان پرے مراد ۶ یک چاتے جت -

چترے مدت گوست - بلے وھد ۶ چست و ایراں کے
 داشت کنت ؟ یک شے ہور ۶ سکت گورت - سیاہ ۶ سر ۶ کہ
 بہتیں مردم چات ۶ سر ۶ یہ آپ ۶ کنگ ۶ شت تہ آھاں دیت
 کہ چات ہم اپنگ و بارگنگ -

دراھیں بازار ۶ آڈھور بوت -

"صیاکن انت، آپ ۶ بکس و بند ۶ کین ات کہ مردمان
 تے کشیت -" کیے ۶ جارجت -

"ھو! آپ ۶ بکس و بند کنگ الی انت"
 دگہ بازی مردمے ۶ گیت گوں -

"کوھنیں چات سکت بارگنگ - آئی ۶ در روپک
 نوں گران انت - زمین زم انت زمین ۶ پیر ۶ آب دور انت -

در روپک ۶ وھد ۶ چات ۶ پدا اپنگ و بارگگ ۶ ہتر انت

۶ ائی ۶ بار گرگ ۶ عمر اہی ۶ در رو پو کانی جانانی ہم حضرت انت
 ہمیشا نوکیں چاتے جنگ لوٹت۔ "یک مرد مے ۶ سلاہ
 دات ۶ دگہ باز مردم ۶ گپت گوں۔

"ھو! نوکیں چاتے جنگ لوٹت۔"

آسر کہ نوکیں چاتے ۶ جنگ بنا کنگ بوت۔ اسے
 نیام ۶ بازار ۶ مرد ماں ھوری آپ ۶ سر ۶ گزران کت۔ وھو
 نوکیں چات تیار بوت ۶ بازار ۶ مرد ماں آئی ۶ آپ ۶ کار مرد
 کنگ بنا کت۔ گدا بہتیں مردم ۶ نوکیں چات ۶ ھلاپ ۶ جو بیت۔
 "نوکیں چات پرچہ جنگ بوگ؟" کیے زھر گپت
 ۶ پدا پ زھر ازھر ھگم دیگ ۶ لگت۔ "نوکیں چات بار دیگ
 بیت۔ ۶ پدا کوھنیں چات در روگ بیت۔"

"بلے پرچہ؟ اگن کوھنیں چات در روگ بیت دانہ
 انت۔ بلے نوکیں چات پرچہ بار دیگ بیت؟" کیے بوخت
 کت ۶ بازیئے ۶ گپت گوں۔

"ھو! نوکیں چات پرچہ بار دیگ بیت؟"

"پیشا کہ نوکیں چات ھراب انت۔" کیے ۶ پتہ دت
 "نوکیں چات ۶ ھرابی چے انت؟" کیے ۶ پدا بت
 کت۔ ۶ دگہ بازیئے ۶ گپت گوں۔

"نوکیں چات ۶ ھرابی چے انت؟ نوکیں چات ۶
 ھ ایساں گیش ات۔"

"اے چہ مجھتے کہ نوکیں چات ۶ ھرابی چے انت۔"

ذہن جیات بس صراپ انت - یکے ہا یہ تندی درامینت ہا دگہ یے
ہا کیت گوں۔

ہو! واہ راست گشیت ۔

یک روچے لبنتیں مردم ہا کوشنیں چات ہا در روپگت نگیج
کت ہا چہ مردماں چہڑے ہا زنت صراپ بوت ہا آھاں شپ
ہا وعدے ہا نوکیں چات ہا بار دیگ ہم بٹیج کت۔

آشی ، انا کہا صغیں دزدی هورے ہا گورت کہ کوشنیں
چات ہا جنگیں بہر پدا اُپست ہا تہا کیت - ہا نوکیں چات ہا بار
دیوک شہرت ہا چات ہا تہا کیت انت۔ آھاں کینگ ہا صہری
ہا حا کاتی مزین بارے آھاں سر ہا کیت ہا کئے چہا چہر تزیف
انت۔

دوئیں چاتان بار گرگ ہا نوکیں چات ہا یار دیوکا بیرانی،
بازار ہا پشکتگیں مردماں سکت تورات - آھاں سر پدا ہا صوری آپ
ہا کیت - ہا آپرے صہر ہا سکت صیران ہا پریشان انت کہ
صوری آپ ہا گندانی خشک ہا رند گدا آپول کین انت ؟

نایب گنگرام

جیندیک جہاں گردی مردے ات - آبازی ڈیہہ
 ہندے ۽ شنگ ات - آڈیہہ ۽ معندان سیل و سواد و نوک
 ۽ آئی ۽ وڈو ڈی پنر دیتگ ات - پداہم آ پیج ڈیہہ ۽
 ہندے پیج پنر ۽ زیات ہیران نہ کنگ ات - بے ناپرسا
 نایب ڈیہہ ۽ یک تمنے ۽ آسک ہیران کت -
 آتمن ۽ نام گنگرام ات - ایک اجہیں تے
 ات - بستی کرن ۽ اے گڈ سر ۽ ہم آ سکیں کوھنیں رسماں بندی
 ات - آئی ۽ اجب اجہیں رسم اتنت - آوتی سردار ۽ مگریانی
 سکت وپادرات - ۽ آھانی سکمانی سر ۽ پیج ڈولیں شر ۽ گڈی
 کار ۽ چک وپد نہ بوت - آئی ۽ مردماں گول دگہ تمنانی مردماں
 سیادی دارگ ۽ اجازت نیست ات - بے سردار ۽ مگریانی حکم
 ۽ گول آھاں دکت دیگ ۽ گڈ وندر کنگ ۽ ہم اجازت
 نیست ات - آگن آئی ۽ مردے سردار ۽ مگریانی ہبرے ۽ ایک
 ۽ ناہبر بوت - گڈا سردار ۽ مگری آئی ۽ سر ۽ سکت زھر بوت
 ۽ تمن ۽ پیج مردم ۽ گول آئی ۽ گڈ وندر ۽ گک و مدت نہ کت
 بلکیں تمن ۽ مردماں یا پے بنام و بے عزت کنگ ۽ واستا اکلار

دات - یاچہ تمن ۶ درکنگ ۶ واستا اُجت ورمینت - اُتمن ۶
 مردماں ، سردار ۶ نگرانی ہگمانی سر ۶ ۶ اُھائی نپ وپاندگانی
 صائر ۶ دگہ تمنانی مردم ہم ککار دات انت یاچت ورمینت انت
 تمن ۶ حاس تریں رسم صمیش ات کہ سردار ۶ نگریاں ابید ایگہ
 دراصیں مردماں صبر نکت - بلکیں ولی مرادے پہ اشارہ انج کنگ
 ککار ۶ جنگ زاہرکت - ۶ سردار ۶ نگرانی ہگمانی پہ بے صبری
 پورہ کت انت -

گنگدام تمن ۶ اے دراصیں رسم جیتد ۶ گم وگیش دوہنگ
 ۶ توک ۶ مالوم بوت انت - ۶ نون اُنی ۶ پیرا ڈیہہ ۶ در اُھگ
 ۶ ارادہ کنگ ات کہ انا گبا اُنی ۶ اُتمن ۶ دگہ رائی مالوم بوت -
 اُرم صمیش ات کہ اُتمن ۶ توک ۶ در تمنی مردم صم صور کنگ -
 بوت - اُنی ۶ بوت دیتگ ات کہ بہتیں مردم کہ پمیرا دگہ تمنانی
 مردم اُنت - رندا ہما تمن ۶ مردم جوڑ بوت انت - اُنی ۶ دل ۶
 صے صتب ودی بوت کہ آچہ در تمنی مردماں جُست بکنت کہ آچور
 اُتمن ۶ توک ۶ شنگ انت - تمنی وھدی اُنی ۶ دتی ارادہ پورہ
 نہ کنگ ات کہ اُنی ۶ رگام نامیں دراں ڈیہی پجارو کے ہم اُتمن
 تمن ۶ توک ۶ صور بوت - رگام ہما پوٹل ۶ کار ۶ ات کہ جیند ۶
 داتنگ ات - گوں جیند ۶ صور و تورات - مدام گوں اُنی ۶ گ و
 رپے کت - ۶ پیرا ڈیہہ ۶ جاور ۶ گنگدام تمن ۶ رسماں مزنی ستنجے
 ۶ اُنی سر پکت - یک سببے اُنی ۶ دیت کہ رگام گنگدام
 تمن ۶ بازیں مردے ۶ صمراھی ۶ دگہ مردے ۶ ککار دیکھانت

یہاں آئی ، دلیت کہ اہا مردمان ہمراہی ، دگہ مردے ، جنگ
درمینگا انت -

نیمردیج ، دھد ، کہ رگام ہوئل ، آتک گدا جیندہ ،
اشارہ کت ، وئی کوئی ، برت - ، آتن ، توک ، روگ ، باروا
چرائی ، بست ویرس کت -

” تو گنگدام تن ، توک ، چنور شنگ ، ؟ “
جنید ، بست کت - بے پستہ دیگ ، بدل ، آ روک روک
، پیکنگ جنید ، چارگ ، لگت -

” تو پیرا شتر شتر ، صبر کنگ - گنگدام تن ، روگ
، رند نوں پرچہ صبر نہ کئے ؟ آخر گنگدام تن ، سردار ، ٹکریاں
ابید ، ایدکہ مردم پرچہ صبر نہ کن انت ! “ اے رندی پستہ دیگ
، بدل ، رگام ، کوئی ، تنہنگ بندکت انت - جنید پیسے صبر
کت صیران بوت - ، پدا آئی ، صیرانی چیرہ پیری ، ہم گیشتر تو
پرچہ کہ رگام ، وئی دپ ، کنگ ات ، دپ ، تہا جنید
، پیش دارگات -

رگام ، رنگ برانگ ات ، لک ، جاگہ ،
سہری پستہ رنگ ات -

تراویح کا ترجمہ

وحدے من پرپٹ ۶ سرء شاہپ ۶ کنگ ۶
 نزیک ۶ رستاں ۶ گڈامن دیست کہ یک مردے یہ ھیلٹت و
 واری نے پیادگ ۶ کنگ ۶ سرکینگاہت - من کہ آئی ۶ اندالی
 ۶ رستاں ۶ آئی ۶ یہ گکارگتت -

"واجہ بجل منابریگوں -"

"من کنگ ۶ سرء جلاں - بیاترا بران گوں -"

من ہم صہائی ۶ ڈول ۶ یہ گکار پتہ دات
 من کنگ ۶ سرء داشت - قن ۶ ایراتکاں -

۶ مرد ۶ نینگ ۶ چارہت - آئی ۶ تنی وحدی کنگ ۶ نیم ہم
 نہ براتنگ ات - ۶ پرانی ۶ زوت سر ۶ سرکینگ آسان تات -
 پر پیچ کہ آھر چنڈ کہ پیری مردے تات ۶ آئی ۶ عمر بس سی سان
 ۶ کس اس ۶ بوٹ کہ ورنالی عمرایت سبے آنا دراہ جانی

زودے ات - ۶ چہ لاگری ۶ آئی ۶ کو پگانی صدیکت آنت
 من گشاد گشاد ۶ آئی ۶ گوشتاں ۶ آدست ۶ گیت ۶ کنگ

۶ سر ۶ تر گیتک - گرماگ ۶ توک ات - کنگ ۶ سرکینگ ۶
 موٹ ۶ من ۶ آھر ڈک ھید ۶ چلمتیں -

” تو کجا روئے؟ “ من دزمال، سرء وئی دیم، مید پھک

کٹاں، چرائی، جُست کت۔

” نوانو، ا!“ آئی، پادر، لب، سرء وئی دیم، مید

پھک کت انت، پ، انکسنگ پتہ دات۔ کندگ، سر کینگ، سوب،

آئی، سکت دم، سرتنگ ات، تنی وهدی آئی، دم پر، بوگ، زانت

” گدا من، تو همراه این کہ مناسم نوانو، روگی انت،

من نرم، درایت۔ آچہ منی ہبر، سکت گل بوت، پر گل گشت

” صو! گدا باز ستر انت وا۔ “

” سوار بو! “ من پرپ، چالوکت، گشت۔ آ، اپر

پ، پت، سوار بوت۔

” تئی نام کے انت؟ “ چہ کندگ، ایر کینگ،

رند من گوں ترندی، توار، چرائی، جُست کت، تاکہ آ اشکت بکت،

پرچہ کہ پرپ، توار، سوب، نرمیں توار اشنگ نہ بیت۔

” ناگیان! “ آئی، ہم وئی توار ترندکت، پتہ دات،

” تو برابر، کندگ، سر کیت نہ کت۔ زانا تو وش وش نہ

ئے۔؟ “ من پدا گوں ہما توار، چرائی، جُست کت۔

” من وش وش نہ بوتگاں۔ وئی در مان و دارگ، و اساتا

بالچہ، اشتگاں۔ نوں باز وش تراں سبے تنی وهدی نزوری است

انت۔ سبے منی انوگیں نزوری، سرتی سوب ہمیش انت کہ من سباحی

ارز نہ بستگ۔ آ، اے وهدی سکت شڈیگاں۔

” ہیر، کپر مکن۔ منا ورگی پتر باز گوں۔ مینو، سرتیانی گوں

دارین ء آپ وقام کئین ء مروئیں ۔ ، من آتلا دات ۔
 ” تو مزنیں کار آمدی مردیئے ۔ “ چہ منی تسلأ ء آوش
 ء ایمن بوٹ ۔

پرپٹ کلبر ء کور ء ایرکپت ۔ کور ء کندوبیٹ ء
 جہگ و بزرگاں و حدے پرپٹ سڈت تہ آئی ء واستا وئی دارگ
 سکت گراں بوٹ ۔ بلے من آئی ء ہاتر ء ویش ء ویش ء شتاں ۔ ء دمان
 پہ دمان داشت ، تاکہ آوتاراگیگ و گور بکنت ۔ کلبر ء کور ء گوانزنگ
 ء رند و حدے پرپٹ بمبو ء سترکیانی لوگ ء گور ء رسنت ، گڈامن
 لوگ ء دیم ء داشت ۔ پشت ء بستگیں مزنیں لچک بوٹم ء ناگان
 ء ہمراہی ء لوگ ء پترتاں ۔ لچک ء نان ء ہیک ، موز ، انگور
 ء بکوٹ مان ات ۔ نان ء ہیک منا وئی راہ ء توشگ ء واستا
 گون آنت کہ بکس راہ ء پرپٹ چہ آپسرے ء رنگ ء ء پسرہ آ
 بیت ۔ ء موز ، انگور ء بکوٹ منا پرنکی گون آنت ۔ من لچک پتخ
 کت ء وئی ء ناگان ء نیام ء ایرکت ۔ درگ ء درگ ء رند ما
 چہ سترکیانی لوگ ء کباں آپ وارت ۔ منا آپ ء کتلی نے گون ات کہ
 راہ ء نیان بوٹگ ات ۔ من چہ کبے ء پداپرکت ۔ پوریش ء رند ما چہ
 لوگ ء دراکس ء پداپرپٹ ء سوار بوٹ ء رہ گشتیں ۔ و حدے ما
 چہ دذانی ء گوستیں ، گڈایکم ناگان ء ذرائنت ۔

” بدار کہ من چہ سواری ء سکت دم بڑتنگ ۔ “

” شری — بیا جلیں — دم بکن ، گڈاروئیں ۔ “
 من یک جگر دھے ء نزدیک ء داشت ۔ ء ما سردک جگرد ء سنگیں

ساھگ ۽ شرت ۽ نشتیں -

"تو کیوں شرتیں مرد میٹے - تھی دُولیں مرد مَن من وئی زبہ

۽ نہ دیتگ - " دمانے ۽ رند آئی ۽ درائینت - ۶ روک روک

۽ یہ دوئی منی نینگ ۽ چارگ ۽ لگت -

"منی شرتی چی انت ؟ " من جرت ۽ وڈ ۶ درائینت

"چدو زیات شرتی دگر چه بیت ؟ " آئی ۽ جرت ۶ وڈ

۽ پتہ دات - ۶ پداگتادگشاد ۽ جسے لگت -

"راست گشی واجہ ! تھی نام کے انت کہ من تنی منی

جرت نہ لگت ؟ "

"منی نام حاتم انت - "

"واجہ حاتم تو منا پجہ کارے ؟ " آئی ۽ چرے اناگشیں

جرت ۽ من حیران بوئاں -

"اننا ! من چدو پیش ترانہ دیتگ - پر چه زانا ؟ "

"بچار حاتم ! تو منا پجہ نیارے - منا پجہ نہ دیتگ

بلے انگت پن مری صنیکی نیکی لگت کہ وئی حکلیگیں برات ، سیاد

و وارس ۽ کو منیں سنگت و صمراہ ہم مرچگیں زمانگ ۽ انچک نہ

کن انت - انگت تو چمن جرت کنے کہ منی شرتی ہے انت - "

من صرچی گوں تو لگت ، منی پرز بوئگ - انسانی پرز م

۽ اخلاقی پرز م ، اسی ۶ توک ۽ دگر نیکی ۶ شرتی ۶ چه صبرے

پادکیت - " من وئی اے تو سیپ غیر ذلوتی مارات -

"مرچگیں زمانگ ۽ انسانی ۽ اخلاقی پرزانی پرواہ کے

کت؟ " آئی بھست ہووڈو ڈرائینٹ۔
 "من میال ہا مرچگیں زمانگ ہا مرڈم وئی انسانی ہا
 اخلاقی پرزانی پرواہ ہا گیشتر کن انت۔" من پروت بیسی گشت۔
 "ھیر! اے ہم تھی وئی شری انت۔" آئی ہا
 ڈرائینٹ۔

"اے منی شری نہ انت، بکیں مرچگیں دور ہا راستی انت۔"
 من گشت ہا چریشی ہا پمیر کہ ادگہ ھیرے بکت۔ چرائی ہا بھوت
 کت۔

"نوں نہ روئیں؟"
 "بلے، نوں بریں کہ سکت دیر بوت۔" آئی ہا گشت ہا پاد
 آھگ ہا لگت۔

"تھی لوگ نوانو ہا انت؟" پاد آھگ ہا رندمن
 بھت کت۔

"ھو! من ماسر اٹھ بخش ہا کستریں براتاں کہ بکیں تو
 دیگ یا نام اشکنگ۔

گدگ ہا نزدیگ بلے نام دیگ۔ ما پداسوار بوت ہا رہ گپتیں۔ تھی ویدی
 مادکانی ہا نواز ہا نیم لہہ ہا کاس ہا رسنگ اتین کہ چھ سٹہ می
 نیگ ہا وگہ پریشی ئے تک ہا رسنت۔ آئی ہا وئی ہا پڑ پٹ داشت ہا مار
 دست دات من ہم وئی ہا پڑ پٹ داشت۔

وا جہاں ہما! آپ گون نیست کہ من سکت گھینگاں؟
 آئی ہا گوں ترندیں تو اے ہا بھت کت۔

”بلے !“ من صم گوں تَرَنَدِی توارے ۽ پستہ دات۔ چرپیشی
 ۽ رند من پرپٹ بندکت ۽ آب ۽ کیتلی آلی ۽ دست ۽ دات۔
 ”ہاشم ! ککے پدا جلیں۔ آپ ورا این ۽ دم کنیں !
 گڈارو میں۔“ ناگان ۽ گشت۔ ”دیر ۽ نہ جلیں ۽ بس چارو تیج
 منٹ ۽ جلیں۔“

”ناگان وتی صیر ۽ رند چہ پرپٹ ۽ ککے گسا بوت۔ وتی
 ماں پوشگیں چادرے لگوشت ۽ چنڈ ات۔ ۽ گوں چادر ۽ یک
 لمے ۽ دپ و دیماں سپا کناں بوت ۽ پدائے نزدیک ۽ انگ۔
 نوکیں پرپٹی ۽ آپ وارت ۽ روک روک ۽ ناگان ۽ چارگ لگتہ
 ناگان آپ ۽ بور۔“ من کیتلی چہ آمد ۽ دست
 گپت ۽ ناگان ۽ نیگ ۽ شہار دات۔ ناگان ۽ آپ وارت ۽ کیتلی
 پدا منادات۔ ۽ وت نزدیک ۽ چگردے ۽ ساہگ ۽ شت ۽ پ
 دم کنگ ۽ نشت۔ آمدم آئی ۽ گور ۽ شت ۽ نشت گوں من
 آپ ۽ ورگ ۽ لگتاں۔ وھدے من آپ وارت ۽ وتی چچ ۽ دپ
 و دیماں صاک ۽ صیدانی پہک کنگ ۽ لگتاں تہ من دیست کرنیں
 پرپٹی گوں ناگان ۽ گپ ۽ انت۔ صاک ۽ صیدانی پہک کنگ ۽
 رند وھدے من چگرد ۽ نیگ ۽ چارات تہ نوکیں پرپٹی پادا انگ
 ات ۽ وتی پرپٹ ۽ نیگ ۽ روکات۔ آلی ۽ وتی پرپٹ چانو
 کت ۽ وش ووش ۽ دیم پہ دکالی ۽ نیگ ۽ رہا وگ بوت ۽
 پدان پدا پشت ۽ چکت جناں بوت ۽ شت۔
 ”بیانوں رو میں، ناگان ! وھدے من دیست کہ ناگان

د پادنیټ تر من گشت -

” من گون تو نیاهاں گون - “ آئی ء زهر ازهر لیبہ دار -

” پرچہ ؟ “ من چہ پیچہ ء ء زیات صیراں واجکہ بوتال -

” پیمشا کہ تو شریں مردے نہ لے - دگا بانزیے - “ آئی ء

ترند ترند ء درایت - من چہ پیشی ء ہم گیشتر صیراں واجکہ بوتال -

ء چرائی ء جت کت -

” تو بہتے ء پسر گشتگ ات کہ تو سکین شریں مردیے -

ء تئی دولیں مردم من وتی زند ء نہ دیتگ - گدا چوزوت پرچہ

بختے ؟ نول تو چوں مٹا ہراب ء دگا بانزہ یکھے ء “

پیمشا کہ تئی راستیں صال من انوں صھے مرد ء دات

انت - آئی ء سا صال دات کہ تو سکین ہراہین ء دگا بانزیں مردیے

ء تئی صراہی شتر نہ انت - “

” من شراں یا ہراہاں — بلے من نے تئی دھری

گون تو دگا بانزی نے کتگ ء نئے دیتر ء کناں ر منی مراد صیش

رات کہ ترا نوانو ء بیراں گون ر چو بیت کہ تو ایوک ء پادانی

ء تکلیپ بے - “

” منی ایوک ء پادانی ء پکر ء کمن نہ - “ آئی ء صاود

ء درایت -

” اگن من ہراب اتاں ، گدا آمد ء وت ترا نوانو

ء برسینتیں - آئی ء کہ ترا منی صراہی ء ہم من کتگ - ء وت

ہم تئی رینگ ء تیار نہ بوتگ ، گدا بزاں آئی ء چند ء

دل بگیرانت ہوت گون تو ریں مکسو و مراد دارایت ہ
 "من گشت ہ پدا منڈت کت -"

"واجب! پادا بریں کہ تو تکلیپ ہئے -"

"ہرچی بوتگ ، گوٹگ — بلے ہن تو منار دوات

زکنے۔ بس وئی راہ ہ بگر ہ برو۔ من گون تو نیاھاں گولہ۔
 آئی ہ پیری ڈول ہ زہرا زہر ہ ترندا ترند گشت -

"من پر ناٹلا جی ایوک ہ پریٹ ہ سوار بوت ہ نوانو ہ

شٹاں۔ گون رنگ ہ ماسر اللہ بخش ہ لوگ درگیتک۔ آئی ہ
 دراہیں محال داتاں ہ گدسر ہ گشت -

"منی صیال ہ اے مرد ہ دل گون ناگان ہ بگیرانت

ہ آئی ہ یک نہ یک تاوانے دینگ لویت۔ پیشا ترا زوت آئی
 ہ گت وندت ہ روگ لویت -"

"بلے ہن تراھا میں تکلیپ نہ بیت تہ منی ہرہی ہ

بیگوں کہ بکیر منا آجاہہ ہ اندازہ بیت -"

ماسر اللہ بخش ہ ککےھیال کت ہ گشت -

"من ہاذراں ! " من پستہ دات -

دلانے ہ زند ماسر اللہ بخش ہ پریٹ نے زرت -

ہ مادوئیں دو جتا بتانیں پر پٹاں سوار بوت ہ رہ گیتیں ، مادراہیں

راہ ہ آئی ہ چال بوتیں ہ تاھا چگرد ہ گور ہ سر بوتیں - بلے

ناگان نے راہ ہ گنگ بوت ہ نے چگرد ہ ہن ہ پیرے

صبر ہ ماہر وک ہیران ہ پریشان بوتیں -

"باریں گئے پدا نوانو ۽ نیگ ۽ بریں - بلکیں درچکے
 ۽ ساہگ ۽ نشگ ، ۽ ماصیان کنگ - " من سلاہ دات -
 ما پدا واتر کت - راہ ۽ در چکانی پمیر ۽ سپاران بوت
 ۽ شیشیں - یک جاگے راہ ۽ پچی نیگ ۽ یک کہورے ۽ ساہگ
 ۽ گئے زانا چترے زاهر بوت - ماگشا دگشا دیم پہ صہانی ۽
 نٹیں تہ دیت کہ ناگبان دو گلکوچ ان ۽ وپتگ - یکم نزدیک
 ۽ رشتیں ۽ شرمی ۽ سر ۽ چارات تہ دیت کہ آئی ۽ دو میسے
 دست گوں آئی ۽ چادر ۽ رازے ۽ مہرا مہرا بتگ انت ۽
 بوت بے ہوش انت - ماسر اللہ بخش گشا دگشا آئی ۽ دستانی
 بوجگ ۽ لگت ۽ من ونی آپی کیتلی ۽ دپ تیج کت ۽ آئی
 ۽ دیم ۽ آپ ۽ دزنزدینگ ۽ لگتاں - دمانے ۽ رندائی
 ۽ بودکت ، گدا ما چرائی ۽ آئی ۽ حال و احوال جہت کت
 انت -

"نوں چونے ، دوتے ؟ " ماسر اللہ بخش ۽ پتہ
 دردواری جہت کت -

"صو ، نوں ڈڈاں - " آئی ۽ منزور منزور ۽
 پتہ دات -

"تمی دست کیا بتگ انت ؟ " من پتہ و پول ۽ ڈول
 ۽ جہت کت -

"صامرد ۽ کہ متا تمی ہلاپ ۽ با پرینتگ اتے
 آئی ۽ پہ اجالی پتہ دات -

” پرچہ ؟ “ من ۶ ماسٹر اللہ بخش ۶ پچی ۶ جسٹس
 ” منی ترانی برگ ۶ و استا، کہ من پر و شی ذواتگ امانہ
 آئی ۶ پیسہ دات - ۶ ووقی راستی دست لے پشک ۶ کشتی کنگ
 ۶ راہ دات - ۶ پیدا دستے صالحیگ ۶ کشت ۶ درائینتہ
 ” دو ہزار کلدار ۶ کاٹدہ منی پشک ۶ کشتی کنگ ۶
 ات - آئی ۶ آزر چن لوٹت انت - وھدے من پر ووقی
 نہ داتاں، گڈا آئی ۶ منی دست بست انت - منی جذبت
 و توینتہ ۶ پر زور زر بُرت انت - “
 گوں ناگبان ۶ ہبر ۶ اشکنگ ۶ گئے زانا
 آمد منی نذرانی دیم ۶ چکرگ ۶ لگت کہ سر زامہر ۶ شریہیں
 مردم ۶ ڈوک ۶ ات -

» تربت ؛ ۱۲ دسمبر ۱۹۸۶ء «

”جیک اجازت ہے، من باندا تر و تاب ہے دران ڈیہہ
 ۶ روگاھاں۔“ ٹام ۶ گوں ولی سنگت جیک ۶ درائینت
 ”ہو؟۔ اے سال ۶ باری کجام ڈیہہ ۶ روہ؟“
 جیک ۶ چرائی ۶ جٹ کت۔

”پاکستان ۶!“ ٹام ۶ پسر دات۔ ۶ ولی زردی
 ہیٹے سر ۶ کتے پوچھ جیک ۶ لوگ ۶ دراتک۔

ٹام یک امریکی پوجی اسپرے ات۔ آپو جے
 کارانی داتا پھر دن ۶ دیم دیگ نہ بوتگ ات۔ بے آئی
 ۶ تر و تاب ۶ ٹھنک۔ صہب است ات کہ آھر دوسہ سال
 ۶ سر ۶ وت پھٹی ۶ دران ڈیہہ ۶ شرت۔ اے تر و تابانی نوک
 ۶ آئی ۶ بازی ڈیہہ دیگ ات کہ چراھاں لہتیں ایشیانی ڈیہہ
 صم سوارات۔ آچریشی ۶ پسر دوزند ۶ پاکستان ۶ ہم آگ
 ات۔ اولی رند ۶ بارگ ۶ ایک نوک ورنائیں پوجی سپاھیگ
 ات۔ دومی رند ۶ بارگ ۶ ایک کماشیں پوجی کپن نے ات۔
 ۶ اتول سی رند ۶ بارگ ۶ ایک پسر پوجی میجر نے ات کہ زوت
 چر پوج ۶ ریٹائر ہوگی ات۔

آبندات ۽ امبرگین ڈول ۽ کراچی ۽ شہت۔ ۽ سزہ
 ۽ دگر دگر ہندانی تروتاپ ۽ رند آکوٹھ ۽ ریل ۽ سوار بوت۔
 راہ ۽ آترانگ ۽ کپت کہ پیری دوئیں رنداں ہم آکوٹھ ۽ ننگ
 ات۔ آئی ۽ دوئیں رنداں کیس ہونل ۽ داشتگ ات۔ آہول ۽
 روتح ایرشتی ننگ ۽ لہتیں لوگ است ات۔ چھے لوگاں کیے
 ۽ دیم ۽ ڈنی ننگ ۽ کم وگیش ہر۔ بیگاہ منزنی تہتے ۽ ہر
 ۽ مرؤم ننگ ات۔ ۽ دیوان لے کنگ۔ آئی ۽ چھ وئی ہول
 ۽ درگ ۽ آہانی دیوان ۽ تدارگ دیتگ ات۔ آئی ۽ تروتاب
 ۽ ڈول ۽ مہلوک ۽ جاور واهوالانی زانگ ۽ ہم بازہت است
 ات۔ پیشا اولی رند ۽ یک بیگھے ۽ آئی ۽ آہاتی دیوان ۽ روگ
 ۽ پیسلہ کت۔ وصدے آ دیوان ۽ نزدیک ۽ رسدت تہ آئی ۽ سا
 ساپیں انگریزی ۽ جست کت۔

”چہ سٹما کسے انگریزی زانت ؟“

”ہو! - من زاناں -“ جمال نایں یک ورنالے ۽ آئی
 جست ۽ پستہ دات۔ پداچہ تہت ۽ ایرانک۔ گوں آئی ۽ دست
 و درو بوت ۽ آئے پہ عزت تہت ۽ سر ۽ نادینت۔ دمانے ۽
 گپ ورت ۽ رند نام پادا تک ۽ آئے اجازت کت ات۔
 بلے چہ روگ ۽ پیر آئی ۽ جمال ۽ ننگ ۽ چارات ۽ تندرند
 ۽ درائنت۔

یات کمن ات، شما گوں وئی ویہہ ۽ ہند ۽ امریکہ ۽
 گلام ۽ اسٹیب ات۔ اگن شما گوں امریکہ ۽ دگا بنزی ۽ کوشنت

کت گداشے ہیر نہ بیت۔ ما شمارا چنوخو پاشیں کہ شمشے نما سگ ۶
گدا سگ صمیا ت کن انت۔

جمال ۶ صحیح پستہ نہ دات۔ بس آئی ۶ نیگ ۶ چارارت
۶ بچکنڈ اتے۔ صنوخو مالوم نوت گشنے زانا آئی ۶ ہیرانی زاہری
مانا ۶ سر پید بوگانہ انت، بے اسی مانا ۶ سر پید بوگانہ انت۔
وحدے نام ونی دومی رند ۶ تروتاب ۶ کوٹہ ۶
شت ۶ ہما ہوئل ۶ گداشے تہ آئی ۶ دیست کہ ہوئل ۶ روتح
ایرشتی نیگ ۶ گوگ ۶ دیم ۶ دیوان صما ڈول ۶ کم وگیش صربیکہ
بوگانہ انت۔ ۶ دیوان رہ مردم چہ پیری ۶ گیشتر انت۔
یک بیگاہے آپداشت ۶ آدیوان ۶ نشت گوں۔ جمال
۶ آہم عمر ۶ ود ۶ انت۔ نون اھر دک کماش انت۔ بے گیشیں
گم وگرتانی سوب ۶ جمال چرائی ۶ کماش نرگندگ ۶ اک۔ گپ و
رپ ۶ رند و حدے آپدا اک ۶ دیوان ۶ مردے اجازت کت
انت، گدا ہما پسر گیں ڈول ۶ چہ روگ ۶ پسر دمیٹے گوں۔
کت ۶ گشنے۔

” شمارا یات انت کہ من گوستگین رند ۶ شمارا کجا رسوت
داک ات ؟ ”

جمال ۶ آئی ۶ نیگ ۶ پرنہ وسنی چارات، بے شیخ
لے نہ گشت۔ وحدے نام ۶ ونی جت ۶ پستہ نہ رسوت
تہ آئی ۶ نرند نرند ۶ درامینت۔
” منی سوج ایش ات کہ شما گوں ونی دہبہ ۶ وحدہ ۶

امریکہ، گلام، واسٹیک، ات۔ اگن شماگوں امریکہ، ڈگکا بانزی
 ۶ کوشمت کت، گڈا شئے، صیر نہ بریت۔ ماشمارا پنچو لپاشیں
 کہ شئے نماسگ، گڈا سگ ہم یات کن انت۔

جمال، زہر، زہر آئی، نیمگ، چاربت، بلے

بیج لے نہ گشت۔ پنچو مالوم بوت، گشتے زانا آئی، صبرال شری
 ۶ سر، سرید، بوگا انت، بلے نرانت کہ آئی، چہ پستہ بدانت۔

نام، ع، صیال کت کہ پاکستان، آئی، چپ و چاگرد

۶ دراهیں صند، توک، بلوچستان پہ امریکی نپ و پائڈگانی داتا
 چہ درستاں হাস ترانت۔ امریکہ، داتا اش، گلامی، واسٹگی

الٹی انت۔ بلوچستان، گلامی، واسٹگی، برجا دارگ، مستری
 وڈو پیم ہمیش انت۔ کہ اش، مردمانی دل، ترس و بیم پیداک کنگ

بیت، تاکہ آونی گلامی، واسٹگی، کبول کین انت، صج ڈولیں
 آشوپلی چت و ایرکت کن انت۔ پیمشا لے رندی من پدا کوٹہ

صما ہونل، داراں۔ پدا صما دیوان، روان، صما واندھیں مرد
 بیم و پاتراپ کنہی۔ تاکہ چرائی، آئی، ڈیہہ، صند، کوم

مردم مالوم بنت، بیم بزور انت، گوں ما پھبر صج ڈولیں
 گتالی کن آت۔

کوٹہ، رنگ، صما ہونل، دارگ، رند

سیمی بیگاہ، ایک رندے پدا رویح ایر شئی، ٹمگ، لوگ، دیم
 صما دیوان، شت، نشت کہ پمیرگیں، دول، کم و گمش صر بیگاہ

۶ بوگات، نون، آ دیوان، مردم پتہ پمیری دو میں رندانی مرداں

مہ گیشتر انت۔ جمال ء آھر دک پیر انت۔ بلے جمال چرائی ء
 پیر تر مالوم بوت۔ گپ ورت ء رند وھدے نام پاد ایک ء
 دیوان ء مردے اجازت کت انت، گدا آئی ء چہ روگ ء پیر
 پیشی دوئیں زندانی ڈول ء جمال ء نیگ ء چارات۔ ء ترند ترند
 ء جت کت۔

” شمارا یات بیت کہ من گوئگیں دوئیں زنداں شمارا
 کجام سوج داگ ات ؟ “

” ہوا مارتئی سوج شری ء یات انت ! “
 جمال ء صالی ء ڈول ء آئی ء نیگ ء چارات ء ترند
 ترند ء آئی ء جت ء پسر دات۔

” شمارا شاپاش انت۔ بلے من لوئیاں کہ شمارا یک رند
 پداھما سوج ء بدیاں، تاکہ شمارا منی سوج شر تریات بیت۔ منی
 سوج صمیش انت کہ شماگوں وتی ڈوبہ ء ھند ء امریکہ ء گلام
 ء واسٹیک ات۔ اگن شماگوں امریکہ ء دگا بازی ء کوشست
 کت گدا شے پیر نہ بیت۔ ماشمارا صیچو لپاشیں کہ شے۔۔۔“
 تنی وھدی نام ء وتی صبر پورہ نہ کتگ ات کہ جمال
 ء لوئس آئی ء دپ ء گت۔ آپرے اناگتیں ارش ء تیارنات،
 پیمشا اریا بوت ء دل پہ لاپ کپت۔ رندا جمال ء مھراھاں جمال
 وارن دات۔ آوت نام ء پیر تک انت ء اے پہ لوئس ء
 لگت شری ء سر ء جت ء لپاشت۔ ء آئی ء یک شری
 سو جے داتے۔

نام ہا مالوم زات کہ اولی ہا دومی زندانی بلوچستان ہا
 نیسی زند ہا بلوچستان ہا نیام ہا چنچو پرک پیداک بوتگات ۔

« تربت ۱۷ جنوری ۱۹۸۸ء »

کتاب الہدیٰ

فنادس پچھیں مُردے ات۔ بے آئی، پچھنی مہلوک
 ۶، انچک نہ مارات، انچک کہ آئی ۶ ووت مارات آوتی پچھنی ۶
 سوب ۶ مُدام گئیگ ات ۶ سہمے چرت ۶ ات کہ باری آپہ دوا
 ودرمان بستر بُوت کنت یاناں؟

مزنیں پکروھیالے ۶ رُند آخریک روچے آئی ۶
 نادراہ جاہ ۶ روگ ۶ وتی بستر کناٹینگ ۶ واتاگون ڈاکراں
 دپ کینگ ۶ پیسلہ کُت۔

دومی روج ۶ آنادراہ جاہ ۶ شت۔ نادراہ
 جاہ ۶ نادراہ سکت بازات ۶ دُراہیں ڈاکرماں نادراہانی چاگ
 نکسہ ۶ دیگ ۶ سروسوج کنگ ۶ دزگت اتنت۔ پداہم مزنیں
 جہدو کوشستے ۶ پدائی ۶ ڈاکر انور ۶ کز ۶ روگ ۶ وار رُسنت۔
 ”ہو! بگش تی نادراہی چی انت؟“ ڈاکر انور
 ۶ وتی چہ نی عینک گکے جہل کت آئی ۶ نیگ ۶ چارات ۶
 بست کُت۔

”واجہ ڈاکر! من سک پچھکاں۔ لوٹاں کہ بستر بیاں۔
 اگن تو پد دوا ودرمان مناں بستر کت کئے گڈامن تراہر ڈول ۶

آئی، گم ہوئی، ہوار تواریں جہنگانی موری، گشت۔
 "منی واہرہ!" ڈاکٹر وسیم، تہہبل تہہبل، گشتگ بناکت۔
 "پنگی، مہری، مرگ بہتیں صغیں الت انت کہ ایشانی لاج
 تنی وھدی دنیا، پیچ جاگہ، درگیجگ نہ بوتگ۔ پیشا تو پہ وتی
 بستر کنائینگ، پیچ پیچ و تاک مکن، مہمیت، و تارا صرح وار
 مکنائین۔ پتو شتر ہمیش انت کہ وتی و دین لگاں پنگیں مردمانی دول
 ہاھے پیم، پہ ایمنی وتی زندگی، بگوازین۔"

نادریہ ڈاکٹر وسیم، ہبراں زند چہ بستر لوگ، پہک
 یکیم بوت۔ پہ نا ایتی، دلپروشی پیرائی، کوئی، دراتگ۔
 ڈاکٹر وسیم، کوئی، دن یک سیاہ، برزی مرد
 آئی، دیم، ماں ترات، پیرائی، جتے کت۔

"مرد تو سک پریشانے۔ زانائی نادرا ہی سچا آت؟"
 "پرچہ۔ زانا تو ڈاکٹرے؟" "چہ نادر، دپ،"
 پبے ارادی دراتگ۔

"صیر! تو وتی نادرا ہی، واگیش۔ بلکیں من تی مدت
 ہکت بکناں۔" سیاہ، برزی مرد، پہ ہمدردی درایت۔
 "منی نادرا، پنگی انت۔ من بستر لوگ لوٹاں۔"
 نادر، دل، ایک رندے پدا ایت، چتو، شہم دات۔
 اے واھاسیں نادرا ہی، منت۔ "سیاہ،
 برزی مرد، پہ وتا، مہی گشت۔ منی ہمراہی، بیا۔ من التی
 لاج، کناں۔"

سیاہ، بڑی مرد، نادر، ہمراہ کت، مزنیں یادگیرے،
 برت۔ یادگیرے، یک کوئی ٹے، توک، پتیریت۔ یادگیرے،
 دول، کوئی ہم سکت مزن ات۔ آئی، توک، دو مزنیں بلپ،
 ات، بے، انگت شری، سر، روشنانہ ات۔

” اے مزنیں تین، گندے؟ “ سیاہ، بڑی مرد
 یک تین نے آئی، پیش داشت، پیرالی، جت کت، تین
 ردی تیناں مستر، سیہ ترات، سیاہ، بڑی مرد، تین لیٹت
 آئی، پتت بڑ، کت۔ تین، پتت، چہ دیم، ہم باز سیہ
 ات۔ نادر، پیرانی، بے تواری تین، چاگ، لگت۔

” تین، اے سیاہچک، تنی پتکی، الاج انت بھر
 گیشہ سیاہچک دیم، پر مشانین، صمچک بسترے، نولوت
 بگش کہ چنچک بڑ، بوگ لوٹنے؟ “ سیاہ، بڑی مرد،
 آسرید کنگ، کوشت کت، پیرالی، آئی، واگ، جت
 کت۔

” اے سیاہچک گدا پخت روتج، رند دور کا انت
 نادر، جت کت۔

” چمبر دور نیا انت “ سیاہ، بڑی مرد، پتہ دا
 اجبیں، ودے، بچنگ، لگت۔

نادر، ہیال کت کہ اسپتی و اشتر انت۔ بے بڑی
 مٹ نہ انت۔ بڑی، ہاتر، سیاہ، بوگ مزنیں جبرے
 پدا آئی، پگل درایت۔

”من ہر چند کہ بستر بوت بکناں ، بوگ لوٹاں ۔“
 ”اے تین ، سیاہچک ترا سنی برابر ، ہم برزکت کن انت ،
 پتین یک ، نیم ، برابر ، ہم برزکت کن انت ۔“ چمن ، دوہنچک
 برزکت کن انت ۔ سیاہ ، برزیں مرد ، آشری ، سر ،
 سر پدکت ۔

”مناں چہ وت ، دوہنچک برزکین ، تہی بڈرا بد مہربانی بیت ۔“
 نادر ، ذرا نیت ، وتی دیم ، سیاہچک ، پر مشائنگ ، تیار توشہ
 سیاہ ، برزیں مرد ، نادر یک مزنیں کرکائے ، سر ،
 نادینت ۔ چہ تین ، پشت ، بدے سیاہچک گلرت ۔ آئی ،
 دیم چہ سیاہچک ، لباب دات ۔

نادر گوں سیاہیں دیم ، دن ، درانک ۔ چاروتج
 آئی ، وتی در اہیں زند چہ دیم سیاہی گوازینت ۔ بلے رے
 ہبر ، آکت گل ات کہ کم چہ کم ، وتی شہر ، بسترین مردمان
 سرپ ، حوار بوتنگ ۔ !!

» تربت : ۱۲ ستمبر ۱۹۸۸ء «

در بار پیکر

بہار گاہ ، ویشی سب ہے ات ۔ روج شیری ، سر ہ
 چست ات ۔ مزن شانیں شہنشاہ امریپاکی ، دربار گنگ ات
 شہنشاہ ہبروات ، درباری پہ بے ترک و تواری گوش دارگا
 اتنت ۔ وھدے شہنشاہ ، پہ دم کنگ ، واستا گلے ہبر
 بس کت ، گڈا انا گہا بیک پیرے عصا ، چک دیان ، دربار
 نوک ، پیرت ، دیم پہ شہنشاہ ، نیمگ ، شت ۔ ایک بڑ
 وگشادیں کشیں مردے ات ۔ آئی ، ریش ، ہبروت دراج اتنت
 ریش گنگ و شانگ ، ہبروت بڑ ، بکت اتنت ۔ دراجیں
 حاکی ہیں پشکے گور ، اسپیتیں پاگے سر ، اتے ۔ گول شہنشاہ
 ، دیم ، رنگ ، ہاسیں وڈے ، ہیرے کشتت ۔

”ھیر ، ھیر ، ھیر ، پکیر ، ھیر ، پکیر ، ھیر !“ شہنشاہ
 امریپاکی ، گول پکیراں باز دوستی استغاثات ، بے آئی ، اے پکیر
 گشتے زانار ، پیر پستی پکیراں ہم دوست تزلوت ۔ پیر چہ کہ اشہ ، ھیر
 کنگ ، وڈ پیر ایگرہ دراجیں پکیرانی ھیر کنگ ، وڈاں جتا ، نوک
 تر ات ۔ ہمیشا آئی ، ہما دمان ، ولی وزیر امریپاکی حکم دات
 کہ آپکیر ، حاجت ، پورہ بکنت ۔

”امری پتی! پکیر، کچول، چه زر، سہر، پر بن کہ
 لے پکیر مناں سک دوست بیت۔“

وزیر، شہنشاہ، حکم، سر، پکیر، کچول چه
 زر، سہر، پرکت۔ پکیر، چه وئی پیری وڈ، ہم جتا، نوک
 تریں وڈے، وزیر، شہنشاہ، منت گپت۔ بلے پکیر چه
 پنڈگ، رنگ، رندے چه دربار، درانک۔ نے چه وئی
 جاگہ، نگل ات۔ بلکیں انگت صا جاگہا اوشتانگ ات،
 پہ دلانگی شہنشاہ، نیمگ، چارگا ات۔ شہنشاہ پکیرانی
 صیل و عاداتاں سر پدات۔ آئی، زانت کہ پکیر، الم، دگرہ حاسیں
 صاحبے است کہ تہی وھدی پورہ نہ بوتنگ۔

”دوستیں پکیر! گیش، ترا دگر چه حاجت است؟
 شہنشاہ، گوں پر مہریں گالوارے، چه پکیر، جسٹ کت۔
 ”عزت مندیں شہنشاہ! منی حاجت ہمیش انت کہ
 مناں گوں منی مریداں وئی دربار، جاگہ بدے۔ وئی درباری
 پکیر بن۔“ پکیر، وئی لے حاجت صفیں وشتی وڈے، زاھر
 کت کہ شہنشاہ، انکار کت نہ کت۔

دوستیں پکیر! تو مناں سک دوست نے، پیشامن
 چه می لے حاجت، پورہ کنٹگ، ہم انکار کت نہ کنناں۔ بلے
 منی دربار، لہتیں شرت انت۔ شہنشاہ، پہ شان درائنت۔
 ”عزت مندیں شہنشاہ! من وئی دربار، ہر شرت
 منزور انت۔“ پکیر، وئی سر شہنشاہ، دیم، جہل کت، پہ

عاجزی گشت -

دوستیں پکیر! منی دربار، سہ شرت انت کہ ڈراہیں
 درباریاں ببول کنگ کپ انت۔ اولی شرت ہمیش انت کہ
 چھ درباری ولی برو تانی سراں برزکُت نہ کُت۔ دومی شرت
 ہمیش انت کہ ہر درباری ء ولی بروان ساہینگ کپ انت۔
 ء ء یسی ء مسترین شرت ایش انت کہ ہر درباری ء لکک چہ
 بن ء بزرگ بیت۔

چہ شہنشاہ ء ہیر ء سرجم بوگ ء رند و ہدے پکیر
 چھ نہ گشت ء ولی سرچہ پسیری ود ء انگت جہل ترکُت ء گدا
 شہنشاہ ء حکم ء سر ء درباری صجامال پکیر ء آئی ء مرید
 شہنشاہ ء دیم ء کتارکُت انت۔ ء آھانی برو تانی برزی
 سرچت انت۔ بروان سات انت۔ ء لکک چہ بن ء بر انت
 پکیر سونائی ء آئی ء مریدان قربانی و اباز دینگ
 کپت۔ بے لے قربانی بدل ء آمزن شانیں شہنشاہ
 امیرپاکی ء درباری پکیر جوڑ بوت انت۔ ء آھانی و استالے
 یک ضغیں مزنی شریے ات کہ امشی ء رسگ ء رند آھ لں دگر چھ
 مھاسیں چہر ء حاجت نہ مارات۔

اسرار

آسکتیں ڈولدار، تیاریں مردے ات۔ مہنتی وھدی
 دورندا پیرا دیتگ ات۔ اولی رندا یاری کراچی، دومی
 رندا سریاب کہڑے۔ بے صھورندا من دیتگ کے آپہ
 بے اختیاری دو درکنان انت، تچیت۔ دودرکننگ
 چنگ، نوک، بہت پہ بہت پُشت، چکت بخت، پھنیں
 وڈے، چارایت، گئے زانا کے آئی، رندا کیتگ، آ
 چرالی، ترس، دودرکنان انت، تچیت۔

آروچی سیسی رندا کہ من آدیت۔ گرماگ،
 صلاسی ات، روح وشن وشن، پہ بیگا، بھل کینگا ات۔ مناں
 دامے گون ات، من چہ نذرآباد، دیم پہ گلہانی، مرگ، شکار
 روگا اتاں، کہ اتا گیا وئی راستی نیگ، مزنیں برمنے اشکت۔
 چنچو مالوم بوت، گئے زانا یک سکتیں مزنیں سہ دارے، چہ
 ترس، دودرکت، چنگ، لگت۔ من وئی راستی نیگ، چکت
 تریت، چارات بہ دیت کہ صھا ڈولدار، تیاریں مردانت کہ
 من پیرا دورندا دیتگ۔

"واجہ! من چھوٹے کت کناں؟" پھ اولی رندا

گون انت - چریشی ۽ پیچ مٹرس - " من آگیشتر تسلات -
 هکس هبر هیش انت که مناں چریشی ۽ بککے هتر کننت -
 پیشاگن تو اشی ۽ یک کر ۽ ایر بکنے ، گدا من تی جت ۶
 پیس ۽ دیاں - آئی ۽ گشت ۽ من آئی ۽ گشگ ۶ سر ۶
 وئی دام یک کر ۽ یک چکر دے ۶ بن ۶ ایر کت ۶ آئی ۶ گور
 ۽ نشاں -

" پریں آکهور ۶ ساھگ ۶ نندین ۽ گپ ورت جنیں ۶
 من سلاه دات - آئی ۽ پیچ کن وکان نہکت - من ۶ آ صمراه
 بوتیں - ۽ تزیک ۶ کهور ۶ ساھگ ۶ شت ۶ نشتیں -

" واجہ ! من چتو بس هے جت ۽ کنگ لوئاں
 کہ تو سکس لاگین ۽ تیاریں مردے مالوم بے - بلے مدام کہ مردے
 وئی تزیک ۽ گندے ، دو در کنے ۽ پختے - آخر تی اے
 دو در کنگ ۽ پچگ ۶ سبب چی انت ؟ "

من وئی چم آئی ۶ دیم ۶ سکت داتاں ۶ تہیل
 تہیل ۽ چرائی ۽ جت کت -

" پونائی ۽ اے یک دراجیں کتہ ایت - بلے
 من اشی ۽ گوند گراں - " آئی ۽ مناں روک روک ۶ چارات
 ۶ گشت -

" ائل ۶ من یک صغیں جا دو گریاں کہ منی دست ۶
 هر شرتیں کار آسان انت - پیشا بازیں مردے منی لو لوک
 انت - ۶ وھدے کہ مرہے مناں پختہ کار ایت ، گدا منی

دست و آرگ ، و استا منی رندا کپیت ۔ منی دست و آرگ ،
 یکس سورت بس تپاکی انت ۔ اگن یک ملکہ ، ہندے ، ہما
 قومے ، مردم پہ تپاکی مناں بلوٹ انت ، گڈامن ، آھاں دست
 دیاں ۔ آھاں جیرہاں گشتناں ۔ تنی وھدی باز ملک ،
 ہندے قوم ، تپاکی مناں لوٹنگ ، ہمن آھاں دست
 وانگ ۔ آھاں جیرہ گشتنگاں ۔ بے شمنے رہبند دگرات
 نئے شمنے پورھیں ملک ، بازی مردمے وت ماں وت ہ تپاک
 بیت ۔ نئے یک ہندے ، ہمنے یک قومے ، آئی و دلمنے
 ہ بس کت ۔ منی چھانی توک ، چارات ، پیدا گشتگ ، گت
 ”برے گڈنے یکت ، دو مردم انت منی رندا
 کپتگ انت ۔ برے گڈنے کسانیں گروہے منی رندا کپتگ ۔
 ہ اجبیں جبر ہمیش انت کہ منی رندا کپتگ ، وھدے آکے دوی
 ، پاد ، گرگ ، دارگ ، پٹی کنگ ، چگل دیگ یا کنگ
 ، دور دیگ ، ہم کوشست ، کن انت ۔ حاس پے واتا
 کہ من دوی ، دست ، نہ کیاں ۔ ہ بس ہمانی ، دست ،
 کیاں ۔ ایدگہ دراہیں مردم ، گروہ ، چمن زہر بنت ، ہ بس
 صھایک ، دویں مردم چمن پانڈہ چست بکن انت ، یا یکس گروہ
 چمن پانڈہ چست بکنت ۔ منی ہبر کسے ، ووش بنت شر ، ووش
 بنت شر ۔ بے من اے ہکس ہبر ، کناں ، ہزار رندا کناں
 کہ من وئی زند ، نئے ہمشیں بے عقلیں مردم دیگ ، نئے
 ہمشیں بے عقلیں گروہ ۔ ” آئی ، یک رندے پدا ککے بس کت ۔

وئی چاریں نیگاں چمے شانک دات انت ۶ چار اتے ۶
پدا صبر ۶ لگت ۔

” وھدے من لے بے عقلیں مرڈم ۶ گروہان سکت
نزیک ۶ گنداں ، گڈا دوڈر کنن ۶ تچاں ۔ پے ترس ۶ کہ
چوہیت ۶ من اشانی دست ۶ بکپان) ، ۶ اے منی جند ۶
صم پاد ۶ بگرانت ۔ ۶ بدار انت ، یا مناں ٹپی بکن انت ۶ چگل
بدی انت ، یا بگش انت ۶ دور بدی انت ۔ “

” داہر ! تھی کتہ سکت دردناک انت بیٹے
من چتو لے بست ۶ صم کنگ لوہاں کہ تو گوں کجام ملک ،
صند ۶ قوم ۶ سیادی دارے ۔ ۶ تھی نام کئے انت ؟ “
وھدے آئی ۶ صبر ۶ بس کت ۶ منی نیگ ۶ چارات ، گڈامن
پیرائی ۶ بست کت ۔

” منی سیادی گوں دنیا ۶ ہر ملک ، صند ۶ قوم ۶
انت ۔ ۶ منی نام ... انقلاب انت ۔ “

گوں آئی ۶ اے صبر ۶ اشنگ ۶ من سک گل بوتیاں
۶ پیرائی ۶ گرگ ۶ پے کراری یکیم آئی ۶ ستان وپر ۔ بے
اھم صوشیارات ۔ چریشی ۶ پیر کر من آئی ۶ بگراں ، آئی ۶
دوڈر کت ۶ تچک ۶ لگت ۔ ۶ دمانے ۶ رند چہ منی پچاں
اندر بوت !! ۔

